

Република България
Министерство на труда и социалната политика

***ПРОЕКТОБЮДЖЕТ ЗА 2010 г.
И
АКТУАЛИЗИРАНА БЮДЖЕТНА
ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2010 - 2012 г.
НА МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА***

Октомври 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩА ЧАСТ.....	3
I. МИСИЯ.....	7
II. ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ НА МТСП.....	7
III. ПОЛИТИКИ ИЗПЪЛНЯВАНИ ОТ МТСП.....	10
1. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЗАЕТОСТТА.....	10
2. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТРУДОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ.....	15
3. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ.....	20
4. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ДЕМОГРАФСКОТО РАЗВИТИЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ.....	24
5. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЖИЗНЕНИЯ СТАНДАРТ И ДОХОДИТЕ.....	34
6. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТРУДОВАТА МИГРАЦИЯ.....	36
IV. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА БЮДЖЕТНАТА ПРОГНОЗА.....	42
1. ОПИСАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ.....	42
2. ОПИСАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ.....	42
3. ОПИСАНИЕ НА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ФИНАНСИРАНЕ.....	47
V. БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ПО ПРОГРАМИ.....	47
1. <u>ПРОГРАМА № 1</u> „Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила, на безработните и заетите лица”.....	47
2. <u>ПРОГРАМА №2</u> „Осигуряване на подходящи условия на труд”.....	54
3. <u>ПРОГРАМА №3</u> „Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти”.....	57
4. <u>ПРОГРАМА №4</u> „Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход”.....	59
5. <u>ПРОГРАМА №5</u> „Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи”.....	62
6. <u>ПРОГРАМА №6</u> „Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда”.....	64
7. <u>ПРОГРАМА №7</u> „Социално включване на други рискови групи от населението”.....	65
8. <u>ПРОГРАМА №8</u> „Демографско развитие на населението”.....	69
9. <u>ПРОГРАМА №9</u> „Подпомагане на семейства с деца”.....	71

10. <u>ПРОГРАМА №10</u> „Интеграция на хората с увреждания”	75
11. <u>ПРОГРАМА №11</u> „Равни възможности”	79
12. <u>ПРОГРАМА №12</u> „Запазване жизнения стандарт на населението при отчитане ръста на работните заплати, доходите на домакинствата и регионалните специфики във формиране на доходите.....	81
13. <u>ПРОГРАМА №13</u> „Защитени минимални плащания”	83
14. <u>ПРОГРАМА №14</u> „Свободно движение на хора”	84
15. <u>ПРОГРАМА №15</u> „Миграция и интеграция на имигранти”.....	88
16. <u>ПРОГРАМА №16</u> „Администрация”	94

ОБЩА ЧАСТ

В настоящия доклад е представено предложението на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) за 2010 Г. и актуализираната тригодишната бюджетна прогноза на министерството за периода 2010-2012 г.

В предложението за тригодишна бюджетна прогноза е залегнала необходимостта от **провеждане на консервативна бюджетна политика** в името на макроикономическата стабилност и създаване на **условия за икономически растеж в следващите години**, в т.ч. и **ограничаване на публичните разходи**.

Представените в предложението за тригодишната бюджетна прогноза разчети са съобразени със следните нормативни актове:

- **Решение № 705 на Министерския съвет (МС) от 31.08.2009 г.** за одобряване на Средносрочната фискална рамка за периода 2010-2013 г. и основните допускания по Средносрочната фискална рамка за периода 2010-2013 г.;
- Предвидените в чл. 17, ал. 1 от **Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ)** ограничения в нелихвените разходи
- **Постановление № 11 на МС от 20.01.2009 г.** за разходване на средствата от резерва за непредвидени и неотложни разходи в частта за допълнителни фискални мерки по чл. 1, ал. 2, т. 4.3 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2009 г.;
- **Постановление № 27 на МС от 09.02.2009 г.** за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2009 г.;
- **Постановление № 72 на МС от 30.03.2009 г.** за одобряване на бюджетни кредити по инвестиционната програма за 2009 г.;
- **Постановление № 93 на МС от 21.04.2009 г.** за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца;
- **Постановление № 191 на МС от 03.08.2009 г.** за оптимизиране разходите по бюджетите за 2009 г.;
- **Постановление № 196 на МС от 11.08.2009 г.** за допълнителни мерки за ограничаване на нелихвените разходи и трансферите по републиканския бюджет.

Политиките и програмите, залегнали в тригодишната бюджетна прогноза са разработени **в съответствие с мерките в Конвергентната програма, Националната стратегическа референтна рамка, Националната програма за реформи, Националния доклад за стратегиите за социална закрила и социално включване на Република България**, както и при отчитане на всички действащи стратегически документи, по които МТСП има ангажименти. При разработване на предложението за тригодишна бюджетна прогноза е направен **анализ на ползите и резултатите** от политиките и програмите периода 2005-2008 г. Извършена е и **оценка на степента на изпълнение на заложените цели**.

База за разработване на прогнозата за разходите и натуралните показатели по политики и програми за периода 2009-2012 г. са одобрените със ЗДБРБ за 2009 г. разходи, съобразени с чл. 17, ал. 1 от съобразени с чл. 17, ал. 1 от ЗДБРБ за 2009 г., ПМС № 27 от 2009 г., ПМС № 72 от 2009 г., ПМС № 93 от 2009 г., ПМС № 191 от 2009 г. и ПМС № 196 от 2009 г., както и следните основни допускания за периода 2010-2013 г.:

1. **Политика по доходите в бюджетната сфера** – запазване на достигнатите номинални размери на работната заплата за 2009 г. през следващата година, а след

2010 г. – запазване на съотношението на разходите за заплати към БВП, достигнато през предходната година

2. **Размер на минималната работна заплата** – размерът на минималната работна заплата за периода 2010-2013 г. ще се определя съвместно със социалните партньори по трипартитно одобрен механизъм и след анализ на темповете на възстановяване на икономиката;
3. **Размер на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване (ДОО)** – предвижда се намаление с 5 процентни пункта на общата осигурителна вноска за сметка на вноската за фонд „Пенсии” на ДОО – 2 пункта през 2010 г. и по 1 пункт за всяка година след това. По такъв начин през 2013 г. вноската за фонд „Пенсии” за работодателите да достигне 7.2 на сто, а за работниците и служителите – 5.8 на сто. Участието на държавата във финансирането на фонд „Пенсии” остава 12 на сто от осигурителния доход на осигурените лица за целия период от 2010 г. до 2013 г. Размерите на вноските за останалите фондове на ДОО остават непроменени, както и разпределението им между осигурителя и осигуреното лице;
4. **Размер на вноските за фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване** – вноските за Универсален пенсионен фонд (УПФ) остават 5 на сто за целия период от 2010 г. до 2013 г. и се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение 60 към 40 на сто. Вноските за Професионален пенсионен фонд (ППФ) запазват размерите си за целия период от 2010 г. до 2013 г. – 12 на сто за сметка на работодателя за осигурено лице първа категория труд и 7 на сто за сметка на работодателя за осигурено лице втора категория труд.
5. **Размер на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица** – от 260 лв. през 2009 г. се предвижда размерът на минималният месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица да достигне 420 лв. през 2010 г. и да запази този си размер до 2013 г.
6. **Размер на максималния осигурителен доход** – предвижда се максималният месечен размер на осигурителния доход да запази настоящия си размер от 2 000 лв. за целия период от 2010 г. до 2013 г.
7. **Размер на гарантирания минимален доход (ГМД)** – предвижда се размерът на ГМД да запази настоящия си размер от 65 лв. на месец за целия период от 2010 г. до 2013 г.
8. **Размер на семейните помощи за деца и размер на средномесечния доход за достъп до семейни помощи** – предвижда се размерът на средномесечния доход за достъп до семейните помощи за деца, както и размерите на семейните помощи за деца да запазят размера си от 2009 г. за целия период от 2010 г. до 2013 г., а именно:

- *Средномесечен доход на член от семейството за достъп до семейни помощи* – 350 лв.;
- *Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 г.* – 100 лв. на месец;
- *Размер на еднократната помощ при бременност* – 150 лв.;
- *Размер на еднократната помощ при раждане* – 250 лв. за първо дете, 600 лв. за второ дете, 200 лв. за трето и всяко следващо дете;
- *Размер на допълнителната еднократна помощ за дете с установени трайни увреждания над 50 на сто до навършване на двегодишна възраст* – 100 лв.;

- **Размер на месечната помощ при отглеждане на дете до завършване на средното образование, но не повече от 20 годишна възраст** – 35 лв. на месец за всяко дете, 52.50 лв. за близнаци (за всеки близнак) и 70.0 лв. за дете с трайно увреждане (без подоходен тест);
- **Размер на еднократна парична помощ за отглеждане на деца близнаци до една годишна възраст** – 1200 лв. за дете.
- **Размер на еднократна парична помощ за отглеждане на дете до една годишна възраст от майка студентка редовно обучение** – дванайсет кратния размер на минималната работна заплата за съответната година.

Съгласно Указанията на министъра на финансите за подготовката на тригодишната бюджетна прогноза и на разходните тавани по Първостепенни разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК), без по общини, за периода 2010-2012 г. и на проектите на бюджети на ПРБК за 2010 г., докладът по бюджетната прогноза на МТСП за периода 2010-2012 г. в програмен формат е структуриран в пет основни части.

В **първите две части** се описват мисията на МТСП и визията за организационното развитие и капацитет, както и настъпилите структурни промени.

В **третата част** следва да се направи преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005–2008 г., като е представена всяка от провежданите политики със стратегическата и оперативните им цели и информация за взаимоотношенията с други институции, допринасящи за изпълнение на политиките. За всяка област на политика са описани и ползите/ ефектите за обществото от постигане целите на министерството/ агенцията със съответните им целеви стойности по показателите за ползи/ ефекти за периода 2010-2012 г. За всеки от показателите следва да се представи и информация за наличността и качеството на данните.

Четвъртата част представя описание на приходите, консолидираните разходи (в т.ч. администрираните разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки) и източниците на финансиране. В нея са представени и съответните таблични формати, които агрегират бюджетните прогнози за периода 2010-2012 г.

Петата част представя бюджетната прогноза по програми, като за всяка от програмите е представена информация за целите на програмата, организационните структури, участващи в нея, отговорността за изпълнението на програмата, както и целевите стойности за всеки един от показателите за изпълнение. Представена е информация за външните фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмите, както и информация за наличността и качеството на данните за показателите за изпълнение. По програмите са включени и администрираните разходни параграфи.

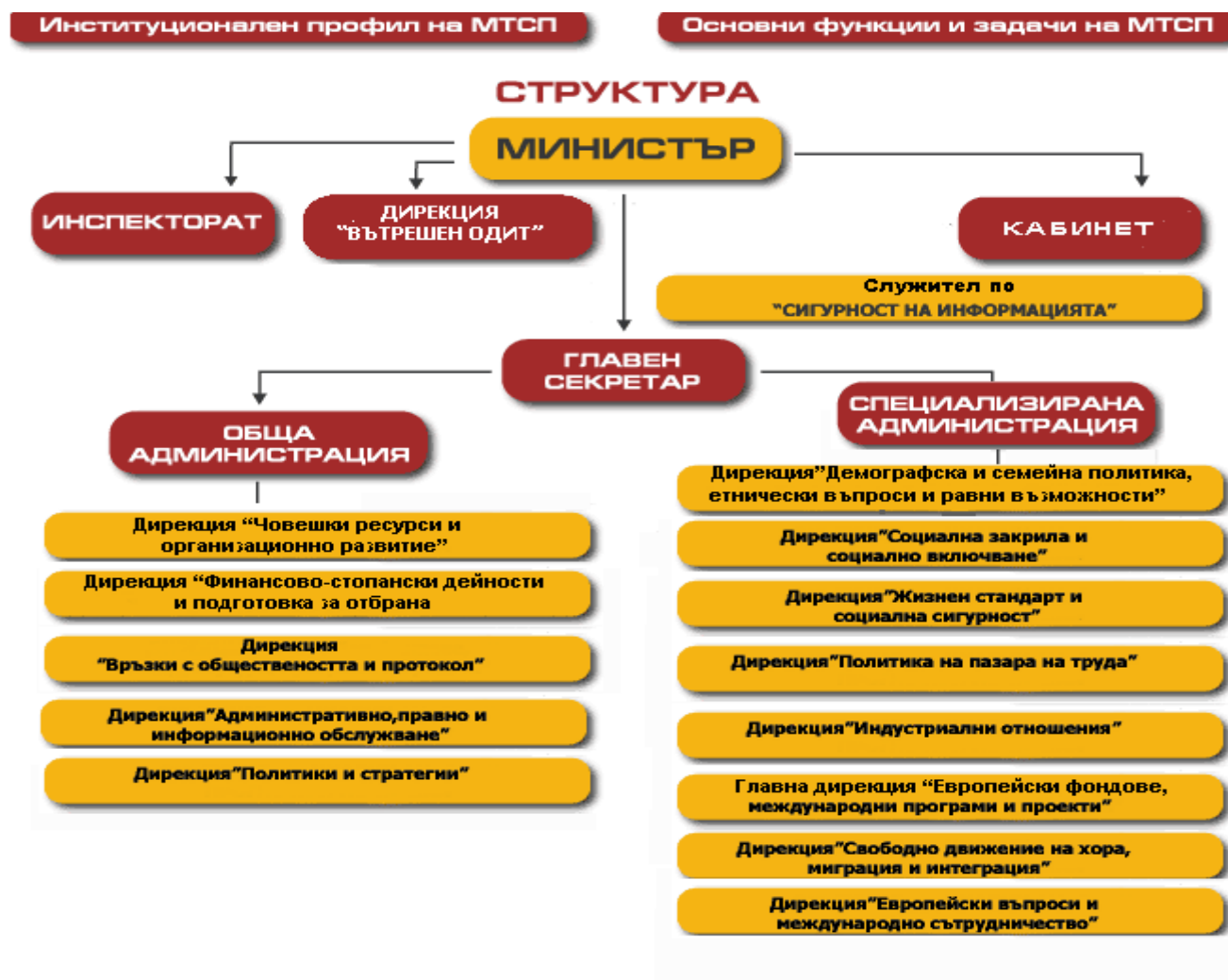
I. МИСИЯ

Министерството на труда и социалната политика (МТСП) е отговорно за държавната политика в областта на доходите и жизненото равнище, социалното осигуряване, защитата при безработица и насърчаване на заетостта, пазара на труда, трудовата миграция и свободното движение на хора, безопасността и здравето при работа, социалните инвестиции, социалната закрила, социалното включване, демографската политика и равните възможности.

II. ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Настоящата организационна структура на Министерството на труда и социалната политика е уредена съобразно изискванията на Закона за администрацията и утвърдена в устройствен правилник. С Постановление № 196 от 5 август 2008 г. на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерски съвет е изменен Устройствовия правилник на Министерство на труда и социалната политика.

В резултат от извършените промени, към настоящия момент щатната численост на Министерството на труда и социалната политика е 8 680 щатни бройки, в т.ч. Администрация на МТСП – 353 щатни бройки, разпределени в следната структура:

Съгласно Постановление № 252 на Министерския съвет от 22.10.2009 г., наименованието на дирекция „Демографска и семейна политика и равни възможности” се изменя в „Демографска и семейна политика, етнически въпроси и равни възможности” като нейната численост се увеличава с 11 щатни бройки. Дейността в областта на етническите и демографските въпроси преминава от администрацията на Министерския съвет към Министерството на труда и социалната политика, осигурена с 11 щатни бройки. Общата численост на персонала в администрацията на министерството се изменя от 342 на 353 щатни бройки.

Съгласно Решение № 965 на Министерския съвет от 16.12.2005 г., Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти” към МТСП е определена за Управляващ орган по Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”. В тази връзка и в качеството си на изпълнителна агенция по програма ФАР на ЕС, мисията на ГД „ЕФМПП” е да постигне оптимален ефект, относно управлението и усвояването на средствата от предприєдинителните и структурните фондове на Европейския съюз.

Към министъра на труда и социалната политика, в качеството му на първостепенен разпоредител с бюджетни кредити, функционират **общо 15 второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, юридически лица**, както следва:

- **Агенция по заетостта** – отговаря за изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта, защитата на пазара на труда, професионалното ориентиране, обучението на възрастни и извършването на посредническите услуги по заетостта. Разполага с 2 551 щатни бройки.
- **Агенция за социално подпомагане** – отговаря за изпълнение на държавната политика в областта на социалното подпомагане. Разполага с 5 008 щатни бройки;
- **Агенция за хората с увреждания** – отговаря за изпълнение на държавната политика за интеграция на хората с увреждания. Разполага с 24 щатни бройки;
- **Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда”** – отговаря за цялостния контрол за спазване на трудовото законодателство. Разполага с 491 щатни бройки;
- **Държавна агенция за закрила на детето** – специализиран орган на Министерския съвет за ръководство, координиране и контрол на дейностите по закрила на детето. Разполага с 86 щатни бройки;
- **Българо-германски център за професионално обучение, гр. Пазарджик** – административна структура към министъра на труда и социалната политика. Отговаря за изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта и повишаване на квалификацията на безработни и заети лица, както и обучение и консултиране на начинаещи предприемачи и предприемачи в малки и средни предприятия. Разполага с 28 щатни бройки;
- **Българо-германски център за професионално обучение, гр. Плевен** – административна структура към министъра на труда и социалната политика. Отговаря за изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта и повишаване на квалификацията на безработни и заети лица, както и обучение и консултиране на начинаещи предприемачи и предприемачи в малки и средни предприятия. Разполага с 28 щатни бройки;
- **Българо-германски център за професионално обучение, гр. Стара Загора** – административна структура към министъра на труда и социалната политика. Отговаря за изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта и повишаване на квалификацията на безработни и заети лица, както и обучение и консултиране на начинаещи предприемачи и предприемачи в малки и средни предприятия. Разполага с 32 щатни бройки;

- **Българо-германски център за професионално обучение, гр. Смолян** – административна структура към министъра на труда и социалната политика. Отговаря за изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта и повишаване на квалификацията на безработни и заети лица, както и обучение и консултиране на начинаещи предприемачи и предприемачи в малки и средни предприятия. Разполага с 30 щатни бройки;
- **Българо-германски център за професионално обучение, гр. Царево** – административна структура към министъра на труда и социалната политика. Отговаря за изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта и повишаване на квалификацията на безработни и заети лица, както и обучение и консултиране на начинаещи предприемачи и предприемачи в малки и средни предприятия. Разполага с 14 щатни бройки
- **Национален институт за помирение и арбитраж** – административна структура към министъра на труда и социалната политика с основна дейност посредничество и арбитраж за доброволно уреждане на колективни трудови спорове между работници и работодатели по смисъла на Закона за уреждане на колективните трудови спорове. Разполага с 16 щатни бройки;
- **Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи** – административна структура към министъра на труда и социалната политика, с основен предмет на дейност обучения на служители от системата на министерството, администрацията на централната и местна власт, социални партньори и неправителствени организации, по теми от компетентността на министъра на труда и социалната политика. Разполага с 18 щатни бройки;
- **Фонд “Социално подпомагане”** – административна структура към министъра на труда и социалната политика, с основен предмет на дейност финансиране на проекти за предоставяне на социални услуги, целеви социални програми и проекти в областта на социалното подпомагане. Няма щатен персонал;
- **Фонд “Условия на труд”** – административна структура към министъра на труда и социалната политика, с основен предмет на дейност финансиране на дейности и мероприятия за подобряване на условията на труд. Разполага с 4 щатни бройки;
- **Социалноинвестиционен фонд** – административна структура към министъра на труда и социалната политика, създадена на основание Закона за социалноинвестиционния фонд. Основните задачи на фонда са свързани с поощряване увеличаването на заетостта в реалния сектор, създаване на постоянна и временна заетост, насърчаване и поддържане равнището на определени услуги, свързани с развитието на частния сектор, осигуряване подкрепа на предприемаческите инициативи в определени региони, силно засегнати от реструктурирането на икономиката, насърчаване развитието на регионалните и местните инициативи, водещи до повишаване равнището на заетостта и сближаване с практиката за развитието на регионите на страните - членки на Европейския съюз. Фондът разполага със 17 щатни бройки.

III. ПОЛИТИКИ

1. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЗАЕТОСТТА

Преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005-2008 г.

В условия на криза и при ограничаване на бюджетните приходи е необходимо да се активират усилията за повишаване на ефикасността и ефективността на активната политика на пазара на труда.

През периода 2005 - 2008 г., преди отражението на световната финансова и икономическа криза, в България се наблюдава трайна тенденция на устойчив икономически растеж. В резултат на това заетостта нарасна съществено. През 2008 г. по данни на НСИ, броят на заетите на възраст от 15 до 64 г. нараства с 361.0 хил. души в сравнение с 2005 г. и достига 3 306.2 хил. Коефициентът на заетост нараства с 8.2 процентни пункта в сравнение с 2005 г. и през 2008 г. е 64.0%.

Едновременно с нарастването на заетостта безработицата намаля значително, като през 2007 и 2008 г. достигна равнища под средните за ЕС. По данни на Агенцията по заетостта през 2008 г. средногодишното равнище на регистрирана безработица е 6.31% или с 5.2 процентни пункта по-ниско в сравнение с 2005 г.

Четвъртото тримесечие на 2008 г. е периодът, в който започнаха да се наблюдават първите прояви на световната финансова и икономическа криза в България, чрез влошаване на бизнес климата, спад в производството и износа. По данни на Наблюдението на работната сила през първото тримесечие на 2009 г. икономически активното население в страната на възраст 15 - 64 навършени години е 66.9% от населението на същата възраст, което е с 0.9 пункта по - ниско спрямо четвъртото тримесечие на 2008 г. Намаление с 1.7 пункта се наблюдава и при коефициента на заетост на населението на 15 - 64 навършени години, който е 62.6 % през първото тримесечие на 2009 г. и 64.3 % през четвъртото тримесечие на 2008 г. Безработните лица се увеличават с 44.5 хил. в първото тримесечие на 2009 г. спрямо последното на 2008 г. или с 1.4 пункта. Увеличението на обезкуражените лица е с 9 700. През второто тримесечие коефициентът на заетост нараства до 63.3%, но е с 0.3 пункта по-нисък от юни 2008г., а коефициентът на безработица е с 0.5 пункта по-висок спрямо юни 2008г. Броят на обезкуражените достига 173 000.

Влошената икономическа ситуация в страната през първото шестмесечие на 2009г., вследствие световната икономическа и финансова криза, се отразява неблагоприятно върху пазара на труда. До голяма степен процесите се неутрализират чрез включване на максимален брой безработни в активни програми и мерки за заетост на пазара на труда. Прилаганото от Агенцията по заетостта активно и ефективно трудово посредничество на първичния пазар на труда е другият основен фактор, ограничаващ ръста на безработицата в страната.

Средномесечното равнище на безработица за страната през седемте месеца на 2009г. е 7.01%, с 0.43 пункта повече спрямо същия период на 2008г. В края на шестмесечния период равнището на безработица нараства с 1.12 пункта спрямо началото на годината до 7.62%, а регистрираните в бюрата по труда са 282 211. През месец юли на първичния пазар са обявени 11 316 работни места, с 2 353 по-малко от месец юни 2009г.

С присъединяването си към ЕС България се включи в изпълнението на Общностната политика по заетостта, което оказва съществено влияние върху целите и насочеността на политиката. Основен европейски документ, въз основа на който се формира и развива политиката по заетостта в България е Европейската стратегия по заетостта и Интегрираните насоки за растеж и заетост. Наред това през периода 2005-2009 г. бяха разработени и се прилагат редица национални стратегически документи в областта на заетостта, като Националната програма за реформи 2008-2010 г., Актуализирана стратегия по заетостта 2008-2015 г., Стратегия за продължаващо професионално обучение 2005-2010 г., Българска "пътека" за постигане на по-добра гъвкавост и сигурност на пазара на труда 2009-2011 г. През 2008 г. бе приета и Национална стратегия за учене през целия живот. В разглеждания период бяха развити и въведени нови политики и програми, вкл. за активиране на неактивни лица, за подкрепа отглеждането на малки деца с цел завръщане на майките на работа, за оказване на социални услуги в общността от безработни лица, за придобиване на ключови компетентности от заети и безработни лица, за стажуване и чиракуване и други.

Рязкото увеличаване на безработицата може да се ограничава чрез средствата на активната политика - реализирането на програми и мерки за заетост и обучение, професионална квалификация и ефективно трудово посредничество на бюрата по труда. Агенцията по заетостта има капацитет да противодейства на ситуацията, при осигурена съответно издръжка може да устрои максимален брой безработни на първичния пазар и по програми и мерки за заетост.

Визия за развитието на политиката

Прогнозите за свиване на икономиката с 2.4% през 2010г. и намаляване на инвестициите, ограничено кредитиране, свито вътрешно потребление на домакинствата и намаляване на износа ще се отразят негативно върху пазара на труда. При тези условия основните предизвикателства пред политиката по заетостта и в областта на човешките ресурси включват:

- Намален брой заети лица, ръст на безработицата и висок дял на съкратените лица в общия брой безработни;
- По-ниски доходи и риск от изпадане в бедност на част от населението;
- Недостатъчно бързи преходи на пазара на труда - между безработица и заетост, от образование/ обучение към заетост и др.;
- Наличие на големи групи безработни лица с ниско образователно и квалификационно равнище и други характеристики, затрудняващи тяхната реинтеграция на пазара на труда (вкл. младежи, възрастни работници, продължително безработни, роми, безработни с увреждания и др.);
- Неравновесие между търсенето и предлагането на квалифицирана работна сила, в съответствие с потребностите, макар и ограничени, на пазара на труда;
- Сравнително висок дял на нерегламентираната заетост и скритите доходи.

Средствата за активна политика и през 2009 г. остават на равнището от 2007 г. (190 млн. лева). Това ограничава възможностите за осигуряване на адекватен на потребностите обхват, особено през втората половина на 2009 г., когато няма възможност за осигуряване на необходимите средства за нова субсидирана заетост предвид нарастването на безработицата вследствие задълбочаването на кризата и след

края на активния летен сезон. Минималната работна заплата през 2009г. е с 50 % по-висока спрямо 2006 г. и също лимитира броя на включените лица.

Бюджетният лимит от 90% от средствата за активна политика за 2009г. (171 млн. лв.) предизвиква намаляване на броя на включените лица в заетост и обучение. С бюджет от 65 млн. лв. не може да се противодейства осезаемо на влошаващата се ситуация на пазара на труда, увеличаването на броя на безработните лица и намалението на заетостта, Преобладаващата част от безработните са съкратени лица, които доскоро са били заети, с по-високи доходи от получаваните обезщетения, с трудови навици, знания и умения, които трябва да бъдат запазени и подобрили с оглед бъдеща заетост след излизане от кризата. Влошава се и положението на групите в неравностойно положение на пазара на труда, които не могат да се конкурират с доскоро заетите за заемане на малкото свободни работни места и има повишен риск от изпадане в състояние на бедност на големи групи от населението.

Стратегическа и оперативни цели

През 2010 г. активната политика на пазара на труда и услугите по заетостта, като израз на целенасочената намеса на държавата на пазара на труда, ще има за основна цел запазване и устойчивост на заетостта, ограничаване на безработицата, повишаване качеството на работната сила и интеграция на пазара на труда на безработните от неравнопоставените групи и на неактивните лица, доколкото наличните финансови ресурси го позволяват.

Ще се ограничи съществено ролята на активната политика на пазара на труда за подкрепа с цел улесняване преходите от безработица и неактивност към трудова дейност, от образование към трудова дейност, от едно работно място към друго работно място, от работа към пенсиониране. Целта е периодите между тези преходи да бъдат съкратени максимално в условията на криза и намалено търсене на труд, при оказване на индивидуализирана подкрепа. Основна целева група ще продължат да бъдат новоосвобождаваните лица, младежите, продължително безработните и нискоквалифицираните.

Активната политика ще се осъществява при спазване на следните принципи:

- **Социален диалог** при идентифициране на потребностите от заетост и обучение, разработване и реализиране на активната политика, мониторинг на изпълнението.
- **Ефективност и ефикасност** чрез подобряване на целенасочеността на програмите и мерките и бързо отчитане на промените в потребностите на отделните целеви групи чрез гъвкавост на прилаганата политика по заетостта въз основа на периодичен мониторинг на изпълняваните дейности. Увеличаването на субсидираната заетост на неравнопоставените групи в частния сектор, а не в публичния, дава на безработните шанс да останат на постоянна работа, да повишат квалификацията си и да се контролира дали заработват възнагражденията си; а същевременно се подпомага и частния сектор. Ще се ограничава т. нар. „ефект на мъртвото тегло” като се ограничава субсидираната заетост, която ще се осъществи и без субсидиране напр. за пенсионери, които отглеждат внуците си, на предприятия, които са съкратили персонал и след това наемат същите хора на същите работни места, но със субсидия, на свързани фирми. Наред с това се ограничават мерките, които бяха актуални в условията на дефицит на работна сила, но са неадекватни при излишък на свободна работна сила вследствие на съкращенията.

Резултатността в изпълнението на програмите и дейностите на активната политика по заетостта съдейства за:

- Запазване и увеличаване на заетостта и работните места, при спестяване на разходи на работодателите за персонал;
- Повишаване на качеството на работната сила;
- Намаляване на безработицата сред неравнопоставените групи на пазара на труда и социална сигурност в краткосрочен и дългосрочен план и активиране на неактивните лица;
- Подпомагане запазването на заетостта в експортно ориентирани отрасли и насърчаване на заетостта на т. нар. „зелени работни места”;
- Увеличаване на приходите в системата за социално осигуряване и спестяване на средства за социално подпомагане.

През 2010 г. ще се използват по-активно нефинансовите механизми за подобряване ситуацията на пазара на труда, такива като социалния диалог и адаптирането на нормативната уредба. Особено важно е да се активира социалният диалог за повишаване на ефективността на политиката и контрола върху ефикасността на изразходваните средства.

Достигането на поставените оперативни цели ще се осъществява чрез изпълнение на комплексни действия в програма „Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица”. В рамките на тази програма се реализират проекти, програми за заетост и обучение и мерки по Закона за насърчаване на заетостта, които се финансират не само от държавния бюджет, но и със средства от Европейския социален фонд и други източници.

Полза/ ефект за обществото

Изпълнението на активните програми и мерки ограничава рязкото нарастване на безработицата вследствие на големия брой съкратени лица и запазване на заетостта. Те съдействат за подобряване на функционирането на пазарната икономика – например възстановяване на трудови навици на лица с дълъг престой без работа, обучение по търсени професии на пазара на труда. Активната политика изпълнява и много важна социално-преразпределителна функция, особено по отношение на групите в неравнопоставено положение на пазара на труда. За тези групи (продължително безработни, младежи, лица над 50 год., хора с увреждания и др.) участието в активните програми и мерки е шанс за осигуряване на заетост и предотвратяване на крайната бедност и социалната изолация.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

За изпълнение на заложените цели в политиката по заетостта от голямо значение е обединяването на усилията на различни институции в страната. Постигането на целите на политиката по заетостта е тясно свързано с провежданите от Министерство на образованието, младежта и науката реформи в образователната система в съответствие с потребностите на пазара на труда и развитието на формите на ученето през целия живот. Министерството на икономиката и енергетиката и туризма допринася за разкриването на работни места и увеличаването на заетостта. Министерството на финансите подпомага изпълнението на заложените цели по отношение на увеличаването на заетостта и намаляването на безработицата чрез данъчно стимулиране при наемане на безработни лица, данъчните облекчения, предвидени за извършване на производствена дейност в

общини с безработица, по-висока от средната за страната, предвидени в Закона за корпоративно подоходно облагане и др. Ефективността и ефикасността на политиката по заетостта са обвързани и с политиката за устойчиво развитие на Министерството на околната среда и водите и Министерство на земеделието и храните (МЗХ). Реализират се и съвместни проекти с Държавна агенция по горите за възобновяване на българската гора. За намаляване на регионалните различия в страната допринася и политиката, провеждана от Министерство на регионалното развитие и благоустройството в областта на създаване на предпоставки за балансирано развитие на регионите в страната. Социалното интегриране на безработни лица и съкращаване на продължителността на безработица се подпомага и от финансираните от Социалноинвестиционния фонд микропроекти за развитие на обществената инфраструктура, по които на безработни лица се осигурява временна работа. От значение за изпълнението на поставените високи цели в областта на политиката по заетостта е конструктивният и ефективен социален диалог.

Показатели за полза/ ефект и целеви стойности

Спадът във външното търсене и вътрешната инвестиционна активност през 2009 г. и 2010г. се очаква да засегне негативно пазара на труда през разглежданите две години. Общата заетост се очаква да намалее, съответно с 4.9% през 2009 г. и с 2.5% през 2010 г. Най-голям спад на заетостта се очаква през първото тримесечие на 2010г. Най-голямо намаление на персонал се очаква в експортно-ориентираните отрасли на икономиката, в строителството и в отраслите произвеждащи суровини за строителството, както и в операциите с недвижими имоти. През втората половина на 2009г. се ускори освобождаването на работна сила с висока квалификация, ще се доведе и до спад в ръста на производителността на труда спрямо 2008 г. Равнището на безработица се очаква да се увеличи до 12.0% през 2010 г. В периода 2011-2013 г. очакваният икономически растеж ще бъде съпроводен с ръст на заетостта и намаление на безработицата. Понижената икономическа активност в средносрочен план дава основание да се очаква и значително забавяне на темпа на растеж на доходите от труд. След 2011 г. стойностите на показателя ще започнат да се повишават имайки предвид очакванията за ускоряване на растежа на производителността на труда.

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Ползи/ефекти:							
<ul style="list-style-type: none"> - Повишаване броя на лицата, участващи в пазара на труда и намаляване равнището на безработица; - Подобряване на конкурентоспособността на българската икономика чрез по-високо качество на човешкия ресурс; - Повишаване на пригодността за заетост на безработни лица; - Подпомагане на включването в пазара на труда на лица от неравнопоставените групи; 							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1.Равнище на безработица	%	5.7	9.5	8	12	-	-
2.Брой заети и безработни, включени в курсове за професионално обучение със средства на ДБ	Брой	39 242	20 012	18 653	-	-	-
3.Брой наети на работа лица по програми и мерки	Брой	105 938	87891	97 729	34 500		
4.Средства за активна политика на пазара на труда	млн. лева	-	190	190	65		

Информация за наличността и качеството на данните

Административната статистика на Агенцията по заетостта е източник на подробна и разнообразна информация, която позволява да се извършва текущия мониторинг на политиката по заетостта и професионалната квалификация. Данни за въздействие на

политиката се осигуряват от Националния статистически институт, чрез провеждане на регулярни статистически изследвания (Наблюдение на работната сила и др.).

Мониторингът и оценката на активната политика по заетостта, както и контролът върху приложението на програмите и мерките на пазара на труда са от съществено значение за подобряване ефективността и ефикасността на политиката. Данните се събират по методики, осигуряващи сравнимост с данните, събирани от ЕВРОСТАТ, Международната организация по труда и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

Показателите за текущ мониторинг в основата си са идентични за всички програми и мерки и се изчисляват с цел осигуряване на сравнимост между програмите и мерките. Първичната статистическа информация се предоставя от Дирекциите „Бюро по труда”. Периодичността на събиране на информацията е месечна като данните се отнасят за програмите и мерките, действали през последния месец. Повечето програми и мерки имат специфични цели, като за отчитането на напредъка по постигането им се определят специфични показатели. Специфичните данни, събирани по отделните програми и мерки в най-пълна степен подпомагат оценяването на степента, в която се постигат целите на програмата/мярката.

2. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТРУДОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005-2008 г.

Стратегическата цел в областта на политиката по трудовите отношения е повишаване качеството на труда. За постигане на тази цел през отчетния период усилията са насочени към:

- Развитие на законодателството в съответствие с правото на Европейския съюз.
- Подобряване качествените характеристики на работната сила и условията на труд в предприятията.
- Повишаване на ефективността и ефикасността на контрола по спазване на трудовото законодателство.
- Усъвършенстване и развитие на социалния диалог и съдействие за уреждане на колективни трудови спорове.

Законодателството в областта на безопасността и здравето при работа е напълно синхронизирано с правото на Европейския съюз. Изградена е система от норми, конкретни изисквания и задължения за осигуряване на безопасност и здраве при работа, която създава реална основа за реализиране на принципите на единния европейски пазар.

Чрез изменения и допълнения в Закона за здравословни и безопасни условия на труд е създадена основа: прилагане на задължителното застраховане за риска "трудова злополука", за повишаване качеството в дейността на службите по трудова медицина и за финансиране на диагностиката на професионалните болести от фонд „Условия на труд”. Разработени са и съответните наредби: Наредба за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука”, Наредба за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина и Наредба за условията и реда за финансиране на диагностиката на професионалните болести от фонд „Условия на труд”.

С промените в Кодекса на труда края на 2005 г. е отменена системата за компенсации за работа при вредни условия на труд и е заменена със система за превенция на професионалните и здравни рискове.

В съответствие с принципите на Европейската социална харта са определени видовете работи, за които се установява намалено работно време и допълнителен платен годишен отпуск като допълнителна мярка за превенция на професионалните и здравните рискове за работещите: Наредба за определяне на видовете работи, за които се установява намалено работно време, Наредба за определяне на видовете работи, за които се установява допълнителен платен годишен отпуск.

Въведен е нов принцип за осигуряване на безплатна храна на работниците и служителите, които работят в предприятия със специфичен характер и организация на труда. (Наредба № 11 на МТСП и МЗ за определяне на условията и реда за осигуряване на безплатна храна и/или добавки към нея).

С Постановление на Министерския съвет № 297 за изменение на нормативни актове на Министерския съвет са отменени допълнителните възнаграждения за работа при вредни и други специфични условия на труд. Въведена е рамката на нова система за отчитане на специфичния характер на труда.

Правителството успешно изпълни мерките, заложи в Насоките за развитие на дейността по безопасност и здраве при работа до 2006 г. и прие нова Стратегия по безопасност и здраве при работа 2008 - 2013 г.

През отчетния период са разработени и утвърдени над 20 нормативни акта за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в определени икономически дейности и за закрила на труда на лицата ненавършили 18-годишна възраст.

Приети са наредби за заплащането на труда, за насърчаване на подобрения в здравословните и безопасни условия на труд на работещите със срочно трудово правоотношение или временно трудово правоотношение; за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на шум; за физиологични норми и правила за ръчна работа с тежести; за работата с видеодисплеи; защита на младите хора в труда и др. Определени са изискванията за безопасност и здраве при извършване на товарно-разтоварни работи и в железопътния транспорт чрез съответни наредби: Наредба № 12 за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при извършване на товарно-разтоварни работи, Наредба № 13 за осигуряване на минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в железопътния транспорт.

Чрез промяна в нормативната база, регламентираща реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести е усъвършенствана националната практика в тази област. Информационната система на професионалните болести, в т.ч. и на регистъра на професионалните болести ще бъде част от Информационната система “Социално осигуряване” на Националния осигурителен институт.

През 2008 г. са приети нов Закон за инспектиране на труда и изменения в Кодекса на труда, насочени към усъвършенстване и засилване на контрола по спазване на трудовото законодателство.

Законът за инспектиране на труда цели създаване на условия за по-ефективен и ефикасен контрол върху спазването на условията на труд чрез подобряване на координацията и взаимодействието в работата на органите с контролни и сигнални функции в областта на трудовите и осигурителните отношения.

Чрез промените в Кодекса на труда:

- е постигнато подобряване на процедурата по регистрация на трудовите договори и реда за връчването на длъжностните характеристики на работниците и служителите;
- е въведено задължение за работодателя да издава необходими на работниците и служителите документи, удостоверяващи факти, свързани с трудовите им правоотношения;
- е създадена по-детайлна регламентация на задълженията на работодателя при отчитане на работното време;
- са въведени по-строги санкции и глоби в случаите, когато предоставянето на работната сила не се основава на създадено между страните трудово правоотношение.

През целия програмен период усилията са насочени към приложението на хармонизираното законодателство в предприятията, като акцентът е поставен върху малките и средните предприятия.

Фонд „Условия на труд” е съфинансирал проекти за подобряване на параметрите на работната среда в 115 предприятия, като 33 % от тях са в машиностроенето, 19 % – в шивашката промишленост, 18% – в хранителновкусовата и 14% – в дървопреработването. Общата стойност на разходените средства за подобряване на условията на труд в предприятията е 6 084 000 лв. Сключени са 52 договора с национално представителните организации на работодателите, на работниците и служителите, министерства и други ведомства за обучение на техните членове. Обучени са около 55 460 души. Направена е диагностика на професионалните болести на 1070 работещи и групови медицински прегледи на работници и служители от 4 рискови икономически дейности.

През периода 2005 г. – 2008 г. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” извърши общо 138 736 бр. проверки, в 112 567 предприятия.

От общо проверените предприятия, 97 % са от сектора на малкия и средния бизнес. Ежегодно от 25 до 30 % са посетените предприятия за първи път. Това са предимно микро предприятия, които са подпомогнати от инспекторите по труда за прилагането на нормативните актове. В областта на материалното производство 100 % от предприятията се обхващаха от контролната дейност.

Констатиран са 782 867 нарушения на трудовото законодателство, за отстраняването на които са дадени 757 451 задължителни предписания, спрени са от работа 8 017 небезопасени машини, съоръжения, работни места, цехове, участъци и т.н., отстранени са от работа 825 необучени работещи.

За отстраняване на констатираните нарушения и на вредните последици от тях са съставени 39 179 акта за глоба на стойност над двадесет милиона лева на юридически лица, работодатели, длъжностни лица и работещи.

Потърсена е административно-наказателна отговорност от 26 042 работодатели и длъжностни лица, нарушили нормативните изисквания.

За системно неспазване на трудовото законодателство до прокуратурата са подадени 623 сигнала, като 522 от тях са за наети на работа лица, ненавършили 18 години без разрешение на контролните органи.

През периода са решени над 32 000 искания и сигнали на граждани и институции по различни въпроси от прилагането на трудовото законодателство.

Дадени са над 350 000 безплатни консултации по спазване на трудовото законодателство на работодатели, синдикалисти, длъжностни лица, работещи и техни представители.

През периода ИА "ГИТ" са вписани 7 222 колективни трудови договори и анекси към тях.

Възстановени са 2 777 изгубени трудови книжки на работници и служители, с което подпомогна реализацията на техните трудови и осигурителни права.

Анализът на резултатите от инспекционната дейност през периода показва, че се увеличава броят на работодателите, успешно прилагачи нормите и изискванията на трудовото законодателство. Все повече предприятия инвестират в ново и безопасно работно оборудване, заменят се опасните технологии с безопасни и т.н. Подобрява се организацията на дейността за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Установява се трайна тенденция на нарастване на относителния дял на предприятията с изпълнени основни изисквания по здраве и безопасност при работа. В сравнение с 2005 година, когато относителният дял на предприятията с изпълнени основни изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд е 33 %, през 2008 година той достига до 61 % (с 28% повече).

Постигнат е устойчив напредъкът по осигуряване на безопасност и здраве за работещите:

- Относителният дял на предприятията, които са извършили оценка на риска, приели са програма за неговото премахване и минимизиране и работят за нейното реализиране от 75% през 2005 г. достига 92% през 2008 година – увеличение със 17 процентни пункта;
- Относителният дял на работодателите, осигурили обслужване на наетите работещи от регистрирана служба по трудова медицина е нараснал от 74% на 88% – ръст от 14 процентни пункта;
- Относителният дял на работещите при неспазени норми по здраве и безопасност при работа е намалял със 17 процентни пункта.
- Общият брой на трудовите злоупотреки от 4 311 бр. през 2005 г. намалява до 3 737 бр. през 2008 г. (13 %).

Резултатите от инспекционната дейност в периода от 2005 – 2008 година показват, че е налице намаляване броя на работещите без трудови договори. От общо 2 183 броя нарушения в края на 2004 г., същите намаляват на 1 775 през 2008 г., т.е. налице е снижение с 19 %.

Постигнат е сериозен напредък по спазване нормите, закрилящи труда на лицата, ненавършили 18 г., работещите жени и лицата с намалена работоспособност.

Създаден е ред за своевременно изпълнение на дадените задължителни предписания – относителният дял на неизпълнените в срок предписания е сведен до по-малко от 0.5% от общия брой на дадените предписания за периода.

Визия за развитието на политиката

Визията за развитието на политиката в областта на трудовите отношения е успешно функциониращ пазар на труда.

Стратегическа и оперативни цели

Стратегическа цел на МТСП на политиката в областта на трудовите отношения е повишаване качеството на труда. Министерството на труда и социалната политика разработва, координира и провежда държавната политика в областта на труда. Успешното изпълнение на заложената цел на политиката в областта на трудовите отношения изисква глобален подход към подобряване качеството на условията на труд и живот на работещите, обучение и култура на превенция, и осигуряване на конкурентноспособност на работодателите.

За изпълнението на заложената стратегическа цел се поставят четири оперативни цели:

Оперативна цел 1: Развитие на законодателството в съответствие с правото на Европейския съюз.

Оперативна цел 2: Подобряване качествените характеристики на работната сила и условията на труд в предприятията.

Оперативна цел 3: Повишаване на ефективността и ефикасността на контрола по спазване на трудовото законодателство.

Оперативна цел 4: Усъвършенстване и развитие на социалния диалог и съдействие за уреждане на колективни трудови спорове.

Полза/ ефект за обществото от политиката по трудовите отношения

- Намаляване на общия брой трудови злополуки;
- Намаляване броя на загубените календарни дни от трудови злополуки;
- Намаляване броя на трудовите злополуки, довели до смърт или до трайна неработоспособност на работниците и служителите;
- Намаляване на разходите на работодателите за осигуряване и застраховане работниците и служителите за трудова злополука и професионална болест
- Създаване на единна правна рамка за функциониране на трудовия пазар, в съответствие с правото на Европейския съюз;
- Подобряване благосъстоянието на работещите и удовлетвореността им от работата.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиките

Разработването и провеждането на политиката в трудовите отношения се осъществява в сътрудничество с признатите за представителни на национално равнище организации на работодателите и на работниците и служителите. За постигане целите на политиката допринасят всички участници в процеса на труда.

Показатели за полза/ефект и целеви стойности

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Ползи/ефекти: <ul style="list-style-type: none"> - Намаляване на общия брой трудови злополуки; - Намаляване броя на загубените календарни дни от трудови злополуки; - Намаляване броя на трудовите злополуки, довели до смърт или до трайна неработоспособност на работниците и служителите - Намаляване на разходите на работодателите за осигуряване и застраховане работниците и служителите за трудова злополука и професионална болест - Създаване на единна правна рамка за функциониране на трудовия пазар, в съответствие с правото на Европейския съюз - Подобряване благосъстоянието на работещите и удовлетвореността им от работата. 							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Трудови злополуки.	Брой	3 737	4 050	4 050	4 040	3 300	3155
2. Загубени календарни дни в резултат от трудови злополуки.	Брой	193 901	255 000	255 000	254 000	204 000	200 000
3. Трудови злополуки, довели до смърт или до трайна неработоспособност на работниците и служителите.	Брой	164	155	155	150	150	140
4. Среден процент на осигурителната вноска за фонд „ТЗПБ”.	%	0.63	0.61	0.61	0.061	0.61	0.61
5. Процент на предприятията отговарящи на изискванията на законодателството.	%	90	95	95	96	96	95
6. Съответствие на националната нормативна уредба с правото на Европейския съюз.	%	100	100	100	100	100	100

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията, необходима за определяне на постигнатите резултати на целевите стойности на показателите за изпълнение се набира от информационните системи на Националния осигурителен институт и на Националния статистически институт.

3. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

Преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005-2008 г.

През периода 2005-2008 г. беше отчетено значително намаление както на броя на лицата, обект на социално подпомагане, така и на изразходваните средства. Намалението се дължи както на промените в Закона за социално подпомагане, така и на снижаване равнището на безработица, осигуряване на заетост по Национална програма "От социални помощи към осигуряване на заетост", тенденция към общо увеличение на доходите на подпомаганите лица и утвърдения механизъм за контрол и недопускане на злоупотреби от страна на бенефициентите на социалното подпомагане.

Изразходваните средства за месечни, целеви и еднократни помощи намаляха през 2008 г. спрямо 2005 г. с 52.6%, а средствата само за месечните помощи – с 60.0%. Средномесечният брой лица и семейства, получаващи месечни социални помощи, намаля почти три пъти – от 125 863 през 2005 г. до 42 804 през 2008 г.

Показател	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Изразходвани средства за месечни, целеви и еднократни помощи (хил. лв.) в т.ч.:	102 300	91 200	74 039	48 497
Изразходвани средства за месечни помощи (хил. лв.)	95 398	83 480	65 758	38 217
Средномесечен брой лица и семейства, получили месечни социални помощи	125 863	102 220	76 532	42 804

По отношение на програмата за целево енергийно подпомагане, през периода 2005-2008 г. броят на подпомаганите лица и семейства постоянно бележи тенденция на намаление. Докато за отоплителен сезон 2005/2006 г. броят на подпомаганите е бил 466 159, за отоплителен сезон 2006/2007 г. те намаляват до 360 807, за сезон 2007/2008 г. те са 300 340, а за отоплителен сезон 2008/2009 г. – 256 743.

Тази тенденция е обусловена от няколко фактора – намаляване на безработицата, засилване на контрола при отпускането на помощите и най-вече на увеличаване на реалните доходи на хората.

За периода 2005-2008 г. основна цел на политиката в областта на социалното подпомагане бе развитие и модернизирание на социалните услуги и подобряване качеството и условията на живот на групите в неравностойно положение. Водеща роля в реализацията на целта има фонд „Социално подпомагане”.

В тази връзка, за разглеждания период се наблюдава тенденция на нарастване броя на постъпилите във фонда проекти: 2005 г. – 77 броя, 2008 г. – 190 броя. Броят на постъпилите проекти през 2008 г. се е увеличил 2.5 пъти спрямо броя на постъпилите през 2005 г. Налице е увеличаване на активността на неправителствения сектор и общините при търсенето на източници за финансиране на проекти в областта на предоставянето на социални услуги в общността и проекти насочени към подобряване условията на живот в специализираните институции. Увеличената активност на неправителствените организации и общините е резултат от една страна от увеличаването на техните финансови и експертни възможности, и от друга страна – от последователно провежданата политиката на Фонд „Социално подпомагане” за развитие на алтернативни

форми на социални услуги в общността, деинституционализация на специализираните институции и подобряване условията на живот в същите. Работата на фонда с неправителствените организации, общините, специализираните институции за деца и възрастни хора, и гражданите е на много добро ниво.

В отчетния период се наблюдава значително нарастване на броя на финансираните проекти – броя на финансираните проекти през 2008 г. се е увеличил 3 пъти спрямо броя на финансираните проекти през 2005 г. В същото време една част от постъпилите проекти /около 1/4/ не получават финансиране поради недостиг на финансови средства, а финансираните проекти са със сериозна редукция на средствата. Това дава основание да се направи извода, че въпреки значителното увеличение на разходната част на бюджета на фонда /2005 г. – 1 739 000 лв., а през 2008 г. - 3 560 985 лв./ и увеличени брой финансирани проекти, средствата, с които оперира Фонда се недостатъчни, за да се отговори на повишеното търсене на финансови ресурси в областта на развитието и предоставянето на социални услуги.

Друг сред приоритетите на фонд „Социално подпомагане” е финансирането на проекти, насочени към развитие на социални услуги в общността и проекти за реформиране, реструктуриране и модернизиране на специализираните институции и насърчаване на процеса на реинтеграция на лицата, живеещи в институции. Със средства от фонда са финансирани проекти за предоставяне на социални услуги в общността разпределени по години както следва: 2005 г. – 34 броя; 2006 г. – 52 броя; 2007 г. – 43 броя; 2008 г. – 49 броя. Финансирани са проекти за изграждане, реконструиране и модернизиране на материалната база за предоставяне на социални услуги, разпределени както следва: 2005 г. – 15 броя; 2006 г. – 46 броя; 2007 г. – 36 броя; 2008 г. – 32 броя. С финансовата подкрепа на фонда се създадоха първите пилотни форми на социални услуги в общността като защитени жилища, кризисни центрове и центрове за обществена подкрепа, които в последствие с промените в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане бяха утвърдени и включени като делегирана държавна дейност.

Във връзка с изпълнение на другия основен приоритет, а именно подобряване качеството и условията на живот на групите в неравностойно положение бяха реализирани няколко програми. Три от тези програми се превърнаха в национални:

- **Програмата за разкриване на обществени трапезарии и предоставяне на пакети с дълготрайни хранителни продукти на социално слаби лица и семейства през зимните месеци** се реализира ежегодно. По тази програма се финансират средно от 30 до 60 проекта годишно;
- **Пилотната програма “Равен шанс за децата ни”** стартира през 2004 г. С цел задържане на децата в училище и подпомагане на родителите в осигуряване на здравословно хранене на децата, бяха избрани седем училища от седем общини, в които да стартира дейността по предоставяне на чаша топло мляко и закуска в училище на учениците от първи до четвърти клас. Положителните резултати от реализирането на пилотната програма станаха причина през месец февруари 2005 г. да стартира Проект за осигуряване на закуска и мляко /чай с мед/ на всеки ученик от I до IV клас в цялата страна. Той стартира под формата на отделни проекти, подадени от всяко училище до фонда. На по – късен етап беше приета в Народното събрание Националната програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст;
- **Програма за подкрепа семействата на първокласници за началото на учебната година** беше осъществена първоначално със средства от фонда. През 2005 г. тази програма се регламентира нормативно и средствата за нейното

финансиране бяха осигурени по реда и условията на Закона за семейни помощи за деца от републиканския бюджет;

- **Програма „Отдых за нашите родители”** реализирана през 2008 г. има за цел създаване на възможност за активен отдых на море и планина на възрастни хора от Домове за стари хора. През 2009 г. се реализира **Национална програма „Осигуряване на възможности за активно стареене, пълноценно участие на пенсионерите в социалния живот и превенция на тяхното социално изключване”**.

В рамките на дейността на фонд „Социално подпомагане” е регламентирана възможността за отпускане на социални помощи за задоволяване на възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизнено важни потребности на лица и семейства, за които всички други възможности за подпомагане са изчерпани. Тревожна е тенденцията за нарастване броя на постъпилите молби и съответно отпуснатите социални помощи: 2005 г. – 112 лица; 2006 г. – 81 лица; 2007 г. – 135 лица; 2008 г. – 166 лица.

Визия за развитието на политиката по социално подпомагане

За периода 2010 – 2012 г. политиката по социално подпомагане ще се развива в съответствие със заложените цели в програмата на правителството. Приоритет остават **гарантиране на социална защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване на ефективността на програмите, прилагане на диференциран подход, усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане и оптимизиране на институционалната структура, свързана със социалната защита на най-нискодходните и рискови групи от населението. Ще продължи насърчаването на трудовата заетост на подпомаганите трайно безработни лица в трудоспособна възраст с цел намаляване на броя на пасивните потребители на социални помощи и създаване на възможност за пренасочване на ресурсите към хората, които имат най-голяма нужда от тях. Ще се оптимизира координацията между системата за социално подпомагане и системата за активни програми на пазара на труда и ще се подпомага социалната реинтеграция на лицата, които получават социални помощи чрез осигуряване на по-добро финансиране при реализацията на програми и проекти в областта на социалното подпомагане. Очакван резултат от тези стъпки ще бъде намаляване на зависимостта от социални помощи.**

В условията на продължаващата икономическа криза очакваме увеличаване на броя на безработните лица, както и на лицата, които ще имат право на социално подпомагане. Друг фактор за очакваното нарастване на броя на бенефициентите на системата за социално подпомагане е отпадането на ограничението за 12-месечен срок за получаване на социални помощи. В тази връзка по програмите “Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход” и “Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи” предвиждаме увеличаване на броя на бенефициентите и съответно нарастване на размера на средствата за реализирането им.

Стратегическа и оперативни цели

Стратегическа цел в областта на политиката по социално подпомагане е гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението.

За постигането на тази стратегическата цел МТСП идентифицира две оперативни цели:

Оперативна цел 1: По-добра целенасоченост на социалните помощи

Оперативна цел 2: Социална интеграция на уязвимите групи от населението.

Програмите за изпълнение на първата оперативна цел са: 1) Програма “Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход” и 2) Програма “Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи”.

Програмата за изпълнение на втората оперативна цел е програма “Социално включване на други рискови групи от населението”.

Полза/ ефект за обществото

Ползите/ ефектите за обществото от прилагане на политиката в областта на социалното подпомагане са:

- Подобряване качеството на живот и разширяване на възможностите за социална интеграция;
- Предотвратяване на социалната изолация и дискриминация на най-уязвимите групи – възрастни, самотни хора, представители на етнически общности;

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиките

За изпълнението на политиката по социално подпомагане МТСП си сътрудничи с различни институции – Министерство на финансите, Министерство на образованието, младежта и науката, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на правосъдието, Министерство на здравеопазването, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерство на вътрешните работи, Министерство на външните работи, Национален осигурителен институт, Национален статистически институт, Държавната агенция за закрила на детето, общините и неправителствените организации.

Показатели за полза/ефект и целеви стойности

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
<i>Ползи/ефекти:</i>							
- Подобряване качеството на живот и разширяване на възможностите за социална интеграция;							
- Предотвратяване на социалната изолация и дискриминация на най-уязвимите групи							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Месечни помощи	Средном. брой лица и семейства	42 804	60 000	42 982	25 367	25 367	25 367
2. Еднократни помощи	Брой случаи	7 791	10 000	10 000	8 494	8 494	8 494
3. Целеви помощи за наеми по ЗСП	Средном. брой лица и семейства	328	390	390	265	265	265
4. Целеви помощи за инвалиди по ЗСП	Брой лица	157 204	115 000	160 000	97 660	97 660	97 660
5. Други помощи по ЗСП	Брой лица	18 714	10 000	20 000	13 590	13 590	13 590
6. Целеви средства за болнична медицинска помощ за диагностика и лечение	Брой лица	421	4 000	350	500	500	500
5. Целеви помощи за отопление	Брой лица и семейства	256 763	360 000	330 000	316 556	316 556	316 556

Информация за наличността и качеството на данните

Данните се събират и обработват от Агенцията за социално подпомагане, Агенцията за хората с увреждания и Фонд "Социално подпомагане" на базата на постъпилите и обработени молби-декларации по различните програми, които са нормативно регламентирани в ЗСП, ЗИХУ, ЗЗД, Наредба № РД-07-5/16.05.2008 г.

4. ПОЛИТИКА ЗА ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005-2008 г.

Едно от най-съществените постижения в областта на политиката за демографско развитие и равни възможности е приетата на 22 август 2006 г. Министерският съвет прие Национална стратегия за демографско развитие на Република България (2006-2020 г.).

Прилаганият **интегриран подход за устойчиво демографско развитие на населението** допринесе за постигането на следните позитивни резултати:

- По данни на НСИ през 2008 г. абсолютният брой на естествения прираст е минус 32 811 души. Това е най-малкото намаление на населението в резултат на естествения прираст след 1995 г.;
- Наблюдава се тенденция на нарастване на раждаемостта. През 2008 г. в България са родени 78 283 деца, от които 77 712, или 99.3%, са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените деца се е увеличил с 2 363. Докато през 2001 г. средният брой живородени от една жена е бил 1.24 деца, то през 2008 г. той достига 1.48 деца. Това е най-високата стойност на плодовитостта след 1993 г., когато коефициентът на плодовитост е бил 1.45 деца;
- През 2008 г. са регистрирани най-голям брой многоплодни раждания от 1975 г. досега – 985 раждания. При 953 от тях са родени по две деца, т.е. 1906 деца-близнаци, а при 32 – по три деца, т.е. 96 деца-тризнаци. Спрямо 2007 г. многоплодните раждания са с 87 повече или с 9.7%;
- Намалява броят на абортите. През 2008г. са направени 410 аборта по-малко в сравнение с предходната година;
- Общият брой на умрелите през 2008 г. е с 2481 по-малък в сравнение с 2007 г., а коефициентът на обща смъртност е намалял с 0.3%.

Напредък е постигнат и по отношение на **политиката за подпомагане на семействата с деца**. Извършени бяха изменения и допълнения на Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД). Въведена е нова форма и нова практика в социалното подпомагане – социалното инвестиране в децата.

От 01.01.2009 г. бяха въведени нови видове помощи за семейства с деца независимо от доходите на семейството и за двата вида помощи: еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година в размер на 1 200 лв. за всяко дете-близнак и еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка-студентка, учаща в редовна форма на обучение в размер на

дванайсеткратния размер на минималната работна заплата за страната, което за 2009 г. е 2 880 лв.

Въведен е по-ефективен механизъм за превенция на отпадането на децата от образователната система чрез обвързване на предоставянето на детските добавки с редовното посещаване на училище от децата.

В областта на подкрепата за семейства деца бе постигнато и:

- Увеличен беше прагът за достъп до семейните помощи за деца. Ако през 2005 г. средният доход на член от семейството, под който родителите няма да имат право на семейни помощи, е бил 200 лв., то през 2008 г. той беше 300 лв., а през 2009 г. е 350 лв. или със 75 на сто повече в сравнение с 2005 г.;
- Увеличен беше размерът на еднократните помощи за раждане на дете – за първо дете 250 лв., за второ – 600 лв., за трето и всяко следващо – 200 лв.;
- Увеличен беше размерът на месечни помощи за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст. От 18 лв. на дете през 2005 г., през 2009 г. всяко дете в семейството, чиито среден доход е под 350 лв. на човек, ще получава 35 лв. или почти два пъти повече. По-високи помощи са предвидени за близнаци – с 50 на сто по-висока помощ или 52.50 лв. и за деца с увреждания – двоен размер на помощта без доходен критерий или 70 лв. на дете. От около 237 млн.лв. през 2008 г. планираните средства в подкрепа на семействата се увеличават до 411 млн.лв. през 2009 г.
- Увеличен беше размерът на еднократната помощ за първокласници. През 2007 г. размерът на помощта бе 120 лв., при 80 лв. през 2005 г. и 2006 г. През 2009 г. еднократната помощ бе увеличена на 150 лв. Около 30 хиляди деца се ползват от тази помощ.

В областта на **закрилата на децата** най-важното постижение бе приетата през Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г. Извършени бяха промени в Закона за закрила на детето, които оптимизират и доразвиват политиката за закрила и осигуряване на благосъстоянието на децата.

В областта на **интеграцията на хората с увреждания** също се прилага интегриран подход при управление на политиката. От януари 2005 г. влезе в сила новият Закон за интеграция на хората с увреждания, който въведе социална оценка за установяване потребностите от рехабилитация на хората с увреждания, неговите възможности за професионална реализация и социална интеграция. Над 42 нормативни акта – закони, правилници, наредби др., съдържат текстове, които пряко или косвено се отнасят за хората с увреждания.

През периода 2005-2008 г. бяха постигнати съществени услуги за повишаване социално-икономическата защита, предоставяна на хората с увреждания. Увеличен беше размерът на месечните добавки за деца с трайно намалена възможност за социална адаптация, като с новия закон се промени основата, върху която се определят – от 70% от гарантирания минимален доход (ГМД), те станаха 70% от минималната работна заплата за страната. През 2006 г. средствата за изпълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания са увеличени с 65% спрямо 2005 г., което е единственото най-голямо нарастване на средства в държавния бюджет за реализиране на секторни политики. Тази тенденция се запазва за целия отчетен период, като от 01.01.2009 г. с увеличението на ГМД с 18.2 % се увеличи и размерът на всички месечни добавки за социална интеграция на хората с трайни увреждания.

За финансовото обезпечаване на Закона за интеграция на хората с увреждания до края на 2005 г. са изразходвани 125.0 млн.лв., като през периода 2006-2008 г. средствата за изпълнение на закона са увеличени и изразходваните суми са както следва:

- 2006 г. – 165.4 млн.лв.;
- 2007 г. – 170.2 млн.лв.;
- 2008 г. – 187.1 млн.лв.

За насърчаване заетостта на хората с увреждания са въведени данъчни облекчения за работодатели, които наемат лица с трайни увреждания, които са регистрирани като безработни лица. Осигурява се субсидирана заетост за хора с увреждания, които са регистрирани в бюрата по труда като активно търсещи работа. Също така се реализират програми за заетост и обучение по реда на Закона за насърчаване на заетостта, насочени към осигуряване на заетост и повишаване на квалификацията на хората с трайни увреждания, както и към осигуряване на грижи в семейна среда на хора с трайни увреждания и тежко болни самотни хора. Такива програми са Националната програма „Асистенти на хора с увреждания”, Програмата „Учители за деца с увреждания”. Изпълнява се Национална програма за заетост и професионално обучение на хора с трайни увреждания, като през 2006 г. двойно се увеличи периодът на субсидираната заетост от 12 на 24 месеца. Реализира се Национална програма за насърчаване на предприемачеството на лица с намалена работоспособност, като им се възстановяват платени лихви по кредити.

В изпълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания през 2006 г. Агенцията за хората с увреждания е финансирала проекти за заетост и интеграция на хора с увреждания на обща стойност 3.7 млн. лв., с 0.7 млн. лв. повече от 2005 г. Разкрити са нови работни места за хора с увреждания в интегрирана работна среда. Увеличен е броя на утвърдените и субсидирани проекти в сравнение с 2005 г. с над 20 на сто, както и броя на обхванатите преки ползватели с близо 15 на сто. И през останалата част от отчетния период се запазва тенденцията за увеличаване на размера на отпуснатите средства за финансиране на проекти за заетост и интеграция на хората с увреждания като увеличението на средствата през 2008 г. е с над 20 % в сравнение с 2007г.

Съгласно чл.31 от Закона за интеграция на хората с увреждания Агенцията за хората с увреждания финансира проекти, стимулиращи трудовата заетост и самостоятелната стопанска дейност на хората с увреждания. Целта на програмата е насърчаване на предприемаческите умения на хората с трайни увреждания чрез финансиране на техни проекти и развиване на собствена стопанска дейност. Агенцията стартира тази дейност през 2006 г. и към момента са договорени 129 проекта на лица с увреждания за сумата от 1 741 000 лв.

Налице е устойчивост на финансираните проекти, защото бенефициентите успешно реализират бизнес-намеренията си чрез осигуряване на трайна и целогодишна заетост под формата на самонаемане. Допълнително са разкрити 51 нови работни места, постигнати са положителни финансови резултати като приходи. Инициативата допринася за разкриване на допълнителни работни места, включително и в случаите на развиване на семеен бизнес. Лицата с трайни увреждания се явяват легални и редовни платци на данъци, здравни и социални осигуровки, както и ДДС.

Интересът към тази програма е много висок, но поради липса на финансов ресурс през 2008 г. не са проведени трети и четвърти тур, а финансирането за 2009 г. е недостатъчно, което отново ще доведе до редуциране броя на провежданите конкурси.

По програма за осигуряване на достъп и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и областно значение и за изпълнение на една от приоритетните дейности на Агенция за хората с увреждания за по-пълноценното включване на хората в неравностойно положение в обществен и културен живот на страната и извеждането им от социалната изолация, в която те попадат в следствие на непригодната и недостъпна архитектурна среда, в началото на 2007 год. беше разработена нова програма за финансиране на проекти за достъп и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и регионално значение и утвърдена от Изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания за съответната цел Методика. За 2007 и 2008 години в обявените конкурси от АХУ взеха участие държавни, общински и неправителствени организации с общо 74 проектни предложения. От тях финансиране получиха 41 културни, исторически и спортни институции за осигуряване на достъп и/или адаптиране за хора с увреждания на обща стойност 1 469 907 лв. От тях са финансирани: 24 културни обекта; 12 исторически обекта и 5 спортни обекта.

Участието и адаптирането на обекти от национална значимост като Националния исторически музей, Националната спортна академия „Васил Левски“, Софийската филхармония, храм-паметник „Св. Александър Невски“, Национална астрономическа обсерватория „Рожен“ е показателно колко ограничен е достъпа на лица с увреждания до обекти с национална, регионална и местна значимост. От друга страна тези институции дават добър пример за това, как да се придобие Европейски облик и да се осигури благоприятна архитектурна среда, устойчива във времето и позволяваща на хората с трайни увреждания да се докоснат до културното и историческо наследство на страната ни, както и да вземат активно участие в различни спортни прояви.

Със Закона за медицинските изделия се направиха изменения и в Закона за интеграция на хората с увреждания. От началото на 2008 г. с промяна на Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания поетапно се въвежда модулното протезиране, което е всеобща европейска практика. Към месец март 2009 г. са изразходвани 15 298 055 лв. за целеви помощи на хора с увреждания за покупка и ремонт на помощни средства, приспособления и съоръжения.

През декември 2007 г. българското правителство прие Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015 г., която има за цел осигуряване на равни възможности за успешна реализация на хората с увреждания в обществото, както и ефективното прилагане на политиката на българското правителство за недопускане на дискриминация по признак „увреждане“. За изпълнението на дългогодишната стратегия се разработват двугодишни Планове за действие за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015 г.

През 2008 г. по отношение на осигуряване на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания в Министерството на труда и социалната политика започна кампания за осигуряване на достъп до административно обслужване в структурите на МТСП. Министерството на труда и социалната политика ползва общо 710 сгради, от които 376 разполагат с достъпен вход и достъпна приемна, в 261 структури разполагат с изнесена приемна, в процес на изграждане на достъпната среда са 8 сгради, в други 65 сгради са предприети адаптивни мерки като поставяне на звънец за повикване на служебно лице, което да обслужи хората с увреждания.

По инициатива на МТСП в Закона за държавния бюджет на Република България за 2009 г. е разписано задължение на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити да предвиждат в рамките на определените капиталови разходи по бюджета си за 2009 г., средства за реализиране на мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания в размер не по-малък от 150 000 лв.

На 27.09.2007 г. Р България подписа Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, а на 18.12.2008 г. е подписан и Факултативния Протокол към Конвенцията, като този акт е заявка за последваща ратификация.

Представителите на неправителствените организации, както и на всички други заинтересовани страни, са равностойни партньори на Министерството на труда и социалната политика при разработването и осъществяването на мерки и дейности за социалната защита и социално включване на хората с увреждания. През периода се активизира и засили партньорството с Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, който е консултативен орган на Министерския съвет по техните проблеми. Субсидиите на национално представителните организации на хора с увреждания и организации за хора с увреждания са завишени средно с 38 % в държавния бюджет за 2006 г., с над 12 % за 2007 г., с приблизително 20 % за 2008 г. и с над 21% за 2009 г.

В областта на **равнопоставеността на половете и антидискриминацията** за периода 2005-2008 г. усилията бяха насочени към: 1) изграждане на административен капацитет в органите на централната и местната власт, съдебната система, социалните партньори и обществото като цяло и укрепване на институционалния механизъм/структури за равнопоставеност на половете; 2) разработване на Национална стратегия за насърчаване равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г.; 3) транспониране на директивите на Европейския съюз и съответно привеждане на българското законодателство в съответствие с европейското право и съдебна практика; 4) повишаване на информираността и чувствителността на обществото по проблемите на равнопоставеността на половете и антидискриминацията.

По отношение изграждането на административен капацитет, през 2005 г. започна дейността на Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет, в който са представени всички централни ведомства на високо ниво. През 2005 г. бе създаден сектор „Равнопоставеност на половете” към дирекция „Демографска политика и равни възможности”. През 2008 г. бяха въведени изменения в Устройствения правилник на МТСП, с които в унисон с европейското законодателство, се разшириха функциите по равнопоставеност и се създаде отдел „Равнопоставеност на половете и антидискриминация”. Към електронната страница на МТСП бе създаден раздел, посветен на проблемите на равнопоставеността на жените и мъжете, в който информацията се актуализира постоянно и отразява всички новости, както в нашата страна, така и в Европейския съюз.

През 2008 г. бе приета Национална стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г. Стратегията е разработена в съответствие с Европейската пътна карта за равенство на жените и мъжете (2006-2010) за прилагане на принципа на равните възможности и равното третиране на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите (преработена); Европейския пакт за равенство на жените и мъжете и Новата социална визия за Европа.

През отчетния период в българското законодателство в областта на равнопоставеността на жените и мъжете са транспонирани две директиви на Европейския съюз:

- ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 2004/113/ЕО от 13 декември 2004 г. за прилагане принципа за равно третиране на жените и мъжете при достъпа до и предоставянето на стоки и услуги;
- ДИРЕКТИВА 2006/54/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юли 2006 година за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена).

Във връзка с транспонирането на тези директиви бяха въведени изменения и допълнение в следните нормативни актове: Кодекс на труда, Кодекс за социално осигуряване и Закон за защита от дискриминация.

В Кодекса на труда са въведени редица изменения свързани с отпуските за бременност, раждане и отглеждане на дете и съвместяването на семейните с професионалните задължения:

- С измененията в чл.163 на Кодекса на труда периодът на отпуска и получаване на парично обезщетение за бременност и раждане се увеличава от 315 на 410 дни, от които 45 дни преди раждането. Тези изменения са съпътствани от съответни промени в чл.49 на Кодекса за социално осигуряване, с които дневното парично обезщетение при бременност и раждане се определя в размер на 90 на сто от среднодневното брутно трудово възнаграждение или среднодневния осигурителен доход, върху който са внесени или дължими осигурителни вноски, а за самоосигуряващите се лица - внесени осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство за периода от 12 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на временната неработоспособност поради бременност и раждане.
- Осигуреният за общо заболяване и майчинство баща има право на отпуск и парично обезщетение при раждане на дете за срок до 15 календарни дни. След навършване на 6 месечна възраст на детето със съгласието на майката бащата може да ползва платен отпуск за отглеждане на дете до две годишна възраст.

В Закона за защита от дискриминация са въведени промени, които дават възможност за прилагане на позитивни действия за постигане на баланс в представителството на половете.

През изтеклите четири години са изпълнени 14 проекта в областта на равенството на половете и антидискриминацията, финансирани от Министерството на труда и социалната политика, Рамковото програма на Европейския съюз за равенство на половете (2001-2006), Програма ПРОГРЕС, направления „Равенство на половете” и „Антидискриминация”. В рамките на тези проекти са обучени повече от 2000 човека, които са представители на органите на централната и местната власт, съдебната система, социалните партньори, неправителствени организации, учаща се младеж и др. - обществото като цяло в следните области: джендър мейнстриминг, джендър бюджетиране, равнопоставеност на половете, условия на труд, отговорно родителство, - равно заплащане на труда на жените и мъжете. В рамките на тези проекти са разработени, отпечатани и разпространени в различните институции и организации повече от 40 печатни издания - книги, брошури, дигитални и др. Разработени са пет електронни страници, които продължават да са активни и за се актуализират.

В областта на **интеграцията на гражданите от ромски произход** проблемните области в социално-икономическото положение на ромската общност са идентифицирани, като дейностите по тяхното решаване в сферата на заетостта, здравеопазването, образованието, жилищните условия, защита от дискриминация и осигуряване на равни възможности са отразени в Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г. Министерството на труда и социалната политика извършва мониторинг и координация по изпълнението на Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005 - 2015 г.”.

През 2006 г. благодарение на усилията на екипа на МТСП решаващият доклад от 26 септември на Европейската комисия констатира напредък по интеграцията на ромите.

Проблемът за интеграцията на ромите в българското общество беше изваден от „червената зона” и не бе пречка за членството в ЕС.

Реализиран беше комплекс от вторични законодателни инициативи по отношение на участието на Република България в международната инициатива “Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.” – определен беше Национален координатор по инициативата “Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.”, който е и заместник-министър на труда и социалната политика, България прие едногодишното председателство на инициативата “Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.” за периода от 1 юли 2006 г. до 30 юни 2007 г., България се присъедини към Процедурните правила на Десетилетието.

В МТСП бе проведен стаж за студенти по публична администрация от ромски произход. Предприета беше устойчива инициатива и грижа за назначаване на постоянна работа на т.нар. „здравни ромски медиатори”.

Българското председателство стана инициатор на създаване на Международен Технически Секретариат на Десетилетието и предложи основния принцип за неговото сформирание.

Българското председателство постави въпроса за предприемане на първи стъпки по разработване на проект за методология, методика, инструментариум и система от индикатори за мониторинг на дейностите по Десетилетието.

Също по инициатива на българското председателство бе предложен механизъм за усвояването на средства от Доверителния фонд на инициативата. В годината на българското председателство за първи път беше реализиран успешен международен проект, финансиран от Доверителния фонд на Десетилетието – провеждането на Международната конференция на тема “Обмен на добри практики в сферата на трудовата заетост” на 10 и 11 май 2007 г. в гр. София. Осъществен беше своеобразен „пробив” в съвместната работа по основните направления на Десетилетието – чрез ползотворната съвместна работа между представители на правителствата, представители на неправителствените ромски организации, авторитетни независими международни експерти. Като голямо постижение се отчете привличането и участието на експерти в областта на заетостта и ромското включване не само от държавите-участнички в Десетилетието, но и от други държави – Испания, Великобритания, Холандия. С това беше постигнат по-широк европейски контекст на дебата, коментарите и дискусиите във връзка с дейностите и инициативите по Десетилетието.

Визия за развитието на политиката

Политиката за демографско развитие и равни възможности е управленски отговор както на демографския срив в Република България, така и на необходимостта от предотвратяване и премахване на различни форми на дискриминация по признаците: пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, религия и вяра, сексуална ориентация и др., интегрирането на групи в неравностойно положение чрез създаване на условия за равни възможности за всички, изграждане на органи и механизми за прилагане на насърчителни мерки за преодоляване на социални неравенства.

Същевременно политиката за демографско развитие и равни възможности е и национален, български отговор на демографската промяна, пред която е изправена Европа, изразяваща се във все по-ниски нива на раждаемост, остаряване на населението и големи миграционни потоци. Тя отразява и доразвива в национални, български условия, предложенията на Европейската комисия за предприемане на политики в отговор на демографската промяна (Съобщение на Европейската комисия “Към Европа за всички възрасти” 1999 г., Лисабонска стратегия обновена, Зелена книга на Европейската комисия „Посрещане на демографската промяна: нова солидарност между

поколенията”, 2005г., Съобщение на Европейската комисия “Демографското бъдеще на Европа – от предизвикателство към възможност” 2006 г., Съобщение на Европейската комисия от 2007 г. “Укрепване на връзките между поколенията” и др.)

За преодоляване на демографската криза и в изпълнение на Решение на Министерския съвет № 916 от 30 ноември 2005 г., с Решение на Министерския съвет от 17 август 2006 г. е приета разработена от МТСП Национална стратегия за демографско развитие на Република България за периода 2006-2020 г., която ще се изпълнява от множество институции чрез годишни планове. Министерството на труда и социалната политика е отговорно за разработването, провеждането, мониторинга и отчитането на напредъка на демографската политика.

Националната стратегия е основен управленски документ, който формулира приоритетните направления и задачи в областта на демографската политика, насочени към забавяне темповете на намаляване броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план и осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образование, способности и умения.

Семейните помощи за деца имат за цел да насърчават раждаемостта, да подпомогнат отглеждането на деца в семейна среда и да поощрят посещаването на училище от децата.

Стратегическа и оперативни цели

Стратегическата цел на политиката за демографско развитие и равни възможности е забавяне темповете на намаляване броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план и осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образование, способности и умения, както и осигуряване на равен достъп до ресурсите на обществото и равноправно участие в създаването и потреблението им за всички групи в неравностойно положение, независимо от пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, вяра, сексуална ориентация и др.

За изпълнението на стратегическата цел се поставят четири оперативни цели:

- **Оперативна цел 1:** Забавяне на негативните демографски процеси и намаляване на броя на населението чрез прилагане на комплекс от мерки и средства за насърчаване на раждаемостта, нарастване на средната продължителност на живота в добро здраве, намаляване на детската и преждевременна смъртност, утвърждаване на двудетния семеен модел и създаване на предпоставки за обръщане на миграционните процеси.
- **Оперативна цел 2:** Преодоляване на негативните последици от остаряване на населението и подобряване на качествените характеристики на човешкия капитал чрез прилагане на мерки за повишаване на качеството, разнообразяване и разширяване на обхвата на здравните, образователни и социални услуги, съобразно отделните етапи на човешкия жизнения цикъл.
- **Оперативна цел 3:** Постигане на социална кохезия (социално сближаване, социална сплотеност) и създаване на равни възможности за пълноценен възпроизводствен и репродуктивен живот за всички социални групи чрез мерки за създаване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, независимо от пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, вяра, сексуална ориентация и др.
- **Оперативна цел 4:** Ограничаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони и селата чрез

предприемане на мерки, насочени към забавяне процесите на обезлюдяване, протичащи в пограничните райони и немалко села; оптимизиране на концентрацията на населението в столицата и някои по-големи областни центрове, оптимизиране и адаптиране на природната и околна жизнена среда съобразно потребностите на хората.

- **Оперативна цел 5:** Създаване на условия и гаранции за осигуряване на равнопоставеност на хората с увреждания, за тяхната социална интеграция, за упражняване на правата им, социално-икономическа защита на хората с трайни увреждания и на техните семейства, както и интегрирането им в работна среда.

Полза/ ефект за обществото

Ползите от обществото в резултат от изпълнението на политиката за демографско развитие и равни възможности са:

- Повишаване на раждаемостта;
- Намалване на смъртността и увеличаване на средната продължителност на живота в добро здраве;
- Намалване на детската и преждевременна смъртност;
- Утвърждаване на ценността на двудетния семеен модел;
- Балансиране на вътрешно и външно-миграционните потоци;
- Намалване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст;
- Повишаване на трудовата мобилност и трудовата активност на населението;
- подобряване на качеството на живот и оптимално интегриране на групи в риск и в неравностойно положение и засилване на солидарността между поколенията;
- Осигуряване на равни възможности за реализация на хората с увреждания в икономическия и социалния живот на обществото при зачитане на техния индивидуален избор;
- Осигуряване на равни възможности за реализация на жените и мъжете
- Ограничаване на дискриминацията и особено на множествената дискриминация по признаците пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, вяра, сексуална ориентация и др.
- Ограничаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони и селата;
- Усъвършенстване и синхронизиране на нормативната база, свързана с демографското развитие и равните възможности;
- Изграждане на Национален механизъм и административен капацитет за провеждане на хоризонталната интегрирана политика;
- Укрепване на гражданския капацитет за работа в областта на демографското развитие и равните възможности.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

За изпълнение на политиката в областта на демографското развитие и равните възможности МТСП си сътрудничи и координира своите действия с всички министерства, Национално сдружение на общините в Република България, Национален статистически институт, Комисия за защита от дискриминация, Държавна агенция за закрила на детето, Национален съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси, социални партньори, неправителствени организации и други органи и структури с отношение и ангажменти по демографското развитие и равните възможности.

Показатели за полза/ефект и целеви стойности

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Ползи/ ефекти: <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на раждаемостта; - Намаляване на смъртността и увеличаване на средната продължителност на живота в добро здраве; - Намаляване на детската и преждевременна смъртност; - Утвърждаване на ценността на двудетния семеен модел; - Балансиране на вътрешно и външно-миграционните потоци; - Намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст; - Повишаване на трудовата мобилност и трудовата активност на населението; - Подобряване на качеството на живот и оптимално интегриране на групи в риск и в неравностойно положение и засилване на солидарността между поколенията; - Осигуряване на равни възможности за реализация на хората с увреждания в икономическия и социалния живот на обществото при зачитане на техния индивидуален избор; - Осигуряване на равни възможности за реализация на жените и мъжете - Ограничаване на дискриминацията и особено на множествената дискриминация по признаците пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, вяра, сексуална ориентация и др. - Ограничаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони и селата; - Усъвършенстване и синхронизиране на нормативната база, свързана с демографското развитие и равните възможности; - Изграждане на Национален механизъм и административен капацитет за провеждане на хоризонталната интегрирана политика; - Укрепване на гражданския капацитет за работа в областта на демографското развитие и равните възможности 							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Еднократни помощи при бременност	Брой случаи	17 515	24 500	18 150	13 590	13 590	13 590
2. Еднократни помощи при раждане	Брой деца	73 321	74 500	72 050	52 322	52 322	52 322
3. Еднократна помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 г.	Брой деца	0	0	0	4 500	4 500	4 500
4. Еднократна помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 г. от майка-студентка	Брой случаи	0	0	0	10 872	10 872	10 872
5. Месечни помощи за деца до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст	Средном. брой деца	828 276	920 000	833 000	653 367	653 367	653 367
6. Месечни помощи за отглеждане на дете до 1 година	Средном. брой случаи	22 117	27 400	22 200	16 988	16 988	16 988
7. Целеви помощи за ученици	Брой деца	30 537	36 000	30 000	24 462	24 462	24 462
8. Месечни добавки за социална интеграция на хора с увреждания	Средном. брой лица, получили добавки	469 255	452 000	480 000	480 000	494 400	506 800
9. Месечни добавки за деца с трайни увреждания до 18 г. възраст	Брой лица, получили добавки	19 569	20 000	20 000	20 000	22 000	24 000
10. Население	Брой души	7 606 551	75 27 154		7 528 103	7 490 704	7 453 040
Жени	Брой	3 925 271	3 886 089		3 888 624	3 870 721	3 852 434
Мъже	Брой	3 681 280	3 641 065		3 639 479	3 619 983	3 600 606
11. Естествен прираст	Промили	-4,3	-43 306		-5,06	-5,13	-5,21
12. Нетна миграция	Брой	-5066*	-4 359		908	1 086	1 245
13. Тотална промяна	На 1000		-6,3		-37 271	-37 399	-37 664
14. Нетен прираст	На 1000		-5,7		-4,94	-4,98	-5,04
15. Миграционен прираст	На 1000		-0,6		0,12	0,14	0,17
16. Коефициент на възрастова зависимост (брой на хората над 65 г., отнесен към броя на населението в трудоспособна възраст (15-64 г.).	%	44,6	44,5		45,42	46,34	47,33
17. Съотношение млади/ стари	%		76,1		77,16	76,57	76,66
18. Раждания	Брой	77 712	70 832		72 757	71 521	70 141
19. Умирения	Брой	110 523	114 138		110 937	110 011	109 048
Мъже	Брой	59 629	59 351		57 838	57 072	56 317
Жени	Брой	54 375	54 787		53 099	52 939	52 730
20. Раждаемост	Промили	10,2	9,4		9,64	9,52	9,39
21. Смъртност	Промили	14,5	15,1		14,70	14,65	14,59
22. Детска смъртност	промиле	8,6	9,2		8,79	8,48	8,14

23. Жени на възраст 15-49	Брой	1 812 231	1 792 090		1 774 752	1 751 737	1 726 529
24. Тотален коефициент на плодовитост		1.48	1.32		1.43	1.43	1.43
25. Възраст на майката при раждане	Години	26,8	26,7		26.40	26.45	26.49
26. Средна продължителност на настоящия живот, вкл.:		73					
Мъже	години	76,6	70.4		70.09	70.35	70.60
Жени	години	76,3	77.2		77.05	77.26	77.46

Забележка: Показателите за тотална промяна, нетен прираст, миграционен прираст и съотношение млади/стари не са изследвани от НСИ за 2008 г.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните са на НСИ, МТСП и на всички останали отговорни административни структури и ведомства.

5. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЖИЗНЕНИЯ СТАНДАРТ И ДОХОДИТЕ

Преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005-2008 г.

Политиката в областта на доходите е предложена в доклада на Министерството на труда и социалната политика за политиките и приоритетите за периода 2007–2009 г. като естествено продължение на заложените приоритети в Програмата на Правителството на Република България. В този управленски документ първата и най-важна цел, която си постави правителството и пое ангажимента да работи за “догонващо Европейския съюз развитие, нарастване на доходите и сближаване на качеството на живот” на населението.

Благодарение на приложението на политиката в областта на доходите се постигна ускорен темп на нарастване на доходите от труд и пенсии на българските граждани с оглед гарантиране тяхната адекватна защита, повишаване на покупателната им способност и сближаване жизнения стандарт на населението спрямо този в страните – членки на ЕС.

Постигнати са следните резултати:

- Средната работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение за периода от 2005 г. до 2008 г. отбелязва номинален ръст от 61.9%, съответно реалният ръст е 23.9%;
 - в общественния сектор средната работна заплата за периода от 2005г до 2008 г. е нараснала номинално с 62.7% , реалният ръст е 24.5%.
 - в частния сектор, в който работят повече от 72% от наетите средната работна заплата за периода от 2005 г. от 2008 г. е нараснала номинално с 66.1%, реалният ръст е 27%.
 - в бюджетния сектор, средната работна заплата за периода от 2005 г. до 2008 г. е нараснала номинално с 67.9%, реалният ръст е 28.6%.
- Минималната работна заплата е нараснала номинално в 46.7% за периода от 2005 г. до 2008 г., като отчита реален ръст от 12.3%. Средногодишният брой на наетите на минимална работна заплата е намалял с 18.0%;
- Средната пенсия на един пенсионер нараства със 60.0%;
- Социалната пенсия (към 31.12.) нараства с 40.2%;
- Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст (към 31.12.) нараства с 64.5%

Визия за развитието на политиката

В резултат на усилията за преодоляване на кризата се предвижда през 2010 г. да се запазят достигнатите номинални размери на работната заплата за 2009 г., а за периода 2011-2013 г. – ръст на заплатите при запазване на съотношението на разходите за заплати към БВП, достигнато към всяка предходна година.

Стратегическа и оперативни цели

Стратегическата цел на политиката е запазване жизненото равнище и доходите на българските граждани в условията на икономическата криза.

За изпълнението на заложените цели се поставят две оперативни цели:

Оперативна цел 1: Запазване жизнения стандарт и ръстът на доходите при отчитане на производителността на труда, инвестиционната политика, икономическия растеж, и с прякото участие на социалните партньори. Ще бъдат взети предвид регионалните различия в жизнения стандарт, като и особеностите на селото и града.

Оперативна цел 2: Запазване ръста и адекватността на защитените минимални доходи на населението, чрез система за наблюдение на прилагането на минимални стандарти.

Полза/ефект за обществото

- в областта на политиката на работните заплати – провеждане на икономически и социално обоснована политика на базата на трипартитно договорени принципи, критерии и механизми при отчитане на утвърдените практики в страните членки на Европейския съюз;
- в областта на политиката на минималната работна заплата – гарантиране изпълнението на нейните социална и икономическа функции, като нейният размер ще се определя при отчитане на икономическото развитие на страната и възможностите на бюджета;
- в областта на социалната сигурност – намаляване риска от бедност, гарантиране на минимални стандарти за нискодоходните групи – за приемлив жизнен стандарт, без да се нарушава солидарността между и в генерациите при отчитане на възможностите на бюджета.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

Осъществяват се редовни активни информационни и работни отношения с Национален осигурителен институт, Министерство на финансите, Национален статистически институт, други заинтересовани министерства и други организации, в т.ч. социални партньори, неправителствени организации, комисиите към Народното събрание, международни организации. Представители от страна на МТСП участват в работата на междуведомствени работни групи с различен предмет на дейност, в т.ч. изготвянето на предложения за нови и изменение на съществуващите нормативни актове в областта на политиката на доходите и други секторни политики, които имат отношение към политиката на доходите.

Показатели за полза/ ефект и целеви стойности

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Ползи/ефекти:							
- Запазване на покупателната способност на доходите на домакинствата; - Запазване реалния ръст на доходите; - Защита на най-уязвимите и нискодоходни групи в условията на криза.							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.

1. Номинален ръст на общия доход на домакинствата	Процент	17.2	6.0	6.0	4	5	6
2 Минимален номинален ръст на средната работна заплата в бюджетния сектор (50 % ПТ + 100 % ИПЦ)	Процент	17.8	9.1	9.1	0	3.8	4.8
3. Минимален номинален ръст на средната работна заплата в частния сектор (50 % ПТ + 75 % ИПЦ)	Процент	20.5	6.8	6.8	4	6.3	6.3
4. Минимален номинален ръст на минималната работна заплата при отчитане на производителността, инфлацията, официалната линия на бедност и промените в данъчното облагане	Процент	22.5	9.1	9.1	0	Определя се в зависимост възможностите на бюджета, икономическия растеж и производителността	
5. Минимално съотношение минимална пенсия за осигурителен стаж и възраст за пълен осигурителен стаж/ минимална работна заплата	Процент	51.6	50	50	57	57	57

Информация за наличността и качеството на данните

Основен източник на данни са текущите наблюдения на бюджетите на домакинствата, пазара на труда, работната заплата провеждани от Националния статистически институт. Те се осъществяват периодично, като данните са налични за всеки календарен месец от годината или на тримесечие. Водеща отговорност за събиране и разпространение на данните има НСИ, което гарантира високо качество и представителност на информацията. Данните за минималната работна заплата са административни – размерът ѝ се определя с нормативен акт (постановление на Министерския съвет).

6. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ НА ХОРА, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ

Преглед на целите на политиката и оценка на постигнатите резултати за периода 2005-2008 г.

Политиката в областта на свободното движение на хора, миграцията и интеграцията е развита в рамките на МТСП през последните години. Тази политика се провежда в изпълнение на приетата от Министерския съвет на 5 юни 2008 г. Национална стратегия по миграция и интеграция 2008-2015 г. (НСМИ) и на Годишните планове за изпълнението ѝ. Стратегията формулира рамките на миграционната политика на България за периода от 2008 до 2015 г. и дава конкретни механизми за нейната реализация. Изпълнява се чрез Годишни планове. Политиката се допълва от усилията за подпомагане на българските граждани, в качеството им на граждани на ЕС, да упражняват правото си на свободно движение в Общността, както и на гражданите на други държави-членки да упражняват правото си на свободно движение в България

Резултатите от прилагането на тази новоразвита като отделна политика на МТСП са свързани с осъществяването на основни права на български граждани в качеството им на граждани на ЕС и с отстояване позициите на България в тези области на компетентност на МТСП на заседания на Съвета, в две Генерални дирекции в ЕК, както и в редица работни формати на високо и на ръководно ниво.

Съществен дял от прилагането на тази политика е и изпълнението на заложените цели в Европейския фонд за интеграция на граждани от трети държави 2007-2013 г., по който дирекция „СДХМИ” след одобрение на цялостната документация по фонда, вкл. ГП 2007 и ГП 2008 - от ЕК и писмено приветствие от страна на комисар Жак Баро, получи първите суми по общата отпусната БФП от страна на ЕС в размер на близо 4 милиона евро.

Визия за развитие на политиката

Визията на политиката в областта на свободното движение на хора, миграция и интеграция на граждани на трети страни, за периода 2010-2012 г., е формулиране и прилагане на целенасочена съвременна политика в тези области, съобразена с целите и тенденциите на равнище Европейски съюз, както и с установените международни стандарти.

МТСП провежда политиката в областта на свободното движение на хора, миграция и интеграция на граждани на трети страни в съответствие с Договора за създаване на Европейската Общност (консолидиран), Част Втора „Гражданство на Съюза”, Част Трета, Дял III „Свободно движение на лица”, Глава I „Работници” и Дял IV „Визи, убежище, имиграция и други политики, свързани със свободно движение на лица”.

Политиката се изпълнява в условия на членство на страната в ЕС, като МТСП участва в процеса на вземане на решения на Общностно равнище в тези области чрез свои представители в работни групи и комитети към Европейската комисия и Съвета. Съгласно механизма на ПМС 85 от 17 април 2007 г. за организация и координация по въпросите на Европейския съюз функционират РГ 2 «Свободно движение на хора» към Съвета по европейски въпроси към МС и привлечените към нея със Заповед № 617 от 01.08.2007 г. на министъра на труда и социалната политика други три междуправителствени работни групи. Дейностите в тези области се основават и на одобрената от МС Национална стратегия по миграция и интеграция 2008 – 2015 г., която се изпълнява със съответни Годишни планове.

За да разработва, координира и провежда успешна политика в областта на свободното движение на хора, миграцията и интеграцията, както и за да участва пълноценно в работата на институциите на ЕС в тази област, на Комитета по миграция към Съвета на Европа, да изпълнява функциите на национално звено за контакт по Глобалния форум по миграция и развитие, по Европейската мрежа по миграция в тази област, по Европейската мрежа по интеграция на имигранти, МТСП предприема съответни мерки за укрепване на своя административен капацитет.

Като една от четирите основни свободи, политиката в областта на свободното движение на хора (СДХ) определя принципите, на които следва да съответстват останалите политики и нормативни актове на ЕС. Осъществяването на тази политика произтича от задълженията (но и от договорените мерки в областта) в Договора за присъединяване на Р България и Румъния към ЕС, както и от регламентите и директивите в областта на свободното движение на хора/работници. В изпълнение на стратегическите и оперативните цели в тази област МТСП:

- наблюдава действието на преходните периоди, наложени спрямо България, и работи за тяхното ограничаване и премахване;
- ръководи и координира дейността на всички български институции по прилагане на Регламентите в областта на координацията на социалната сигурност и свободното движение на работници;
- координира подготовката на българските институции за въвеждане на електронен обмен на всички данни за социална сигурност, на ниво ЕС и на национално ниво;
- представлява България в Работната група по социални въпроси към Съвета на министрите, в областта на изменение на координационните регламенти и свързано с тях ново законодателство на Европейската общност;
- представлява България в Административната комисия за социална сигурност на работници-мигранти към Европейската комисия;
- представлява България в Консултативния и в Техническия комитет по Свободно движение на работници към Европейската комисия, както и в Групата на високо

ниво по свободно движение на хора към Съвета, и отговаря за свободното движение на работници – български и европейски граждани, съответно в рамките на Общността и в България.

Освен това МТСП работи по подготовка на Административни споразумения по сключените двустранни договори за социална сигурност (Израел, Корея, Молдова и Русия), както и по няколко спогодби, договори и писма за намерения, свързани с борбата със злоупотреби с вноски и права на социална сигурност и с недеклаирана заетост. **Практиката, която прилага България се дава за пример от Европейската комисия и се препоръчва на държавите-членки да възприемат този подход в прилагане на политиките си в тази област.**

За успешно провеждане на политиката в областта на свободното движение на хора, миграция и интеграция, вкл. и в защита на националния интерес, се осъществява постоянно съгласуване и координация в работата на представителя на МТСП в Постоянното представителство на България към ЕС, извършващ работа по досиета в тези области.

Политиката в областта на миграцията и интеграцията е една от най-динамично развиващите се и актуални политики в ЕС – през последните години от политика с предимно национален характер тя се развива до общностна политика. Тази развивана от МТСП политика включва легалната миграция (трудова и като самостоятелно заети лица), цялостната интеграция на имигрантите в българското общество, по-голямата част от въпросите за връзката между миграцията и развитието – в национален, регионален, европейски и глобален план. Политиката по миграция и интеграция ще се развива с отчитане на реалностите на икономическа криза, но цели подготовка на условия за развитие в следкризисния период. МТСП провежда целенасочено тази политика, съобразявайки се с ангажиментите на страната като член на ЕС, с новите тенденции в глобален и регионален план, както и с националния интерес на страната.

Политиката се провежда в изпълнение на Националната стратегия по миграция и интеграция 2008-2015 г. (НСМИ) и на годишните планове към нея, с което се изпълняват и стратегическите и оперативните цели на МТСП в тази област.

В изпълнение на стратегическите и оперативните цели в тази област МТСП:

- представлява България, в рамките на компетенциите на МТСП, в Работната група на високо ниво по миграция и убежище към Съвета, в Стратегическия комитет по имиграция, граници и убежище, в Работната група по миграция и експулсиране към Съвета;
- представлява България, в рамките на компетенциите на МТСП, в заседанията на Управляващия комитет „Солидарност и управление на миграционните потоци” към ЕК;
- представлява България като Национално звено за контакт на Европейската мрежа по интеграция на имигранти към ЕК;
- представлява България, в рамките на компетенциите на МТСП, в Националното звено за контакт на Европейската мрежа по миграция към ЕК.
- изпълнява функциите на секретариат на Националния съвет по трудова миграция.

Изграждането през последните години на мрежа от Служби по трудови и социални въпроси (СТСВ) на МТСП в посолствата на България в чужбина представлява едно от най-ярките изражения на провеждането на тази политика, което включва ангажимент към българските общности зад граница – както ползващи правото си на свободно движение в рамките на общността, така и мигриращи извън нея. Към момента

мрежата от СТСВ се състои от 6 служби – в Лондон, Дъблин, Никозия, Атина, Мадрид и Берлин.

Политиката по миграция и интеграция надхвърля създаването на инструменти за прием на имигранти, като включва и други важни законодателни и административни мерки, тъй като приемът на икономически имигранти е неразделно свързан с комплекс от интеграционни мерки на приетите имигранти и членовете на техните семейства, както и с мерки за борба с нелегалната заетост. Политиката в областта на интеграцията на имигранти, която цели избягване изолацията, сегрегацията и дискриминацията на имигрантите се основава на Общите основни принципи на интеграция в ЕС.

Ключов елемент в това направление е управлението на създадения през 2007 г. и започнал работа през 2008 г. Европейски фонд за интеграция на граждани на трети държави 2007-2013 г. (Европейски интеграционен фонд - ЕИФ) като част от Общата програма „Солидарност и управление на миграционните потоци”. Този фонд подпомага държавите-членки за разработване, осъществяване, наблюдение и обща оценка на всички стратегии, политики и мерки в тази област. Координатор за България по този фонд е министърът на труда и социалната политика, а отговорен орган е дирекция „СДХМИ”. Основните направления за развитието на политиката по интеграция на граждани на трети страни в България са залегнали в Многогодишната програма 2007-2013 и в Годишните програми за изпълнението на фонда, одобрени от Европейската комисия.

Стратегически и оперативни цели

Стратегическа цел 1: Подпомагане на българските граждани - като граждани на ЕС, да упражняват правото си на свободно движение в Общността и осигуряване свободно движение на гражданите на ЕС в България

- **Оперативна цел 1.1:** Ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на свободното движение на хора;
- **Оперативна цел 1.2:** Гарантирана възможност на всички български граждани да ползват пълния набор от права на социална сигурност при движение в ЕС и Европейското икономическо пространство, както и осигуряване на възможността за пълен достъп до българската система за социална сигурност на гражданите на ЕС и Европейското икономическо пространство при пребиваването им в България.

Стратегическа цел 2: Ефективно управление на миграционния процес и интеграция на граждани на трети държави (имигранти) в съответствие с общата миграционна политика на ЕС и Общите основни принципи за интеграция на имигрантите

- **Оперативна цел 2.1:** Ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на миграцията и интеграцията на имигранти, обвързано с националния интерес;
- **Оперативна цел 2.2:** Изпълнение на заложените цели в Европейския фонд за интеграция по Общата програма за солидарност и управление на миграционните потоци с цел улесняване интеграцията на имигранти в българското общество.

Полза/ефект за обществото от политиката

Ползата/ ефектът за обществото от политиката в областта на свободното движение на хора, миграцията и интеграцията се изразяват в:

- Гарантирана възможност за българските граждани, в качеството им на граждани на ЕС, в максимална степен да упражняват правото си на свободно движение в ЕС и Европейското икономическо пространство (ЕИП) и съответно на гражданите на ЕС и ЕИП – свободно движение в България;
- Осигурени услуги и обезщетения (лечение и лекарства, дългосрочни грижи, пенсии, парични обезщетения при болест, майчинство, безработица, семейни обезщетения) от страна и за сметка на България на български граждани, движещи се в ЕС и ЕИП и на граждани на държави от ЕС и ЕИП, пристигащи в България, за сметка на съответните държави-членки;
- Повишаване информираността на българските граждани в областта на СДХ в ЕС, вкл. чрез консултиране на български граждани на място, в държавата на пребиваване, от страна на Службите по трудови и социални въпроси на МТСП към съответните български посолства;
- Намалена недеклаирана/ незаконна заетост на български граждани в чужбина;
- Успешно интегриране на легално пребиваващите имигранти и членовете на семействата им в българското общество;
- Успешно усвояване на средствата по Европейския интеграционен фонд в съответствие с Основните общи принципи за интеграция на имигранти и ефективно управление на реализираните по фонда проекти;
- Повишена ефективност и ефикасност на управлението на трудовата имиграция чрез балансиран прием на граждани от трети страни, вкл. осъществена превенция срещу нелегална заетост на чужденци в България.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

Предвид спецификата на политиката по трудова миграция и нейната обвързаност с дейностите в областта на свободно движение на хора, миграция и интеграция на имигранти, както и участия в работата на международни организации и форуми по миграция, целите на тези програми не могат да бъдат постигнати без обединяването на усилията на различни институции.

В изпълнение на тази политика се ангажирани основно специализираната дирекция „Свободно движение на хора, миграция и интеграция” в МТСП и редица институции, както в системата на Министерството на труда и социалната политика в рамките на своята компетентност (изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика – Агенция по заетостта, Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда”, Агенция за социално подпомагане), така също и други министерства и ведомства с компетенции в специфични аспекти в областта на миграцията: Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи, Националната агенция по приходите, Националният статистически институт, Националният осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и др.

Показатели за полза/ ефект и целеви стойности

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
Ползи/ефекти:	<ul style="list-style-type: none"> – Гарантирана възможност за българските граждани, в качеството им на граждани на ЕС, в максимална степен да упражняват правото си на свободно движение в ЕС и Европейското икономическо пространство (ЕИП) и съответно на гражданите на ЕС и ЕИП – свободно движение в България; – Осигурени услуги и обезщетения (лечение и лекарства, дългосрочни грижи, пенсии, парични обезщетения при болест, майчинство, безработица, семейни обезщетения) от страна и за сметка на България на български граждани, движещи се в ЕС и ЕИП и на

<p>граждани на държави от ЕС и ЕИП, пристигащи в България, за сметка на съответните държави-членки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване информираността на българските граждани в областта на СДХ в ЕС, вкл. чрез консултиране на български граждани на място, в държавата на пребиваване, от страна на Службите по трудови и социални въпроси на МТСП към съответните български посолства; - Намалена недекларирана/ незаконна заетост на български граждани в чужбина; - Успешно интегриране на легално пребиваващите имигранти и членовете на семействата им в българското общество; - Успешно усвояване на средствата по Европейския интеграционен фонд в съответствие с Основните общи принципи за интеграция на имигранти и ефективно управление на реализираните по фонда проекти; - Повишена ефективност и ефикасност на управлението на трудовата имиграция чрез балансиран прием на граждани от трети страни, вкл. осъществена превенция срещу нелегална заетост на чужденци в България 							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Степен на осъществяване на правото на свободно движение в ЕС и ЕИП на българските граждани (брой държави с облекчен достъп или прекратяване на прилаган преходен период за свободно движение в ЕС и ЕИП на българските граждани)	Брой	-	2	2	4	4	-
2. Създадени взаимоотношения и обмен на информация със съответните звена към министерствата на труда и социалните въпроси в други държави-членки на ЕС (общ брой)	Брой	4	5	5	6	7	8
3. Създадени Служби по трудови и социални въпроси (СТСВ) на МТСП в посолства на РБв ДЧ на ЕС (за съответната година)	Брой	1	1	1	2	2	2
4. Намалена недекларирана заетост на български граждани в държави-членки на ЕС (относително намаление в %)	Процент		50	50	50	60	60
5. Степен на информираност на българските граждани по въпроси в областта на СДХ в ЕС (годишно увеличение в % спрямо предната година)	Процент	-	10	10	15	15	15
6. Степен на усвояване на средства по годишните програми на ЕИФ (мин. брой реализирани проекти годишно)	Брой	-	10	10*	10	10	10
7. Степен на успешно интегриране на имигранти и техните семейства.	Процент	-	50	50	60	70	80

*Към месец септември са сключени 12 договора за предоставяне на БФИ по ЕИФ със срок на изпълнение 31.12.2009 г.

Информация за наличността и качеството на данните

Наблюдението и оценката на изпълнение на политиката по трудова миграция, както и контролът на изпълнение на дейностите по ОП “Свободно движение на хора” и ОП “Миграция и интеграция на имигранти” са от съществено значение за подобряване ефективността и ефикасността на политиката.

Основен източник на информация, която позволява да се извършва текущото наблюдение на политиката по трудова миграция, е административната статистика на МТСП, Агенция по заетостта (включително по EURES), НОИ, изследвания на нагласи за миграция, проведени по поръчка на МТСП, от МТСП или от други организации. Данни за въздействието на провежданата политика в областта на трудовата миграция по държави се получават от СТСВ към българските посолства в съответните държави.

Допълнителен източник на информация в тази област са официалните статистически институции на отделните държави, на ЕС и на международните организации – българският Национален статистически институт, ЕВРОСТАТ, МОТ, ОИСР.

Обменът на информация в рамките на Националните точки за контакт към ЕК – ГД „Правосъдие, свобода и сигурност”, както и към Глобалните форуми по миграция (за България те са в специализираната дирекция „СДХМИ”) е от особено значение, тъй като предлага възможности за сравнение на предоставените от отделните държави данни.

IV. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА БЮДЖЕТНАТА ПРОГНОЗА

1. ОПИСАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ

ПРИХОДИ (в хил. лв.)	Целева стойност					
	Отчет 2008 г. (хил. лв.)	Закон 2009 г. (хил. лв.)	Ревизиран бюджет 2009 г. (хил. лв.)	Проект 2010 г. (хил. лв.)	Прогноза 2011 г. (хил. лв.)	Прогноза 2012 г. (хил. лв.)
Общо приходи:	24 218.7	26 000.0	26 000.0	27 000.0	22 466.2	22 545.2
<i>Данъчни приходи</i>						
<i>Неданъчни приходи</i>	22 410.9	26 000.0	26 000.0	27 000.0	22 466.2	22 545.2
Приходи и доходи от собственост	3 819.4	1 061.1	1 061.1	1 041.6	1 041.6	1 041.6
Държавни такси	14 261.7	16 631.3	16 631.3	16 161.0	16 209.0	16 288.0
Глоби, санкции и наказателни лихви	4 089.5	8 000.0	8 000.0	9 662.3	5 080.5	5 080.5
Други	240.3	307.6	307.6	135.1	135.1	135.1
<i>Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми</i>	1 807.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

2. ОПИСАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ

РАЗХОДИ ПО ПРОГРАМИ ЗА 2009 г.

ПРОГРАМИ за 2009 г. (в хил. лв.)	Общо разчетени разходи	Ведомствен и разходи	Администрирани разходи		
			Общо	По бюджета на ПРБК	По други бюджети, фондове и сметки
Програма №1. Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица	221 115.0	31 115.0	190 000.0	190 000.0	
Програма №2. Осигуряване на подходящи условия на труд	13 899.0	8 194.0	5 705.0	5 705.0	
Програма №3. Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти	209.3	209.3	0.0		
Програма №4. Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	105 126.5	10 226.5	94 900.0	94 900.0	
Програма №5. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	118 727.5	8 727.5	110 000.0	110 000.0	

Програма №6. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда	14 158.7	7 503.7	6 655.0	6 655.0	
Програма №7. Социално включване на други рискови групи от населението	1 901.8	126.8	1 775.0	1 775.0	
Програма №8. Демографско развитие на населението	89.1	89.1	0.0		
Програма №9. Подпомагане на семейства с деца	501 279.2	19 563.6	481 715.6	481 715.6	
Програма №10. Интеграция на хора с увреждания	154 048.5	7 988.5	146 060.0	146 060.0	
Програма №11. Равни възможности	899.1	699.1	200.0	200.0	
Програма №12. Жизнен стандарт	149.7	149.7	0.0		
Програма №13. Защитени минимални плащания	132.9	132.9	0.0		
Програма №14. Свободно движение на хора	88.2	88.2	0.0		
Програма №15. Миграция и интеграция на имигранти	1 441.5	341.5	1 100.0	1 100.0	
Програма №16. Администрация	13 241.2	13 241.2	0.0		
ОБЩО:	1 146 507.2	108 396.6	1 038 110.6	1 038 110.6	0.0

РАЗХОДИ ПО ПРОГРАМИ ЗА 2009 г.(ревизиран бюджет)

ПРОГРАМИ за 2009 г. (ревизиран бюджет, в хил.лв.)	Общо разчетени разходи	Ведомствен и разходи	Администрирани разходи		
			Общо	По бюджета на ПРБК	По други бюджети, фондове и сметки
Програма №1. Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица	195 344.1	27 955.7	167 388.4	167 388.4	
Програма №2. Осигуряване на подходящи условия на труд	12 495.1	7 360.6	5 134.5	5 134.5	
Програма №3. Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти	187.9	187.9	0.0		
Програма №4. Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	80 060.7	9 063.8	70 996.8	70 996.8	
Програма №5. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	47 854.7	7 854.7	40 000.0	40 000.0	
Програма №6. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда	12 742.0	6 752.5	5 989.5	5 989.5	
Програма №7. Социално включване на други рискови групи от населението	1 459.6	114.1	1 345.5	1 345.5	
Програма №8. Демографско развитие на населението	80.2	80.2	0.0		
Програма №9. Подпомагане на семейства с деца	453 151.3	17 607.2	435 544.0	435 544.0	
Програма №10. Интеграция на	138 640.9	7 186.9	131 454.0	131 454.0	

хора с увреждания					
Програма №11. Равни възможности	809.2	629.2	180.0	180.0	
Програма №12. Жизнен стандарт	134.7	134.7	0.0		
Програма №13. Защитени минимални плащания	119.6	119.6	0.0		
Програма №14. Свободно движение на хора	79.4	79.4	0.0		
Програма №15. Миграция и интеграция на имигранти	1 297.4	307.4	990.0	990.0	
Програма №16. Администрация	10 920.9	10 920.9	0.0		
ОБЩО:	955 377.5	96 354.7	859 022.8	859 022.8	0.0

РАЗХОДИ ПО ПРОГРАМИ ЗА 2010 г.

ПРОГРАМИ за 2010 г. (прогноза, в хил.лв.)	Общо разчетени разходи	Ведомствен и разходи	Администрирани разходи		
			Общо	По бюджета на ПРБК	По други бюджети, фондове и сметки
Програма №1. Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица	357 906.5	25 505.0	332 401.5	65 000.0	267 401.5
Програма №2. Осигуряване на подходящи условия на труд	12 335.3	5 835.3	6 500.0	4 000.0	2 500.0
Програма №3. Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти	270.5	270.5	0.0	0.0	
Програма №4. Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	47 208.7	8 708.7	38 500.0	38 500.0	
Програма №5. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	94 533.7	7 116.7	87 417.0	87 417.0	
Програма №6. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда	13 770.0	6 200.0	7 570.0	7 570.0	
Програма №7. Социално включване на други рискови групи от населението	74 117.9	53.0	74 064.9	1 278.1	72 786.8
Програма №8. Демографско развитие на населението	53.4	53.4	0.0		
Програма №9. Подпомагане на семейства с деца	380 829.0	15 829.0	365 000.0	365 000.0	
Програма №10. Интеграция на хора с увреждания	152 217.6	6 567.6	145 650.0	145 650.0	
Програма №11. Равни възможности	110.0	90.0	20.0	20.0	
Програма №12. Жизнен стандарт	66.9	66.9	0.0		
Програма №13. Защитени минимални плащания	93.6	93.6	0.0		
Програма №14. Свободно движение на хора	49.6	49.6	0.0		
Програма №15. Миграция и интеграция на имигранти	1 237.1	187.1	1 050.0	1 050.0	
Програма №16. Администрация	58 665.0	6 709.1	51 955.9		51 955.9

ОБЩО:	1 193 464.7	83 335.5	1 110 129.2	715 485.1	394 644.1
--------------	-------------	----------	-------------	-----------	-----------

РАЗХОДИ ПО ПРОГРАМИ ЗА 2011 г.

ПРОГРАМИ за 2011 г. (прогноза, в хил.лв.)	Общо разчетени разходи	Ведомствен и разходи	Администрирани разходи		
			Общо	По бюджета на ПРБК	По други бюджети, фондове и сметки
Програма №1. Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица	342 105.3	25 505.0	316 600.3	65 000.0	251 600.3
Програма №2. Осигуряване на подходящи условия на труд	12 335.3	5 835.3	6 500.0	4 000.0	2 500.0
Програма №3. Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти	270.5	270.5	0.0		
Програма №4. Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	47 208.7	8 708.7	38 500.0	38 500.0	
Програма №5. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	94 533.7	7 116.7	87 417.0	87 417.0	
Програма №6. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда	13 770.0	6 200.0	7 570.0	7 570.0	
Програма №7. Социално включване на други рискови групи от населението	54 535.0	53.1	54 481.9	1 278.1	53 203.8
Програма №8. Демографско развитие на населението	53.4	53.4	0.0		
Програма №9. Подпомагане на семейства с деца	380 829.0	15 829.0	365 000.0	365 000.0	
Програма №10. Интеграция на хора с увреждания	152 217.6	6 567.6	145 650.0	145 650.0	
Програма №11. Равни възможности	110.0	90.0	20.0	20.0	
Програма №12. Жизнен стандарт	66.9	66.9	0.0		
Програма №13. Защитени минимални плащания	93.6	93.6	0.0		
Програма №14. Свободно движение на хора	49.6	49.6	0.0		
Програма №15. Миграция и интеграция на имигранти	1 237.1	187.1	1 050.0	1 050.0	
Програма №16. Администрация	42 142.1	7 270.3	34 871.8		34 871.8
ОБЩО:	1 141 557.9	83 896.8	1 057 661.1	715 485.1	342 176.0

РАЗХОДИ ПО ПРОГРАМИ ЗА 2012 г.

ПРОГРАМИ за 2012 г. (прогноза, в хил.лв.)	Общо разчетени разходи	Ведомствен и разходи	Администрирани разходи		
			Общо	По бюджета на ПРБК	По други бюджети, фондове и сметки
Програма №1. Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на	340 811.1	25 505.0	315 306.1	65 000.0	250 306.1

безработните и заети лица					
Програма №2. Осигуряване на подходящи условия на труд	12 335.3	5 835.3	6 500.0	4 000.0	2 500.0
Програма №3. Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти	270.5	270.5	0.0		
Програма №4. Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	47 208.7	8 708.7	38 500.0	38 500.0	
Програма №5. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	94 533.7	7 116.7	87 417.0	87 417.0	
Програма №6. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда	13 770.0	6 200.0	7 570.0	7 570.0	
Програма №7. Социално включване на други рискови групи от населението	54 433.1	53.0	54 380.1	1 278.1	53 102.0
Програма №8. Демографско развитие на населението	53.4	53.4	0.0		
Програма №9. Подпомагане на семейства с деца	380 829.0	15 829.0	365 000.0	365 000.0	
Програма №10. Интеграция на хора с увреждания	152 217.6	6 567.6	145 650.0	145 650.0	
Програма №11. Равни възможности	110.0	90.0	20.0	20.0	
Програма №12. Жизнен стандарт	66.9	66.9	0.0		
Програма №13. Защитени минимални плащания	93.6	93.6	0.0		
Програма №14. Свободно движение на хора	49.6	49.6	0.0		
Програма №15. Миграция и интеграция на имигранти	1 237.1	187.1	1 050.0	1 050.0	
Програма №16. Администрация	32 791.3	6 831.6	25 959.7		25 959.7
ОБЩО:	1 130 810.9	83 458.0	1 047 352.9	715 485.1	331 867.8

3. ОПИСАНИЕ НА ИЗТОЧНИЦИТЕ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

Източници на финансиране на консолидираните разходи	Целева стойност					
	Отчет 2008 г. (хил. лв.)	Закон 2009 г. (хил. лв.)	Ревизиран бюджет 2009 г. (хил. лв.)	Проект 2010 г. (хил. лв.)	Прогноза 2011 г. (хил. лв.)	Прогноза 2012 г. (хил. лв.)
Общо разходи:	1 116 077.1	1 146 507.2	955 377.5	1 193 464.9	1 141 558.0	1 130 811.1
Общо финансиране:	1 116 077.1	1 146 507.2	955 377.5	1 193 464.9	1 141 558.0	1 130 811.1
<i>Собствени приходи</i>	24 218.7	26 000.0	26 000.0	27 000.0	22 466.2	22 545.2
<i>Субсидия от републиканския бюджет</i>	1 037 769.0	1 111 007.2	920 828.0	764 670.8	766 765.8	766 248.1
<i>Целеви субсидии</i>						
<i>Финансиране от фондове на ЕС - Програма ФАР и Европейски социален фонд</i>	37 532.2			333 228.5	290 849.6	282 087.7
<i>Съфинансиране от НФ - за програма ФАР и Европейски социален фонд</i>	10 991.2			61 415.7	51 326.4	49 780.2
<i>Заеми от чужбина - § 80-00</i>	12 096.2					
<i>Плащания по активирани гаранции - § 73-00</i>	-736.6					

Друго вътрешно финансиране - §§88-00 и 93-00	71.8					
Депозити - §§95-00 и 96-00	-20 849.2					
Трансфери	14 983.7	9 500.0	8 549.5	7 150.0	10 150.0	10 150.0

V. БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ПО ПРОГРАМИ (2010-2012 г.)

ПРОГРАМА № 1: Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица

Цели на програмата

За развитието на пазар на труда, подпомагащ запазване и увеличаване на заетостта и работните места, насърчаващ включването на безработните в неравностойно положение и неактивните лица, съществено значение имат активните мерки на пазара на труда. Ефективното прилагане на тези мерки води от една страна до запазване на заетостта на работните места и намаляване на безработицата сред хората в неравностойно положение и от друга, до повишаване на доходите и равнището на заетост на тези лица. Във връзка с това, усилията на всички партньори на пазара на труда следва да се насочат към изграждането на възможности за запазване на работните места, за бърз преход от безработица и неактивност към обучение и заетост чрез активни мерки. С цел интегриране на пазара на труда на всички трудови ресурси, активирането на продължително безработните и на неактивните лица ще продължи да бъде основен приоритет на политиката на пазара на труда в краткосрочен период.

Икономическата и финансова криза и загуба на работни места поставя нови изисквания към обхвата, обема и целите на прилаганата активна политика на пазара на труда и другите съпътстващи политики, имащи отношение към икономическата активност. От особена важност е провеждането на активен социален диалог за повишаване на ефективността на политиката и контрола върху ефикасността на изразходваните средства.

Лицата, които имат ниска пригодност за заетост, много трудно ще отговорят на потребностите на работодателите. Ето защо, ще продължи прилагането на комплексен подход, който да осигури ефективна социална интеграция и активиране на лицата от неравнопоставените групи.

През 2010г. използването на активни мерки на пазара на труда като инструмент за повишаване на конкурентноспособността на работната сила и мобилизиране на трудовите ресурси с оглед повишаване на икономическата активност на населението ще бъде силно ограничено и по-конкретно субсидираната заетост. Доколкото е възможно ще се осигури:

- Подкрепа за новосъкратените лица, чрез услуги по заетостта, преквалификация, субсидирана заетост, повишаване на мобилността;
- Включване в курсове за ограмотяване, обучение за придобиване на ключови компетентности и професионална квалификация и мотивация, стажуване и

чиракуване на конкретно работно място, с цел повишаване качеството на работната сила и нейното активно поведение на пазара на труда;

- Предоставяне на „втори шанс” на лица отпаднали от образователната система;
- Подпомагане на прехода от пасивни към активни мерки, включително активиране на продължително безработни и неактивни лица с оглед подпомагане на тяхната социална интеграция;
- Насърчаване на предприемачеството като възможност за осигуряване на заетост и доходи;
- Повишаване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда;
- Стимулиране на активно поведение на пазара на труда, съобразно подхода основан на “жизнения цикъл” на личността.

Развитието на системите за образование и обучение е от изключителна важност за повишаване на трудовия потенциал на населението. Това, от своя страна, в дългосрочен аспект е предпоставка за устойчив икономически ръст. Важно условие за това е високото качество на предоставяното образование и обучение, както и съобразяването му с потребностите на пазара на труда. Необходими са действия и по посока развитието на системата за учене през целия живо, чрез:

- Подобряване на достъпа до образование и обучение, намаляване на отпадането от училище и интегриране на пазара на труда на рано напусналите системата на образованието;
- Подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението;
- Подобряване на връзката на образованието и обучението с потребностите на пазара на труда;
- Развитие на формите и насърчаване на участието в учене през целия живот.

Основа за създаване на условия за ефективна интеграция на пазара на труда и повишаване на активността на лицата от неравнопоставените групи е прилаганият диференциран и индивидуален подход, чрез който се отчитат специфичните потребности и особености на всяка отделна група. На всеки безработен, регистриран в Дирекции “Бюро по труда” се изготвя индивидуален план за действие, в който се идентифицират неговите индивидуални потребности от услуги. Активизирането на хората да търсят работа зависи и от достъпността на информацията и качеството на обслужване, в тази връзка се организират общи и специализирани трудови борси.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата са Дирекция „Политика на пазара на труда”, Агенция по заетостта, Агенция за социално подпомагане, Българо-германски центрове за професионално обучение, Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи, Администрация на Министерството на труда и социалната политика, Национална агенция за професионално образование и обучение, общини и областни управи.

Оперативното изпълнение на програмата се осъществява от Агенцията по заетостта, звеното за управление на проект „Красива България”, Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи на МТСП и Българо-германските центрове за професионално обучение.

Дирекция “Политика на пазара на труда” осъществява координация и предоставя методическа подкрепа при реализиране на държавната политика в областта на заетостта.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложено на г-н Красимир Попов, заместник-министър на труда и социалната политика по въпросите, свързани с политиката на пазара на труда, европейската интеграция и международните отношения и европейските фондове и международните програми и проекти, дирекция “Политика на пазара на труда”, ГД “Европейски фондове, международни програми и проекти” в МТСП, ИА „Агенция по заетостта”, ИА „Главна инспекция по труда”, „Агенция за социално подпомагане”, „Агенция за хора с увреждания”, „Национален институт за помирение и арбитраж”, „Социалноинвестиционен фонд”, фонд „Социално подпомагане”, фонд ”Условия на труд”, проект “Красива България” и директорите на българо-германските центрове за професионално обучение в гр.Пазарджик, гр.Стара Загора, гр.Плевен, гр. Смолян и гр.Царево.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Отчет 2008 г.	Целева стойност				
			Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Обявени свободни работни места на първичния пазар на труда	Брой	146 506	135 000	135 000	131 000	136 000	140 000
2. Устроени на работа лица на първичния пазар на труда	Брой	113 264	108 675	108 675	100 000	105 000	110 000
3. Включени лица в курсове за обучение (по условията на чл.63 от ЗНЗ)	Брой	22 192	8 000	4 825	-	-	-
4. Брой наети на работа лица по програми и мерки	Брой	105 938	87 891	97 852	34 500		
5. Лица включени в индивидуално професионално ориентиране	Брой	95 668	102 000	102 000	102 000	103 000	105 000
6. Лица включени в групово професионално ориентиране	Брой	50 753	55 000	55 000	55 200	55 100	55 000

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Като основни заплахи за развитието на пазара на труда в дългосрочен план ще се явят:

- Неблагоприятните демографски тенденции – чрез намаляването на броя и застаряването на работната сила, водещо до натиск върху пенсионната система.
- Ниско образование и квалификация на работната сила и поради това невъзможност за заемане на новоразкритите работни места след излизане от кризата.
- Глобализацията, която крие рискове за закриване на работни места, за изнасяне на икономически дейности и загуба на доходи за определени групи, региони и отрасли.
- Изоставане в технологичното обновление та капиталите, което е заплаха за създаване на по-качествени работни места.
- Забавяне на вътрешното търсене и икономическия растеж.

В тази връзка при нереализиране на програмата ще се намалят възможностите за ограничаване на безработицата и запазване на работни места. Ще се ограничи създаването на МСП. Не на последно място ще се забави преодоляването на регионалните различия в страната и чувствително ще се затрудни осъществяването на сътрудничество между държавата, социалните партньори и образователната система. Нереализираното на програмата ще намали заетостта младежите, продължително безработните и други неравнопоставени групи. Редица малки фирми ще изпитат

затруднения поради необходимостта сами да поемат всички разходи по наетата работна сила.

Невъзможността безработните и заетите лица да осъвременят и повишат квалификацията си ще забави процеса на възстановяване на икономиката.

Информация за наличността и качеството на данните

Административната статистика на Агенцията по заетостта е източник на подробна и разнообразна информация, която позволява да се извършва текущия мониторинг на политиката по заетостта и професионалната квалификация. Данни за въздействие на политиката се осигуряват от Националния статистически институт, чрез провеждане на регулярни статистически изследвания.

Мониторингът и оценката на активната политика по заетостта, както и контролът върху приложението на програмите и мерките на пазара на труда са от съществено значение за подобряване ефективността и ефикасността на политиката. Данните се събират по методики, осигуряващи сравнимост с данните, събирани от ЕВРОСТАТ, Международната организация по труда и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

Показателите за текущ мониторинг в основата си са идентични за всички програми и мерки и се изчисляват с цел осигуряване на сравнимост между програмите и мерките. Първичната статистическа информация се предоставя от Дирекциите „Бюро по труда”. Периодичността на събиране на информацията е месечна като данните се отнасят за програмите и мерките, действали през последния месец. Повечето програми и мерки имат специфични цели, като за отчитането на напредъка по постигането им се определят специфични показатели. Специфичните данни, събирани по отделните програми и мерки в най-пълна степен подпомагат оценяването на степента, в която се постигат целите на програмата/ мярката.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

- **Продукт/ Услуга № 1:** Предоставяне на посреднически услуги на търсещите работа лица и на работодателите;
- **Продукт/ Услуга № 2:** Разработване и актуализиране на програми за обучение за придобиване на професионална квалификация, мотивационно обучение и ограмотяване;
- **Продукт/ Услуга № 3:** Предоставяне на информация на обществеността по политиката по заетостта и предоставяните услуги от дирекциите „Бюро по труда” на търсещите работа лица и на работодателите;
- **Продукт/ Услуга № 4:** Организиране на обучения на заети и безработни лица (подбор на обучаващи организации, оценка на учебни програми и др.);
- **Продукт/ Услуга № 5:** Организиране изпълнението на програми и проекти за заетост и професионална квалификация и мотивационно обучение на безработни и заети лица;
- **Продукт/ Услуга № 6:** Организиране на професионално ориентиране на безработни лица;
- **Продукт/ Услуга № 7:** Разработване на методики, указания, процедури и критерии за подбор;
- **Продукт/ Услуга № 8:** Актуализиране на Националната класификация на професиите и длъжностите в България 2005 г. и консултиране на нейното прилагане от фирми, организации и др., съгласно ISCO 08;
- **Продукт/ Услуга № 9:** Организиране на система за валидиране на знания и умения, придобити чрез неформално и самостоятелно учене;

- **Продукт/ Услуга № 10:** Предоставяне на специализирани услуги за стартиране и развитие на самостоятелна стопанска дейност, приоритетно от безработни лица;
- **Продукт/ Услуга № 11:** Регистриране на фирми, осъществяващи посредническа дейност по наемане на работа;
- **Продукт/ Услуга № 12:** Издаване на разрешения за работа на чужди граждани, желаещи да работят на територията на Република България;
- **Продукт/ Услуга № 13:** Контролиране реализацията на активната политика на пазара на труда;
- **Продукт/ Услуга № 14:** Мониторинг и оценка на активната политика на пазара на труда.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №1 „Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заети лица”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	74 546 972	31 115 046	27 955 662	-3 159 384	25 505 039	-2 450 623	25 505 039	0	25 505 039	0
Персонал	59 725 020	25 703 159	24 095 680	-1 607 479	22 879 464	-1 216 216	22 879 464	0	22 879 464	0
Издръжка	11 455 418	5 240 887	3 753 962	-1 486 925	2 572 384	-1 181 578	2 572 384	0	2 572 384	0
Капиталови разходи	3 366 534	171 000	106 020	-64 980	53 191	-52 829	53 191	0	53 191	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	187 626 908	190 000 000	167 388 435	-22 611 565	65 000 000	-102 388 435	65 000 000	0	65 000 000	0
1. Проект "Красива България" - НПДЗ	16 382 179	3 000 000	2 700 000	-300 000	5 000 000	2 300 000	5 000 000	0	5 000 000	0
2. JOBS и др. проекти за заетост - НПДЗ	600 000	1 246 597	1 062 937	-183 660	0	-1 062 937	0	0	0	0
3. Разходи за квалификация и програми за безработни (§42-00) - НПДЗ	143 294 991	185 753 403	163 625 498	-22 127 905	60 000 000	-103 625 498	60 000 000	0	60 000 000	0
4. Субсидии за организации с нестопанска цел (§ 45-00)	-90 895	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Инфраструктурни проекти (§ 52-06)	21 594 831	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Разходи за лихви по заеми от международни организации и институции (§26-00)	5 158 551	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Издръжка (§10-00)	448 980	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Проекти финансирани от ЕК	238 271	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Споразумение с МОТ		0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Административни разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	29 772 022	0	0	0	267 401 458	267 401 458	251 600 348	-15 801 110	250 306 089	-1 294 259
1. Предприемачини фондове на ЕС-Програма ФАР	18 087 283	0	0	0	10 864 630	10 864 630	0	-10 864 630	0	0
2. Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС-Европейски социален фонд	5 149 006	0	0	0	215 151 990	215 151 990	213 860 296	-1 291 694	212 760 176	-1 100 120
3. Съфинансиране от НФ-за програма ФАР	5 627 085	0	0	0	3 416 840	3 416 840	0	-3 416 840	0	0
4. Съфинансиране от НФ за Европейски социален фонд	908 648	0	0	0	37 967 998	37 967 998	37 740 052	-227 946	37 545 913	-194 139
Общо административни разходи (II.+III.):	217 398 930	190 000 000	167 388 435	-22 611 565	332 401 458	165 013 023	316 600 348	-15 801 110	315 306 089	-1 294 259
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	262 173 880	221 115 046	195 344 097	-25 770 949	90 505 039	-104 839 058	90 505 039	0	90 505 039	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	291 945 902	221 115 046	195 344 097	-25 770 949	357 906 497	162 562 400	342 105 387	-15 801 110	340 811 128	-1 294 259
Численост на щатния персонал	2 454	2 714	2 714	0	2 714	0	2 714	0	2 714	0

Численост на извънцатния персонал	192	217	217	0	216	-1	216	0	216	0
-----------------------------------	-----	-----	-----	---	-----	----	-----	---	-----	---

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите

- Предоставяне на посреднически услуги на търсещите работа лица и на работодателите;
- Разработване и актуализиране на програми за обучение за придобиване на професионална квалификация, мотивационно обучение и ограмотяване;
- Предоставяне на информация на обществеността по политиката по заетостта и предоставяните услуги от дирекциите „Бюро по труда” на търсещите работа лица и на работодателите;
- Организиране на обучения на заети и безработни лица (подбор на обучаващи организации, оценка на учебни програми и др.);
- Организиране изпълнението на програми и проекти за заетост и професионална квалификация и мотивационно обучение на безработни и заети лица;
- Организиране на професионално ориентиране на безработни лица;
- Разработване на методики, указания, процедури и критерии за подбор;
- Актуализиране на Националната класификация на професиите и длъжностите в България 2005 г. и консултиране на нейното прилагане от фирми, организации и др., съгласно ISCO 08;
- Организиране на система за валидиране на знания и умения, придобити чрез неформално и самостоятелно учене;
- Предоставяне на специализирани услуги за стартиране и развитие на самостоятелна стопанска дейност, приоритетно от безработни лица;
- Регистриране на фирми, осъществяващи посредническа дейност по наемане на работа;
- Издаване на разрешения за работа на чужди граждани, желаещи да работят на територията на Република България;
- Контролиране реализацията на активната политика на пазара на труда;
- Мониторинг и оценка на активната политика на пазара на труда.

За периода 2010-2012г. Програма „Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заетите лица” включва реализирането на следните проекти:

По Програма ФАР на ЕС:

- Проект BG2005/017-353.10.01 „Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта” (фаза 2). Общият бюджет на проекта е 13 млн. евро. Изпълнението на дейностите по всички договори на проекта, приключи към 31.05.2009г. През 2010г. предстои извършването на финални плащания.
- Проект BG2006/018-343.10.01 “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”-Фаза 3 с бюджет на проекта: 13 750 000 евро. Договарянето на средствата по проекта приключи на 30.11.2008 г. Сключени са 97 договора за безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 7 080 589,60 евро, 9 договора за ремонтно-възстановителни работи обща стойност 1 755 224,80 евро, 8 договора за доставка на оборудване на обща стойност 3 048 552,55 евро и 1 договора за техническа помощ на стойност 788 412,08 евро. Обща стойност на всички договори: 12 672 779,03 евро. Дейностите по договорите за безвъзмездна финансова помощ стартираха на 01.12.2008 г. и се изпълняват на територията на цялата страна. През 2009 г. се извършват авансови плащания на стойност 7 900 000 евро, а през 2010 г. се предвижда извършване на финални плащания по

договорите за безвъзмездна помощ.

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”:

За периода 2010-2012 г. по програма „Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заетите лица”, от одобрените до момента операции от Комитета за наблюдение, в качеството си на УО по ОП „РЧР” ще реализира следните процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

По приоритетна ос „Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването”:

- „Повишаване заетостта на младежите чрез трайното им включване на пазара на труда в България” с бюджет 15 000 000 лв.
- „Осигуряване на условия за активен трудов живот за хора над 50 годишна възраст и на продължително безработни лица” с бюджет 50 000 000 лв.
- „Отново на работа с бюджет” 64 000 000 лв.
- „Развитие” с бюджет 150 000 000 лв.
- „Квалификационни услуги и насърчаване на заетостта” с бюджет 36 000 000 лв.
- „Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност” с Компонент 1 с бюджет 20 000 000 лв., Компонент 2 с бюджет 40 000 000 лв. и Компонент 3 с бюджет 10 000 000 лв.

По приоритетна ос 2 “Повишаване на производителността и адаптивността на заетите”:

- „Квалификационни услуги и обучения за заети лица” – фаза 2 с бюджет 50 000 000 лв.
- „Аз мога” с бюджет 26 000 000 лв.
- „Адаптивност” с бюджет 72 000 000 лв.
- „На път” с бюджет 25 000 000 лв.
- „Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” с бюджет 71 223 672 лв.

По приоритетна ос 3: „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието”:

- „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в образованието” с бюджет 39 116 600 лв.
- „Повишаване на квалификацията и създаване на условия за кариерно развитие на учителите, преподавателите във ВУ и директорите” с бюджет 9 779 150 лв.
- „Разработване на система за оценка качеството на средното образование и рейтингова система за висшите училища в Република България” с бюджет 3 911 660 лв.
- „Подпомагане въвеждането на делегирани бюджети” с бюджет 7 823 320 лв.
- „Разработване на механизъм за училищни и студентски практики” с бюджет 3 911 660 лв.
- „Училищни и студентски практики – 2” с бюджет 3 911 660,00
- „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени” с бюджет 3 911 660 лв.

- „Подкрепа за развитието на докторанти, пост-докторанти, специализанти и млади учени” фаза 2 с бюджет 9 779 150 лв.
- „Наука и бизнес” с бюджет 5 000 000 лв.

По приоритетна ос 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение”:

- „Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и възпитание” с бюджет 5 574 116 лв.
- „Образователни услуги за ученици, изоставачи от учебния материал и деца с изяви дарби” с бюджет 4 889 575 лв.
- „Подпомагане обучението на деца и ученици със специални образователни потребности” с бюджет 10 000 000 лв.
- „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система” с бюджет 6 000 000 лв.
- „Студентски стипендии за равен достъп до образование и повишаване на мотивацията за по-добри резултати” с бюджет 39 116 600 лв.
- „Да направим училището привлекателно за младите хора” с бюджет 9 779 150 лв.
- „Да направим училището привлекателно за младите хора” - фаза 2 с бюджет 21 120 000 лв.
- „Студентски стипендии и награди” с бюджет 46 799 600 лв.
- „Ограмотяване на възрастни” с бюджет 15 000 000 лв.

ПРОГРАМА №2: Осигуряване на подходящи условия на труд

Цели на програмата

- Опазване здравето, работоспособността и живота на работещите;
- Усъвършенстване на законодателството и осъществяване на ефективен и ефикасен контрол по спазването му;
- Повишаване качеството в дейността на звената за консултиране и подпомагане на работодатели.

Предизвикателството да станем конкурентноспособни в глобалната икономика, да изградим и да поддържаме производителност и заетост, както и да създаваме повече и по-добри работни места, водени от познанието за използване на най-новите достижения на науката и техническия прогрес в областта на труда, изисква задълбочен и интегриран подход към проблемите на трудовите отношения, както и ефективно сътрудничество между всички участници в труда.

Подобряване състоянието на елементите на условията на труд дава възможност за дълъг и продуктивен живот на работещите.

Предвидени са мерки за постигане на пълно единство с правото и практиката на Европейския съюз в областта на законодателството, организацията на дейността и осигуряване прилагането на нормите и изискванията в процеса на труда. Чрез планираните по програмата дейности се осъществява цялостен контрол по спазване на трудовото законодателство.

По програмата се реализират мерки за подпомагане на работодателите при решаването на конкретни проблеми, свързани с подобряване на условията на труд, включително и на ниво предприятие. Финансират се проекти и програми за подобряване условията на труд в предприятията и за диагностика на професионалните болести. Провеждат се социологически проучвания, оценки и анализи за ефективното приложение на законодателството.

Организационни структури, участващи в програмата

Дирекция „Индустиални отношения“ – дирекция от специализираната администрация на МТСП.

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.

Фонд „Условия на труд“ – второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложено на г-жа Христина Митрева, заместник-министър на труда и социалната политика, на изпълнителния директор на ИА „Главна инспекция по труда“ и на директора на фонд „Условия на труд“. Дирекция „Индустиални отношения“, ИА „Главна инспекция по труда“ и фонд „Условия на труд“ извършват общ мониторинг на изпълнението на целите на програмата.

Целеви стойности на показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Целева стойност			
				Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Брой нови и актуализирани нормативни актове, програми и стратегии.	Брой	10	10	10	10	10	10
2. Проведени консултации и дадени отговори на работодатели, работещи и други институции.	Брой	1 850	1 350	1 350	1 400	1450	1600
3. Сигнали на граждани за нарушения на законодателството.	Брой	3 500	1 800	1 800	1 600	1500	1400
4. Ежегодно увеличаване процента на предприятията, обхванати с контрол.	%	15	6	6	6	6	3
5. Ежегодно увеличаване процента на предприятията, обхванати за първи път от контролна дейност, спрямо общия брой проверени предприятия.	%	32	10	10	10	10	7
6. Брой обекти, обхванати от проекти и програми за подобряване условията на труд.	Брой	57	60	60	28	33	38
7. Брой обучени лица по проекти и програми за подобряване условията на труд.	Брой	8 200	21 000	21 000	8 500	8 700	9500

Показателите за изпълнение са съобразени с нормите и изискванията на Кодекса на труда, Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Кодекса за социално осигуряване и подзаконовите нормативни актове в трудовите и осигурителните отношения.

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

- Финансова и икономическа криза
- Наличие на сива икономика.
- Висока финансова задлъжнялост на предприятията.
- Наличие на нелоялна конкуренция на пазара на труда.
- Образователна система, несъответстваща на развитието на пазара на труда.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията, необходима за определяне на постигнатите резултати на целевите стойности на показателите за изпълнение, се набира от информационните системи на Националния осигурителен институт и на Националния статистически институт. Информацията е обективна и дава възможност за проследяване и сравняване на постигнатите резултати по програмата.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

- **Продукт/ услуга № 1:** Разработване на нормативни актове и методики, провеждане на изследвания;
- **Продукт/ услуга № 2:** Изготвяне на становища, указания и отговори на запитвания на юридически и физически лица по прилагането на нормативни актове;
- **Продукт/ услуга № 3:** Организиране и поддържане на Националната фокусна точка на Европейската агенция за безопасност и здраве при работа;
- **Продукт/ услуга № 4:** Поддържане на телефонна линия за сигнали на граждани за нарушения на законодателството;
- **Продукт/ услуга № 5:** Планирано и непланирано инспектиране на труда;
- **Продукт/ услуга № 6:** Даване на консултации и оказване на помощ на работодателите и работещите по най-ефективните методи за спазване на законодателството;
- **Продукт/ услуга № 7:** Разработване и участие в осъществяването на проекти в областта на безопасността и здравето при работа;
- **Продукт/ услуга № 8:** Провеждане на обучения, семинари, конференции и издаване на информационни материали.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №2,Осигуряване на подходящи условия на труд	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	11 971 161	8 193 981	7 360 583	-833 398	7 449 831	89 248	7 506 198	56 367	7 668 735	162 537
Персонал	7 776 721	5 966 962	5 586 627	-380 335	5 592 220	5 593	5 549 619	-42 601	5 516 195	-33 424
Издръжка	2 671 019	2 177 019	1 742 956	-434 063	1 825 211	82 255	1 911 579	86 368	2 092 540	180 961
Капиталови разходи	1 523 421	50 000	31 000	-19 000	32 400	1 400	45 000	12 600	60 000	15 000
Администрирани разходни параграфи										
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	4 082 616	5 705 000	5 134 500	-570 500	5 134 500	0	6 734 500	1 600 000	6 734 500	0
1. Проекти и програми за подобряване на условията на труд	2 722 114	3 705 000	3 334 500	-370 500	3 134 500	-200 000	4 734 500	1 600 000	4 734 500	0
2. Диагностика на професионалните болести	1 360 502	2 000 000	1 800 000	-200 000	2 000 000	200 000	2 000 000	0	2 000 000	0
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	19 203	0	0	0	2 500 000	2 500 000	2 500 000	0	2 500 000	0
1. Предприсъединителни фондове на ЕС-Програма ФАР	14 454	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС-Европейски социален фонд	0	0	0	0	2 125 000	2 125 000	2 125 000	0	2 125 000	0
3. Съфинансирани от НФ-за програма ФАР	4 749	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Съфинансирани от НФ за Европейски социален фонд	0	0	0	0	375 000	375 000	375 000	0	375 000	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	4 101 819	5 705 000	5 134 500	-570 500	7 634 500	2 500 000	9 234 500	1 600 000	9 234 500	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	16 053 777	13 898 981	12 495 083	-1 403 898	12 584 331	89 248	14 240 698	1 656 367	14 403 235	162 537
Общо разходи (I.+II.+III.):	16 072 980	13 898 981	12 495 083	-1 403 898	15 084 331	2 589 248	16 740 698	1 656 367	16 903 235	162 537

Численост на щатния персонал	486	515	515	0	515	0	515	0	515	0
Численост на извънщатния персонал	35	41	41	0	41	0	41	0	41	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите

- Проекти и програми за подобряване на условията на труд;
- Средства за диагностика на професионалните болести;
- Социологически проучвания, оценки и анализи за ефективното приложение на законодателството;
- Семинари и конференции, специализирани обучения, издаване на информационни материали и други.

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”:

Ще реализира операция „Превенция за безопасност и здраве при работа” по приоритетна ос 2 на ОП „РЧР” – “Повишаване на производителността и адаптивността на заетите”. Бюджетът на операцията е 15 000 000 лева , а конкретен бенефициент е - ИА "Главна инспекция по труда".

ПРОГРАМА №3: Преодоляване и ограничаване на колективните трудови конфликти

Цели на програмата

- Подпомагане процеса на усъвършенстване и развитие на социалния диалог.
- Усъвършенстване на нормативната уредба относно уреждането на колективните трудови спорове.
- Съдействие за уреждане на КТС със способите на посредничеството и трудов арбитраж.
- Осигуряване на своевременна и актуална информация за развитието на колективното трудово договаряне;
- Подпомагане на процеса на възприемане и прилагане на европейските стандарти за социален диалог.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата са Дирекция “Индустриални отношения” в Министерството на труда и социалната политика и Националният институт за помирение и арбитраж.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложена на г-жа Христина Митрева, заместник-министър и на директора на Националния институт за помирение и арбитраж. Дирекция „Индустриални отношения” и Националният институт за помирение и арбитраж извършват общ мониторинг на изпълнението на целите на програмата.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Отчет 2008 г.	Целева стойност				
			Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Разрешени колективни трудови спорове (КТС) от общия брой регистрирани КТС	%	100	90	90	90	90	90
2. Консултиране на страни по КТС по повод извънсъдебни способи за решаване на КТС	%	100	100	100	100	100	100
3. Проведени мероприятия на регионално равнище за повишаване на информираността на обществото	Брой	4	4	4	4	5	6

за дейността на НИПА							
4. Извършени анализи на колективни трудови договори по сектори	Брой	5	4	4	4	5	6

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

- Прекъсване на социалния диалог в рамките на тристранните съвети за социално сътрудничество на местно равнище;
- Недостатъчната ангажираност на социалните партньори за ранно информиране на НИПА за възникнали колективни трудови спорове.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се набира от социалните партньори, пресата и интернет.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги (ведомствени разходни параграфи):

- **Продукт/ услуга № 1:** Уреждане на колективни трудови спорове чрез посредничество и доброволен трудов арбитраж;
- **Продукт/ услуга № 2:** Предоставяне на консултации по колективни трудови спорове.
- **Продукт/ услуга № 3:** Популяризиране на извънсъдебни способи за уреждане на колективни трудови спорове.
- **Продукт/ услуга № 4:** Анализиране на процесите на колективното трудово договаряне и колективните трудови конфликти.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата

Програма №3 „Предотвратяване и ограничаване на колективни трудови конфликти”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	200 878	209 262	187 895	-21 367	210 399	22 504	210 304	-95	210 225	-79
Персонал	154 615	172 705	162 078	-10 627	163 442	1 364	163 347	-95	163 268	-79
Издръжка	43 083	33 557	23 957	-9 600	43 957	20 000	43 957	0	43 957	0
Капиталови разходи	3 180	3 000	1 860	-1 140	3 000	1 140	3 000	0	3 000	0
<i>Администрирани разходни параграфи</i>										
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	0	0	0	350 000	350 000	350 000	0	0	-350 000
1. Проект "Информационна система за колективните трудови договори" - (§10-00)				0	350 000	350 000	350 000	0	0	-350 000
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	0	0	0	0	350 000	350 000	350 000	0	0	-350 000
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	200 878	209 262	187 895	-21 367	560 399	372 504	560 304	-95	210 225	-350 079
Общо разходи (I.+II.+III.):	200 878	209 262	187 895	-21 367	560 399	372 504	560 304	-95	210 225	-350 079
Численост на щатния персонал	13	17	17	0	17	0	17	0	17	0
Численост на извънщатния персонал	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0

Описание на администрираните разходни параграфи по програмата, вкл. проектите

По програмата не се административат средства.

ПРОГРАМА №4: Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход

Цели на програмата

Основните цели на програмата са:

- Подпомагане на гражданите, които без помощта на друго не могат да задоволяват своите основни жизнени потребности;
- Подпомагане на социалното включване на лицата, които получават социални помощи;
- Насърчаване на трудовата заетост на безработните лица, които отговарят на изискванията за получаването на месечни социални помощи;

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата са Министерство на труда и социалната политика, Агенцията за социално подпомагане (АСП). Програмата се реализира от АСП чрез нейните териториални структури – Дирекции „Социално подпомагане” и Регионални дирекции за социално подпомагане. Дирекция “Социална закрила и социално включване” в МТСП извършва общ мониторинг по програмата и предоставя методологическа подкрепа по изпълнението на политиките.

Оперативното изпълнение (в т.ч. контрола) и методологическото ръководство на програмата е възложено на АСП.

Отговорност за изпълнението на програмата

За изпълнението на програмата отговорен заместник-министър е г-жа Валентина Симеонова. Програмата се реализира от АСП чрез нейните териториални структури – Дирекции „Социално подпомагане” и Регионални дирекции за социално подпомагане. Дирекция „Социална закрила и социално включване” извършва общ мониторинг на изпълнението на целите на програмата и осигурява методологическа и методическа подкрепа при предоставянето на продуктите/ услугите по нея.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Брой изплатени месечни помощи	Средномес. брой лица и семейства	42 804	60 000	42 982	25 367	25 367	25 367
2. Брой изплатени еднократни помощи	Брой лица и семейства	7 791	10 000	10 000	8 494	8 494	8 494
3. Целеви помощи за наеми по ЗСП	Средномес. брой случаи	328	390	390	265	265	265
4. Брой изплатени целеви помощи за инвалиди по ЗСП	Брой лица	157 204	115 000	160 000	97 660	97 660	97 660
5. Други помощи по ЗСП	Брой лица	18 714	10 000	20 000	13 590	13 590	13 590
6. Брой лица, на които е осигурена болнична медицинска помощ за диагностика и лечение	Брой лица	421	4000	350	500	500	500

При така заложените разходни тавани за периода 2010-2012 г.:

1. Средномесечният брой на бенефициентите, получаващи месечни социални помощи се намалява драстично с 41% без да се отчита ръста на безработица,

предстоящите промени в ЗСП, както и намаляването на броя на заетите по НП „ОСПОЗ” (с около 25 000 човека).

Ако се съобразим и със заложените натурални показатели в прогнозата на МТСП за периода 2010-2012 г., намалението за 2011 г. и 2012 г. ще бъде 65% от обхвата на правоимащите лица при месечните помощи.

2. За периода, броят на лицата, които ще бъдат подпомогнати с еднократни помощи, намалява с 15%..
3. Намаляването на броя на бенефициентите, получаващи целеви помощи за лица с увреждания е както следва:
 - за 2010 г. – 42,5%;
 - за 2011 г. – 45,8%;
 - за 2012 г. – 48,6%.

Създават се реални предпоставки за невъзможност за осигуряване на права на хора с трайни увреждания и многодетни майки за получаване на целеви помощи за транспортно обслужване.

4. Намаляването на броя на бенефициентите, получаващи други помощи по ЗСП (автобусен транспорт за многодетни майки) е както следва:
 - за 2010 г. – 32,0%;
 - за 2011 г. – 38,2%;
 - за 2012 г. – 43,3%.

На практика това означава невъзможност за гарантиране на законоустановени права на различните категории лица за всички видове помощи.

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Дейността по отпускане и предоставяне на социални помощи, както и целевите групи, обект на приоритетно подпомагане, са в пряка зависимост от всички сфери в обществения живот. Бедността е многоаспектно явление, което включва както липса на средства за задоволяване на основните потребности, така и липса на условия и предпоставки за водене на достоен и пълноценен живот. В тази връзка факторите, които могат да окажат въздействие върху реализацията и обхвата на програмите за социално подпомагане, в основни линии са свързани с :

- икономическо развитие;
- резултатите от световната икономическа криза;
- равнище на безработицата;
- затрудняване достъпа до здравни услуги и увеличаване на необхванатите от системата на здравно осигуряване;
- качеството на образованието;
- регионални различия и развитие на пазара на труда.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните се събират и обработват от АСП на база на подадени молби – декларации за месечни, еднократни и целеви помощи.

Информация за изпълнението на програмата се събира регулярно и се предоставя периодично на ръководството на Министерството. На базата на тази информация се изготвят аналитични справки, отчети, прогнози и планове, чрез които се улеснява вземането на конкретни управленски решения.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

- **Продукт/ услуга № 1:** Разработване и провеждане на политиката по социално подпомагане:
 - разработване на промени в Закона за социално подпомагане и правилника за неговото прилагане;
 - разработване на наредби, инструкции, указания и методики по прилагането на Закона за социално подпомагане;
- **Продукт/ услуга № 2:** Информирание на обществеността за възможностите, условията и реда за социално подпомагане, консултации на граждани;
- **Продукт/ услуга № 3:** Организиране и координиране на дейността на дирекциите “Социално подпомагане” по предоставянето на социални помощи и услуги;
- **Продукт/ услуга № 4:** Контрол върху дейността на дирекциите “Социално подпомагане” и законосъобразното прилагане на нормативната база;
- **Продукт/ услуга № 5:** Контрол върху дейността на специализираните институции за предоставяне на социални услуги и услуги, предоставяни в общността за спазване на стандартите при предоставяне на социални услуги.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №4 „Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	12 605 486	10 226 483	9 063 833	-1 162 650	8 708 728	-355 105	8 708 728	0	8 708 728	0
Персонал	8 218 813	8 370 370	7 865 153	-505 217	7 645 610	-219 543	7 645 610	0	7 645 610	0
Издръжка	3 024 210	1 356 113	888 680	-467 433	739 118	-149 562	739 118	0	739 118	0
Капиталови разходи	1 362 463	500 000	310 000	-190 000	324 000	14 000	324 000	0	324 000	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	73 930 542	94 900 000	70 996 830	-23 903 170	38 500 000	-32 496 830	38 500 000	0	38 500 000	0
1. Месечни помощи по ЗСП (§42-00)	38 216 915	85 350 000	62 401 830	-22 948 170	27 395 947	-35 005 883	27 395 947	0	27 395 947	0
2. Еднократни помощи по ЗСП (§42-00)	1 301 306	600 000	540 000	-60 000	1 868 625	1 328 625	1 868 625	0	1 868 625	0
3. Целеви помощи за наеми по ЗСП (§42-00)	112 338	150 000	135 000	-15 000	111 438	-23 562	111 438	0	111 438	0
4. Помощи за инвалиди по ЗСП (§42-00)	7 907 385	3 000 000	2 700 000	-300 000	5 468 840	2 768 840	5 468 840	0	5 468 840	0
5. Други помощи по ЗСП (§42-00)	958 564	800 000	720 000	-80 000	1 155 150	435 150	1 155 150	0	1 155 150	0
6. Целеви средства за диагностика, лечение и болнична помощ (§42-00)	217 949	5 000 000	4 500 000	-500 000	2 500 000	-2 000 000	2 500 000	0	2 500 000	0
7. Други помощи и обезщетения (§42-00)	25 216 085	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Административни разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо административни разходи (II.+III.):	73 930 542	94 900 000	70 996 830	-23 903 170	38 500 000	-32 496 830	38 500 000	0	38 500 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	86 536 028	105 126 483	80 060 663	-25 065 820	47 208 728	-32 851 935	47 208 728	0	47 208 728	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	86 536 028	105 126 483	80 060 663	-25 065 820	47 208 728	-32 851 935	47 208 728	0	47 208 728	0
Численост на щатния персонал	928	957	957	0	961	4	961	0	961	0
Численост на извънщатния персонал	62	76	76	0	76	0	76	0	76	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите

- **Месечни помощи.** Месечните социални помощи допълват доходите на бедните до определен диференциран минимален доход и се отпускат след проверка на техния доходен и имуществен статус. Като база за определяне размера на месечните помощи служи гарантирания минимален доход, чийто размер от 01.01.2009 г. е 65 лв.
- **Еднократни помощи.** Еднократните помощи са предназначени за задоволяване на инцидентно възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизненоважни потребности на лицата и семействата и се отпускат веднъж в годината, до петкратния размер на гарантирания минимален доход.
- **Целеви помощи.** Целевите социални помощи се отпускат за заплащане на наем на общински жилища на самотни родители, самотно живеещи възрастни хора над 70 години, и сираци до 25 години; за пътуване с автобусен транспорт в страната на хора с трайни увреждания и многодетни майки.

ПРОГРАМА № 5: Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи

Цели на програмата

Целта на програмата е да се предоставят финансови средства, с които хората с ниски доходи да осигурят отоплението си през зимния период.

Програмата се реализира на основание на Наредба № РД-07-5/16.05.2008 г. на министъра на труда и социалната политика. Чрез програмата се предоставя целева енергийна помощ, чийто размер е съобразен с цената на електроенергията в началото на отоплителния сезон.

За периода 2010-2012 г. се предвижда увеличение на броя на бенефициантите и съответно нарастване на средствата по програмата.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата, са Министерство на труда и социалната политика и Агенцията за социално подпомагане. Дирекция “Социална закрила и социална интеграция” в МТСП извършва общ мониторинг по програмата и предоставя методологическа подкрепа по изпълнението на политиките.

Оперативното изпълнение (в т.ч. контрола) и методологическото ръководство на програмата е възложено на Агенцията за социално подпомагане.

Отговорност за изпълнението на програмата

За изпълнението на програмата отговорен заместник-министър е г-жа Валентина Симеонова. Програмата се реализира от АСП чрез нейните териториални структури – дирекции „Социално подпомагане” и Регионални дирекции за социално подпомагане.

Дирекция „Социална закрила и социално включване” извършва общ мониторинг на изпълнението на целите на програмата и осигурява методологическа и методическа подкрепа при предоставянето на продуктите/ услугите по нея.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
		Целева стойност					
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Целева помощ за отопление	Брой случаи	256 763	360 000	330 000	316 556	316 556	316 556

При така заложените разходни тавани за периода 2010-2012 г.:

1. Броят на бенефициентите намалява дори при запазване на размера на помощта на равнището на отоплителен сезон 2009-2010 г.:
 - за отоплителен сезон 2010-2011 г. – 4,1%;
 - за отоплителен сезон 2011-2012 г. – 6,9%;
 - за отоплителен сезон 2012-2013 г. – 9,6%.
2. Създават се реални условия за невъзможност да бъдат изплатени полагащите се на бенефициентите помощи. Особено при отопление с твърдо гориво и заявено желание за получаване на помощта чрез търговци на твърди горива, АСП няма да може да осъществи разплащане на реално доставени количества.
3. При очакваното увеличение на цената на електроенергията за бита, размерът на целевата помощ ще се увеличи като номинална стойност, а при така заложените разходни тавани, това означава още по-голямо намаляване на броя на лицата и семействата, които ще могат да получат помощта и невъзможност за гарантиране на техните нормативно регламентирани права.
4. При условията на криза и при около 330 000 случая на подпомагани лица и семейства програмата реално няма да може да бъде реализирана.

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата.

Дейността по отпускане и предоставяне на целева помощ за отопление, както и целевите групи, обект на приоритетно подпомагане са в пряка зависимост от:

- Икономическо развитие;
- Цената на електроенергията;
- Равнище на безработицата.
- Въздействието на световната икономическа криза

Информация за наличността на качеството на данни

Данните се събират и обработват от АСП на база на подадени молби-декларации за отпускане на целеви помощи.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходи/параграфи)

- **Продукт/ услуга № 1:** Разработване и провеждане на политиката в областта на целевата защита за отопление на нискодоходните слоеве от населението:
 - разработване на промени в Наредба № РД-07-5/16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление с цел осигуряване на по-добра социална защита;
 - разработване на инструкции и указания по прилагането на Наредба № РД-07-5;
 - подготовка на заповед за определяне на размера на целевата помощ за отопление за всеки отоплителен сезон
- **Продукт/ услуга № 2:** Информирание на обществеността за възможностите, условията и реда за целево енергийно подпомагане и консултации на гражданите;
- **Продукт/ услуга № 3:** Организиране и координиране на дейността на дирекциите “Социално подпомагане” по предоставянето на целевите социални помощи;

- **Продукт/ услуга № 4:** Контрол върху дейността на дирекциите “Социално подпомагане” и законосъобразното прилагане на нормативната база.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма № 5 „Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	10 100 891	8 727 459	7 854 714	-872 745	7 116 679	-738 035	7 116 679	0	7 116 679	0
Персонал	7 382 003	7 506 509	7 053 442	-453 067	6 452 259	-601 183	6 452 259	0	6 452 259	0
Издръжка	2 718 888	1 220 950	801 272	-419 678	664 420	-136 852	664 420	0	664 420	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	102 199 291	110 000 000	40 000 000	-70 000 000	87 417 000	47 417 000	87 417 000	0	87 417 000	0
I. Целеви помощи за отопление /Наредба № 5 на Министъра на труда и социалната политика/(§42-00)	102 199 291	110 000 000	40 000 000	-70 000 000	87 417 000	47 417 000	87 417 000	0	87 417 000	0
III. Административни разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо административни разходи (II.+III.):	102 199 291	110 000 000	40 000 000	-70 000 000	87 417 000	47 417 000	87 417 000	0	87 417 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	112 300 182	118 727 459	47 854 714	-70 872 745	94 533 679	46 678 965	94 533 679	0	94 533 679	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	112 300 182	118 727 459	47 854 714	-70 872 745	94 533 679	46 678 965	94 533 679	0	94 533 679	0
Численост на щатния персонал	843	848	848	0	844	-4	844	0	844	0
Численост на извънщатния персонал	56	67	67	0	67	0	67	0	67	0

Описание на административните параграфи по програмата, вкл. проектите

Целта на програмата е да се осигури отопление през зимния период на хората в най-тежко социално положение, като се компенсира изцяло промяната в цената на електроенергията за битовите потребители. Право на целева помощ за отопление имат лицата и семействата, чиито доход е по-нисък от индивидуално определения диференциран минимален доход за отопление.

ПРОГРАМА № 6: „Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда”

Цел на програмата

Целта на програмата “Закрила на детето чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда” е оказване на финансова подкрепа на семействата и е в съответствие и изпълнение на принципите на закрила – отглеждане на децата в семейна среда. Финансовата подкрепа е част от работата по превенция на изоставянето, реинтеграция, при настаняване на деца в семейства на роднини или близки и средства за услугата приемна грижа.

Организационни структури, участващи в програмата

Програмата се реализира от Агенцията за социално подпомагане, чрез нейните териториални структури – дирекции “Социално подпомагане” и Регионални дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове.

Отговорност за изпълнението на програмата

За изпълнение на програмата е отговорен заместник-министър, председателя на „Държавна агенция за закрила на детето”, изпълнителния директор на „Агенция за социално подпомагане”. Изпълнението на програмата се осъществява от Изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане – на национално ниво, директорите на Регионалните дирекции за социално подпомагане – на областно ниво и директорите на дирекциите “Социално подпомагане” – на общинско ниво.

Целеви стойности по показателите за изпълнение:

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1.Общо случаи	Бр. случаи	3 585	3 700	4 200	4 300	4 600	5 700
2.Превенция на изоставянето	Бр. случаи	75	100	200	200	200	200
Рейнтеграция	Бр. случаи	17	50	100	100	100	100
3.Настанени деца при близки или роднини	Бр. случаи	3 308	3 400	3 600	3 650	3 800	4 500
4.Настанени деца в приемни семейства	Бр. случаи	185	150	300	350	500	900

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигане целите на програмата

Външните фактори могат да бъдат свързани с промяна на законодателството. С развиване на професионалната приемна грижа може да възникне необходимост от допълнителни средства за финансиране на услугата. Размерът на основното месечно възнаграждение на професионалното приемно семейство се определя като процент от минималната работна заплата, която търпи промени. Всички тези фактори водят до необходимост от увеличаване разходите по програмата след 2008г.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата

№ 6 Програма „Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	8 595 499	7 503 727	6 752 515	-751 212	6 200 058	-552 457	6 200 058	0	6 200 058	0
Персонал	6 288 474	6 344 966	5 959 475	-385 491	5 590 543	-368 932	5 590 543	0	5 590 543	0
Издръжка	2 279 003	1 155 761	791 180	-364 581	603 515	-187 665	603 515	0	603 515	0
Капиталови разходи	28 022	3 000	1 860	-1 140	6 000	4 140	6 000	0	6 000	0
Администрирани разходни параграфи										
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	5 688 015	6 655 000	5 989 500	-665 500	7 570 000	1 580 500	7 570 000	0	7 570 000	0
1. Други помощи и обезщетения по ЗЗД (\$42-00)	5 243 188	6 000 000	5 400 000	-600 000	7 400 000	2 000 000	7 400 000	0	7 400 000	0
2. Интегриран план "Закрила на детето"	444 827	655 000	589 500	-65 500	170 000	-419 500	170 000	0	170 000	0
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Общо администрирани разходи (II.+III.):	5 688 015	6 655 000	5 989 500	-665 500	7 570 000	1 580 500	7 570 000	0	7 570 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	14 283 514	14 158 727	12 742 015	-1 416 712	13 770 058	1 028 043	13 770 058	0	13 770 058	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	14 283 514	14 158 727	12 742 015	-1 416 712	13 770 058	1 028 043	13 770 058	0	13 770 058	0
Численост на щатния персонал	675	676	676	0	676	0	676	0	676	0
Численост на извънщатния персонал	40	54	54	0	54	0	54	0	54	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите

- Парични помощи по Закона за закрила на детето;
- Средства за изпълнение на интегрирания план “Закрила на детето”

ПРОГРАМА № 7: Социално включване на други рискови групи от населението

Цели на програмата

- Развитие и модернизирание на социалните услуги
- Подобряване качеството и условията на живот на групите в неравностойно положение

Организационни структури, участващи в програмата

- Фонд “Социално подпомагане”
- Агенция за социално подпомагане
- Дирекция СЗСИ

Отговорност за изпълнението на програмата

За изпълнението на програмата отговорен заместник-министър е г-жа Валентина Симеонова, управител на фонд „Социално подпомагане”. Отговорност за извършване на мониторинга на изпълнението на целите на програмите носят управителят и управителния съвет, които осъществяват текущ мониторинг чрез разглеждане и обсъждане на информация за идентифицираните рискове и тяхното управление в съответствие със Стратегията за управление на риска във фонд „Социално подпомагане”.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1.Проекти за предоставяне на социални услуги, извършвани от общините, физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица , вписани в регистъра към АСП	Брой проекти	55	55	55	-	-	-
2.Лица - бенефициенти на социални услуги	Брой лица	28540	30 000	30 000	-	-	-
3.Целеви социални програми финансирани в областта на социалното подпомагане	Брой програми	1	1	1	-	-	-
4.Лица бенефициенти на целеви социални програми	Брой лица	6 038	7 000	7 000	-	-	-
5.Лица, получили социални помощи	Брой лица	135	140	200	-	-	-
6.Проекти за изграждане, реконструиране и модернизирание на материалната база за предоставяне на социални услуги	Брой проекти	33	35	35	-	-	-

*Данните за целевите стойности по показателите за изпълнението за периода 2010-2012 г. не е възможно да бъдат предоставени, тъй като проектите се реализират след одобрение на Управителният съвет на Фонд”Социално подпомагане”

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Реализирането на програмата и постигането на поставените цели е в зависимост от средствата, с които оперира фонд „Социално подпомагане”, активността на неправителствения сектор и общините, и техните финансови и експертни възможности.

Идентифицирането и управлението на рисковете пред изпълнението на програмите, които се реализират от фонд „Социално подпомагане” се извършва в съответствие със Стратегията за управление на риска във фонд „Социално подпомагане”.

Основните идентифицирани рискове са: ***законодателен риск*** – възможност от непредвидена промяна, произтичаща от изменение на нормативната уредба; ***финансов риск*** – необходимите средства за обезпечаване финансирането на проектите и програмите превишават предвидените средства; ***риск от неправомерно разходване на средствата*** - неефективно, неефикасно или нецелесъобразно разходване на средствата; ***риск от забавяне на управленското решение*** – възможност за забавяне на вземане на управленско решение по въпроси, касаещи текущото изпълнение на приоритетите на фонда; ***риск от недостатъчна координация и взаимодействие*** – възможност за недобра координация и взаимодействие на всички заинтересовани страни /държава, общини, НПО, бенефициенти/, участващи в процеса по изпълнение на политиката по деинституционализация и развитие и модернизиране на социалните услуги; ***риск за репутацията*** – финансиране на проекти без необходимата оценка на риска; ***риск от ниска активност на неправителствения сектор и общините и недостатъчни експертни възможности*** – възможност за ниска мотивация и информираност, както и недостатъчен административен капацитет, необходими за изготвянето, кандидатстването и управлението на проекти и участие в програми; ***риск от забавяне на информацията*** – възможност за ненавременен и неточен получаване на информация и данни, необходими за осъществяване на функциите на ФСП и вземането на управленски решения; ***договорен риск*** – неизпълнение на задълженията от страна на контрагентите по сключени договори.

Реакцията на идентифицираните рискове и мониторинга са в съответствие с приетите подходи за управление на риска.

Информация за наличността и качеството на данните

Източниците на информацията за данните по показателите за изпълнение са годишния счетоводен отчет, годишния доклад за дейността на фонда и годишните отчетни доклади за изпълнение на проектите, предоставяни от финансираните общини и организации.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги (ведомствени разходни нараграфи)

- **Продукт/ услуга № 1:** Финансиране на проекти за предоставяне на социални услуги, извършвани от общините, физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица, вписани в регистъра към АСП;
- **Продукт/ услуга № 2:** Финансиране на целеви социални програми и проекти в областта на социалното подпомагане;
- **Продукт/ услуга № 3:** Предоставяне на социални помощи;
- **Продукт/ услуга № 4:** Финансиране на изследвания и разработване на нормативна база в сферата на социалното подпомагане;
- **Продукт/ услуга № 5:** Финансиране на проекти за придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на материалната база, както и изграждане на нова,

реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №7 „Социално включване на други рискови групи от населението“	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	164 733	126 756	114 081	-12 675	53 076	-61 005	53 076	0	53 076	0
Персонал	108 397	88 417	80 346	-8 071	46 747	-33 599	46 747	0	46 747	0
Издръжка	50 686	38 339	33 735	-4 604	6 329	-27 406	6 329	0	6 329	0
Капиталови разходи	5 650	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Административни разходи параграфи										
II. Административни разходи параграфи по бюджета	2 936 881	1 775 000	1 345 500	-429 500	1 278 070	-67 430	1 278 070	0	1 278 070	0
1. Проекти за предоставяне на социални услуги	2 060 077	875 000	787 500	-87 500	408 070	-379 430	408 070	0	408 070	0
2. Изграждане, реконструиране, обзавеждане и модернизиране на социални домове	876 804	900 000	558 000	-342 000	270 000	-288 000	270 000	0	270 000	0
3. Европейска година на борбата с бедността и социалното изключване - РМС от 22.01.2009 г.				0	600 000	600 000	600 000	0	600 000	0
III. Административни разходи параграфи по други бюджети, фондове и сметки	18 566 705	0	0	0	72 786 771	72 786 771	53 203 834	-19 582 937	53 102 007	-101 827
1. Предприемателни фондове на ЕС-Програма ФАР	12 605 882	0	0	0	7 557 310	7 557 310	0	-7 557 310	0	0
2. Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС-Европейски социален фонд	1 534 948	0	0	0	53 366 996	53 366 996	45 223 259	-8 143 737	45 136 706	-86 553
3. Съфинансиране от НФ-за програма ФАР	4 155 001	0	0	0	2 444 760	2 444 760	0	-2 444 760	0	0
4. Съфинансиране от НФ за Европейски социален фонд	270 874	0	0	0	9 417 705	9 417 705	7 980 575	-1 437 130	7 965 301	-15 274
Общо административни разходи (II.+III.):	21 503 586	1 775 000	1 345 500	-429 500	74 064 841	72 719 341	54 481 904	-19 582 937	54 380 077	-101 827
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	3 101 614	1 901 756	1 459 581	-442 175	1 331 146	-128 435	1 331 146	0	1 331 146	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	21 668 319	1 901 756	1 459 581	-442 175	74 117 917	72 658 336	54 534 980	-19 582 937	54 433 153	-101 827
Численост на щатния персонал	2	2	2	0	2	0	2	0	2	0
Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Описание на административните параграфи по програмата, вкл. проектите

През периода 2010-2012 г. средствата по програмата ще се разходват за финансиране и на:

- Проекти за предоставяне на социални услуги в общността, извършвани от общините, юридически лица и физически лица, регистрирани по Търговския закон;
- Проекти за изграждане на дневни центрове, центрове за социална рехабилитация и интеграция, защитени жилища, кризисни центрове, както и за подобряване на материалната база и условия за живот в специализираните институции за социални услуги;

- Отпускане на еднократни социални помощи на физически лица и реализиране на програми в областта на социалното подпомагане.
- Финансиране на целеви социални програми и проекти в областта на социалното подпомагане;
- Финансиране на изследвания и разработване на нормативна база в сферата на социалното подпомагане;
- Финансиране на проекти за придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на материалната база, както и изграждане на нова, реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги;
- Средства за реализацията на инициативи в изпълнение на Европейската година за борба с бедността и социалното изключване – 2010 г.;

В областта на социалното включване, по **Програма ФАР** за периода 2010-2012 г., ще бъдат реализирани и следните проекти:

- Проект BG2005/017-353.01.02. **„Деинституционализация посредством предоставяне на услуги в общността за рискови групи” (фаза 2)**. По проекта са сключени 60 договора на стойност 6.67 млн.евро, като крайният срок за изпълнение на дейностите беше 31.05.2009 г. През 2010 г. предстои извършването на финални плащания;
- Проект BG 2006/018-343.05.01 **„Укрепване капацитета на новоизградената Агенция за хората с увреждания за планиране и изпълнение на държавната политика за хората с увреждания”**. По проекта е сключен договор за стойност 123 510.61 евро. Изпълнението на дейностите по договора стартира на 24.02.2009 с продължителност 4 месеца. През 2010 г. предстои извършването на финални плащания;
- Проект BG 2006/018-343.01.01 **„Деинституционализация посредством предоставяне на услуги в общността за рискови групи” (фаза 3)**, по който към момента се изпълнява схема за безвъзмездна помощ. На 28.11.2008 г. са подписани 60 договора на обща стойност 8 500 419.47 евро. Дейностите по договорите за безвъзмездна финансова помощ стартираха на 01.12.2008 г. и се изпълняват на територията на цялата страна.

За периода 2010-2012 г. се предвижда и реализацията на следните процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос 5: „Социално включване и насърчаване на социалната икономика” на **Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”**:

- „Социално предприемачество – популяризиране и подкрепа на социални предприятия” /Пилотна фаза/ с бюджет 15 680 000 лв.;
- „За по-добро бъдеще на децата” с бюджет 19 558 300 лв.;
- „Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник” с бюджет 44 337 450 лв.;
- „Социални услуги за социално включване” с бюджет 23 015 000 лв.;
- „Усъвършенстване и подобряване на услугата „Личен асистент” за хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора” с бюджет 38 747 500 лв.
- „Здравни информационни кампании” с бюджет 4 693 992 лв.;

- „Национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания” с бюджет 19 558 300 лв.;
- „Национални информационни и промоционни кампании за насърчаване на здравословния начин на живот чрез физическа активност” с бюджет 3 500 000 лв.

ПРОГРАМА № 8: Демографско развитие на населението

Цели на програмата

- Координиране и синхронизиране на усилията и плановите ресурси на ведомствата за изпълнение на демографската политика;
- Извършване на текущ мониторинг и актуализация на изпълнението на демографската политика и на демографската стратегия;
- Изграждане на функциониращ Национален механизъм за хоризонтално планиране, бюджетиране и актуализиране на демографската политика;
- Провеждане на ежегодни проучвания и анализи по основните тенденции на демографското развитие;
- Създаване и поддържане на база данни за основните демографски процеси и за подобряване на качеството и развитието на човешкия капитал на основата на приета от МС Система от показатели за мониторинг и отчитане на изпълнението на Националната стратегия за демографско развитие на Р България 2006-2015 г. и на годишните планове към нея.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в Програмата са МТСП, всички министерства, НСОБ, НСИ др.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложено на г-жа Валентина Симеонова, заместник-министър. Дирекция „Демографска и семейна политика, етнически въпроси и равни възможности” извършва общ мониторинг по програмата и предоставя методологическа подкрепа по нейното изпълнение.

Целеви стойности на показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Извършен мониторинг и разработен отчет за изпълнението на демографската стратегия и годишните планове (шестмесечен и годишен)	Брой изготвени отчети за година	2	2	2	2	2	2
2. Изграден функциониращ Национален механизъм за хоризонтално планиране, бюджетиране и актуализиране на демографската политика	Брой включени представители/ ведомства и граждански структури	50	60	60	60	70	70
3. Координиране и синхронизиране на усилията и плановите ресурси на ведомствата за изпълнение на демографската политика	Брой консултации, обучения, дискусии	6	10	10	10	15	15
4. Проведени проучвания и анализи по основните тенденции на демографското развитие	Брой	1	1	1	1	1	1
5. Създадена и поддържана база данни за основните демографски процеси и за подобряване качеството и за развитието на човешкия капитал	Брой променливи в базата данни	540	540	504	540	540	540

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Осъществяването на целите на Програмата е възможно в условия на:

- изграден устойчив и работещ механизъм за междуведомствено съгласуване и синхронизиране на усилията, планиране, програмно бюджетирание и финансиране на дейностите;
- наличие на надеждна база съпоставими индикатори и данни от статистически, социологически и интердисциплинарни проучвания;
- наличие на надежден софтуер за факторно прогнозиране, планиране, наблюдение и отчитане на напредъка в областта на демографската политика;
- наличие на достъпен финансов ресурс в бюджетите на всички отговорни институции и на всички управленски нива за реализиране на ефективни политики;
- изграден административен капацитет за работа по демографската политика на хоризонтално и секторно ниво;
- макроикономическа стабилност;
- устойчив икономически растеж;
- висока икономическа активност и заетост;
- нарастване на доходите на населението.

Информация за наличността и качеството на данните

Националният статистически институт продуцира надеждна демографска статистическа информация на национално ниво. Приетата с решение на МС Система от показатели за мониторинг и отчитане на изпълнението на демографската стратегия, която се поддържа в МТСП, обединява националната и административната статистика с данни и прогнози от социологически проучвания по демографски проблеми, което значително повишава надеждността, достоверността и качеството на информацията.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги (ведомствени разходни параграфи)

- **Продукт/ услуга № 1:** Извършване на текущ мониторинг на изпълнението на демографската стратегия на шест месеца и годишно;
- **Продукт/ услуга № 2:** Поддържане на Национален механизъм за хоризонтално планиране, бюджетирание и актуализиране на демографската политика;
- **Продукт/ услуга № 3:** Координиране и синхронизиране на усилията и плановите ресурси на ведомствата за изпълнение на демографската политика;
- **Продукт/ услуга № 4:** Подпомагане на вземането на решения и предприемане на изменения в демографската политика по сектори ежегодно, на базата на проведени интердисциплинарни проучвания и анализи по основните тенденции на демографското развитие;
- **Продукт/ услуга № 5:** Поддържана база данни за основните демографски процеси, за подобряване на качеството и за развитието на човешкия капитал.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма № 8 „Демографско развитие на населението”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизира н бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	62 902	89 112	80 201	-8 911	53 386	-26 815	53 386	0	53 386	0

Персонал	53 051	55 512	51 886	-3 626	53 386	1 500	53 386	0	53 386	0
Издръжка	9 851	33 600	28 315	-5 285	0	-28 315	0	0	0	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Администрирани разходни параграфи										
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	62 902	89 112	80 201	-8 911	53 386	-26 815	53 386	0	53 386	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	62 902	89 112	80 201	-8 911	53 386	-26 815	53 386	0	53 386	0
Численост на щатния персонал	3	4	4	0	4	0	4	0	4	0
Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите
По програмата не се администрат разходи.

ПРОГРАМА № 9: Подпомагане на семейства с деца

Цели на програмата

Изпълнението на програмата е регламентирано в Закона за семейни помощи за деца и Правилника за неговото прилагане. Семейните помощи за деца имат за основна цел да се подпомогне отглеждането на деца в семейна среда и да се насърчи посещаването на училище. Семейните помощи се отпускат след проверка на доходите. Програмата обхваща семейства с деца, чийто доход е по-нисък или равен на дохода, определен за целта в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, но не по-малък от предходната. Доходен критерий не е въведен по отношение на отпускането на еднократната помощ при раждане, както и при предоставяне на семейни помощи за деца с трайни увреждания. Децата с трайни увреждания получават месечната помощ до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, в двоен размер. За тях месечната помощ за отглеждане на дете до 1-годишна възраст се изплаща до навършване на 2-годишна възраст. Предвидената еднократна помощ при бременност равнопоставя осигурените и неосигурените жени, гарантирайки им възможност да посрещнат увеличените разходи преди раждането на децата им.

Еднократната целева помощ за покриване на част от разходите за ученици в началото на учебната година се отпуска, за да подпомогне семействата при закупуването на облекло, обувки и учебни помагала и пособия, необходими за започване на учебната година на първокласниците. Предоставянето на тези средства не е само финансова помощ на семейството, но и стимул за посещаване на училище и създаване на условия за равни възможности на първокласниците, особено в маргинализираните общности. Законът за семейни помощи за деца регламентира правна възможност целевите помощи за ученици да се предоставят и под формата на социални инвестиции, по преценка на дирекциите "Социално подпомагане" със съдействието на училищните ръководства. От 01.09.2006 г. с промените в Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца, от семейни помощи по чл. 7 от Закона за семейни помощи за деца, се лишават семействата, чиито деца са допуснали 5 неизвинени отсъствия за месеца.

Тази възможност се прилага в случаите, в които са налице данни за деца, при които е реален рискът да не започнат училище, поради различни фактори на семейната среда. Към всеки отделен случай социалните работници подхождат индивидуално и в рамките на помощта закупуват необходимите учебни пособия и вещи, съобразно конкретните потребности на децата.

Програмата „Подпомагане на семейства с деца” има за цел:

- Подпомагане на жените и семействата преди раждането на дете, когато са неосигурени (еднократна помощ при бременност);
- Подпомагане на майките при раждането на дете (еднократна помощ при раждане на дете);
- Подпомагане на отглеждането и образованието на деца в семейства с по-ниски доходи от посочените в Закона за държавния бюджет за съответната година (месечна помощ за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст);
- Подпомагане на неосигурените жени при отглеждане на дете до една година (месечна помощ за отглеждане на дете до една година);
- Покриване на част от разходите за ученици в началото на учебната година (еднократна целева помощ за първокласници).

Организационни структури, участващи в програмата

Това са Министерството на труда и социалната политика (МТСП) и Агенцията за социално подпомагане (АСП). Оперативното изпълнение (в т.ч. контролът) и оперативното методическо ръководство е възложено на АСП чрез нейните териториални структури – Дирекции „Социално подпомагане” и Регионални дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове. Подкрепящи функции имат МОН, МВР, общините.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложено на г-жа Валентина Сименова, заместник-министър. Дирекция „Демографска, семейна политика и равни възможности” извършва общ мониторинг по програмата и предоставя методологическа подкрепа за изпълнението на мерките и политиките. Отговорност за изпълнението на програмата имат и изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане на национално ниво, директорите на Регионалните дирекции за социално подпомагане на областно ниво и директорите на дирекциите “Социално подпомагане”- на общинско ниво.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Еднократни помощи при бременност	Бр.случаи	17 515	24 500	18 150	13 590	13 590	13 590
2. Еднократни помощи при раждане	Бр.деца	73 321	74 500	72 050	52 322	52 322	52 322
3. Еднократна помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 г.	Бр.деца	0	0	0	4 500	4 500	4 500
4. Еднократна помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 г. от майка-студентка	Бр.случаи	0	0	0	10 872	10 872	10 872
5. Месечни помощи за деца до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст	Средномес. бр. деца	828 276	920 000	833 000	653 367	653 367	653 367
6. Месечни помощи за отглеждане на дете до 1 година	Ср.мес. бр. случаи	22 117	27 400	22 200	16 988	16 988	16 988
7. Целеви помощи за ученици	Бр.деца	30 537	36 000	30 000	24 462	24 462	24 462

Прогнозите за стойностите на целевите показатели за изпълнение на програма “Подпомагане на семейства с деца” са изчислени на база разходните тавани, предложени от Министерството на финансите за МТСП за средносрочната бюджетна прогноза за периода 2010 – 2012 г. , които за 2010 г. са 798 620 800 лв, за 2011 г. – 799 182 000 лв., за 2012 г. – 798 743 300 лв. Изчисленията са направени на база разходен таван на програма “Подпомагане на семейства с деца” в размер на 365 000 000 лв. и е посочен очаквания недостиг по показатели за изпълнение на програмата.

При разходен таван от 365 000 000 лв. по програма “Подпомагане на семейства с деца” се очаква без помощи по ЗСПД да останат следния брой лица:

През 2010 г.:

1. по еднократни помощи при бременност – 6 410 бр. случаи;
2. по еднократните помощи за раждане на дете – 24 678 бр. деца;
3. еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година – 0 бр. деца.
4. еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение – 5 128 бр. случаи.
5. по месечните помощи за деца до завършване на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст – 225 233 средно месечен брой деца;
6. по месечни помощи за отглеждане на дете до 1 год. – 8 012 средно месечен брой случаи;
7. по целеви помощи за ученици – 11 538 бр. деца;

През 2011 г.:

1. по еднократни помощи при бременност – 7 410 бр. случаи;
2. по еднократните помощи за раждане на дете – 25 678 бр. деца;
3. еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година – 500 бр. деца.
4. еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение – 6 128 бр. случаи.
5. по месечните помощи за деца до завършване на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст – 254 633 средно месечен брой деца;
6. по месечни помощи за отглеждане на дете до 1 год. – 9 012 средно месечен брой случаи;
7. по целеви помощи за ученици – 15 538 бр. деца;

През 2012 г.:

1. по еднократни помощи при бременност – 8 410 бр. случаи;
2. по еднократните помощи за раждане на дете – 27 678 бр. деца;
3. еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година – 1 500 бр. деца.
4. еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение – 7 128 бр. случаи.
5. по месечните помощи за деца до завършване на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст – 284 633 средно месечен брой деца;
6. по месечни помощи за отглеждане на дете до 1 год. – 10 012 средно месечен брой случаи;
7. по целеви помощи за ученици – 20 538 бр. деца;

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Дейността по отпускане и предоставяне на семейните помощи за деца е в пряка зависимост от демографските процеси и равнището на доходите. В тази връзка факторите, които могат да окажат въздействие върху реализацията и обхвата на програмата за семейни помощи за деца, в основни линии са свързани с икономическото развитие; равнището на безработица; равнището на раждаемост; увеличаване или намаляване на броя на децата, обхванати от системата на образованието.

Информация за наличността и качеството на данните

Разчетите за необходимите средства са изчислени на база административната статистика на АСП и Закона за държавния бюджет на Република България за 2008 г.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги (ведомствени разходни параграфи):

- **Продукт/ услуга № 1:** Разработване и провеждане на политиката в областта на подпомагането на семействата с деца:
 - Разработване на промени в Закона за семейни помощи за деца и Правилника за неговото прилагане;
 - Разработване на наредби, инструкции, указания и методики по прилагането на Закона за семейни помощи за деца;
- **Продукт/ услуга №2:** Информирание на обществеността за възможностите, условията и реда за подпомагане на семейства с деца;
- **Продукт/ услуга №3:** Организиране и координиране на дейността на дирекциите “Социално подпомагане” по предоставянето на помощите;
- **Продукт/ услуга №4:** Контрол върху дейността на дирекциите “Социално подпомагане” и законосъобразното прилагане на нормативната база.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №9 „Подпомагане на семейства с деца”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	22 585 553	19 563 603	17 607 243	-1 956 360	15 829 014	-1 778 229	15 829 014	0	15 829 014	0
Персонал	16 505 905	16 856 457	15 839 330	-1 017 127	14 402 915	-1 436 415	14 402 915	0	14 402 915	0
Издръжка	6 079 648	2 707 146	1 767 913	-939 233	1 426 099	-341 814	1 426 099	0	1 426 099	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	312 222 854	481 715 600	435 544 040	-46 171 560	365 000 000	-70 544 040	365 000 000	0	365 000 000	0
1. Еднократни помощи при раждане по ЗСПД (§42-00)	25 097 795	28 470 000	25 623 000	-2 847 000	19 672 884	-5 950 116	19 672 884	0	19 672 884	0
2. Месечни помощи за отглеждане на дете до 1г. по ЗСПД (§42-00)	28 383 572	32 884 000	29 595 600	-3 288 400	20 385 000	-9 210 600	20 385 000	0	20 385 000	0
3. Месечни помощи за дете до навършване на средно образование по ЗСПД (§42-00)	251 383 182	411 461 600	362 315 440	-49 146 160	282 254 567	-80 060 873	282 254 567	0	282 254 567	0
4. Еднократни помощи при бременност по ЗСПД (§42-00)	2 654 275	3 500 000	3 150 000	-350 000	2 038 500	-1 111 500	2 038 500	0	2 038 500	0
5. Целеви помощи за ученици по ЗСПД (§42-00)	4 704 030	5 400 000	4 860 000	-540 000	3 669 300	-1 190 700	3 669 300	0	3 669 300	0
6. Еднократни помощи за отглеждане на близнаци до 1 г. по ЗСПД (§42-00)			4 240 000	4 240 000	5 668 389	1 428 389	5 668 389	0	5 668 389	0

7. Еднократна парична помощ за отглеждане на дете до 1 г. от майка-студентка, учаща редовна форма на обучение по ЗСПД (§42-00)			5 760 000	5 760 000	31 311 360	25 551 360	31 311 360	0	31 311 360	0
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	312 222 854	481 715 600	435 544 040	-46 171 560	365 000 000	-70 544 040	365 000 000	0	365 000 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	334 808 407	501 279 203	453 151 283	-48 127 920	380 829 014	-72 322 269	380 829 014	0	380 829 014	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	334 808 407	501 279 203	453 151 283	-48 127 920	380 829 014	-72 322 269	380 829 014	0	380 829 014	0
Численост на щатния персонал	1 860	1 902	1 902	0	1 902	0	1 902	0	1 902	0
Численост на извънщатния персонал	125	152	152	0	152	0	152	0	152	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите

- Еднократни помощи при раждане;
- Еднократни помощи за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година;
- Еднократни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка-студентка, редовна форма на обучение;
- Месечни помощи за отглеждане на дете до 1 година;
- Месечни помощи за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст;
- Еднократни помощи при бременност;
- Целеви помощи за ученици.

ПРОГРАМА №10 : Интеграция на хора с увреждания

Цели на програмата

- Постигане на пълноценна реализация и равни възможности на хората с увреждания чрез осигуряване на заетост и професионална рехабилитация;
- Повишаване степента на информираност на хората с увреждания за техните права и на обществото за проблемите и възможностите им и промяна в обществените нагласи спрямо тях;
- Създаване на необходимите условия за интеграция на хората с увреждания, чрез усвояване на финансови средства от европейски социални и други фондове;
- Осигуряване на равни възможности за социално включване на хората с увреждания;
- Ефективно планиране на дейностите, свързани със социалната интеграция на бенефициентите, чрез анализ на социално-икономическия им статус;
- Оптимизиране системата за контрол по изпълнението на дейностите свързани с предоставянето на публични услуги за интеграция на хората с увреждания.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата, са МТСП, АСП и Агенцията за хора с увреждания.

Програмата се реализира от Агенцията за социално подпомагане чрез нейните териториални структури – дирекции „Социално подпомагане” и Регионални дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове, както и от Агенцията за хора с увреждания.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложена на г-жа Валентина Симеонова, заместник-министър. Дирекция “Демографска и семейна политика, етнически въпроси и равни възможности” в МТСП извършва общ мониторинг по програмата и предоставя методологическа подкрепа по изпълнението на политиките.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение		Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Интегрирани хора с увреждания в обществото, посредством осигуряването им на преводачи и придружители за посещения в обществени, здравни и културни заведения.	Брой	43 336	35 000	35 000	31 000	31 000	31 000
2. Открити нови работни места за хора с увреждания по чл.25 и чл.28 от ЗИХУ	Брой	43	70	70	63	63	63
3. Работни места с осигурени и/или подобрени здравословни и безопасни условия на труд.	Брой	1284	1 700	1 700	1500	1500	1500
4.Технологично обновените специализирани предприятия и кооперации спрямо общия им брой.	Процент	8	15	15	13	13	13
5. Хора с увреждания, включени в мероприятия за рехабилитация и социална интеграция.	Брой	1 775	4 000	4 000	3600	3600	3600
6. Предприемачи - хора с увреждания, стартирали самостоятелна стопанска дейност	Брой	24	55	55	50	50	50
7.Обекти с международно, национално и регионално значение, адаптирани за хора с увреждания	Брой	16	25	25	20	20	20
8. Работодатели на хора с увреждания, ползващи преференцията за възстановяване на 30 на сто от внесените осигурителни вноски	Брой	83	80	80	70	70	70
9. Организации, на които е извършен мониторинг, спрямо общия брой, подлежащи на такъв.	Процент	100	100	100	100	100	100
10. Проверени търговци на медицински изделия и помощни средства, приспособления и съоръжения за хора с увреждания /настъпилите законодателни промени през 2007 г. налагат промяна на целевите стойности на показателя/	Брой	328	200	200	180	180	180
11.Месечни добавки за социална интеграция на хора с увреждания	Средном. брой лица	469 255	452 000	480 000	326 160	326 160	326 160
12.Месечни добавки за деца с трайни увреждания до 18 г. възраст	Средном. брой лица	19 569	20 000	20 000	13 590	13 590	13 590
13. МИПСИС по ЗИХУ	Млн.лв.	47 842 597	36 800 000	33 120 000	30 739 440	30 739 440	30 739 440

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Още през 2005 г. с влизане в сила на ЗИХУ, планираните в бюджета средства за месечни добавки за социална интеграция и за месечни добавки за деца с увреждания се оказват недостатъчни за удовлетворяване на реалните потребности, поради нарастване на броя на хората с увреждания – средно с около 5 % всяка година. Формираният недостиг за 2005 г. е с приблизително 65 % по-нисък от реалните разходи. Поради тази причина, за финансовото обезпечаване на Закона за 2005 г. са осигурени допълнителни средства от други бюджетни пера.

При формирането на бюджета на МТСП за 2006, 2007, 2008 и 2009 г. по програма „Интеграция на хората с увреждания” традиционно са залагани по-ниски от реалните показатели за броя на хората с увреждания, които получават месечни добавки за социална интеграция, както и по-ниски стойности относно размера на необходимите средствата по програмата поради предварително спуснати разходни тавани от Министерство на финансите. Неизменно през тези години Министерството на труда и социалната политика е реагирало и своевременно е информирало МФ за несъответствията, но реакциите не са били вземани в предвид и недостигът е бил допълван със средства от други програми.

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигане целите на програмата са:

- промяна в законодателството;
- обезпечаване с необходимия размер бюджетни средства;
- промяна на икономическите условия;
- наличие на бенефициенти, кандидатстващи по проектите, финансирани от агенцията, които да имат необходимия капацитет за изготвяне на проектите и други.

Влиянието на всички тези фактори до голяма степен би могло да затрудни или да доведе до неизпълнение на заложените в програмата цели.

Дейността по отпускане и предоставяне на месечните добавки за социална интеграция за хора с трайни увреждания и за деца с определен и вид и степен на увреждане е в пряка зависимост от демографските процеси и тенденцията към увеличаване на броя на хората с увреждания. В тази връзка факторите, които могат да окажат въздействие върху реализацията и обхвата на програмата „Интеграция на хората с увреждания”, в основни линии са свързани с достъп до здравеопазване, образование, достъп до услуги и инфраструктури, както и активно участие на хората с увреждания в трудовия и обществен живот.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните се събират и обработват от АСП на база на подадени молби-декларации за отпускане на интеграционни добавки и помощи по ЗИХУ. Данните за отпускнати средства за социално-икономическа защита на хора с увреждания се събират и обработват от АХУ на базата на постъпили молби и подадени документи за финансиране и одобряване на проекти.

Разчетите за необходимите средства са направени в съответствие с Решение № 337 от 26.05. 2008 г. на Министерския съвет за допусканията за периода 2009 – 2011 г. и отчетите за изразходваните средства за целеви помощи и облекчения за покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за 2007 г. и четирите месеца на 2008 г.

Данни за броя на лицата, на които се предоставят месечни добавки за социална интеграция на хората с увреждания се събират и обработват от Агенцията за социално подпомагане на база на подадени молби-декларации за отпускане на интеграционни добавки и помощи по ЗИХУ и ППЗИХУ. Данни за броя на лицата, на които е предоставена целева помощ за медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения следва да се предоставят от Агенцията за социално подпомагане на база на издадени заповеди.

Данни за броя на лицата, на които са осигурени преводачи и придружители за посещения в обществени, здравни и културни заведения се предоставят от Агенцията за хората с увреждания на база на сключени договори със Съюза на слепите, Съюза на глухите и Съюза на инвалидите в България.

Данни за извършени дейности за осигуряване на трудова заетост и за проведени мероприятия за рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания, както и за изграждане на достъпност до обекти с международно, национално и регионално значение се предоставят от Агенцията за хората с увреждания на база на финансирани проекти.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

- **Продукт/ услуга № 1:** Месечни добавки за социална интеграция, диференцирани според вида и степента на увреждането;

- **Продукт/ услуга № 2:** Месечни добавки за деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст;
- **Продукт/ услуга № 3:** Възстановяване на 30 на сто от внесените от работодатели и специализирани предприятия осигурителни вноски;
- **Продукт/ услуга № 4:** Финансиране на проекти и програми:
 - на работодатели/органи по назначаване за осигуряване на достъп до работно място на хора с увреждания;
 - стимулиращи трудовата заетост и самостоятелната стопанска дейност на хората с увреждания;
 - за специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания;
- **Продукт/ услуга № 5:** Целеви помощи за покупка и ремонт на помощни средства, приспособления и съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ) за хора с трайни увреждания и допълнителна парична помощ за пътни разходи в страната, когато тези ПСПСМИ не могат да бъдат изработени, закупени или ремонтирани по постоянен адрес;
- **Продукт/ услуга № 6:** Целеви помощи за покупка и приспособяване на лични моторни превозни средства за хора с увреждания;
- **Продукт/ услуга № 7:** Целеви помощи за преустройство на жилище за хора с трайни увреждания, които се придвижват с инвалидна количка;
- **Продукт/ услуга № 8:** Целева помощ за ползване на жестомимични услуги за лица с увреден слух при ползване на услугите на държавни и/или общински администрации, здравни и културни институции;
- **Продукт/ услуга № 9:** Целева помощ за придружител за лица с увредено зрение при посещенията им в държавни, общински, здравни, образователни и други институции;
- **Продукт/ услуга № 10:** Целева помощ за придружител за трудноподвижни лица с над 90 на сто трайно намалена работоспособност при посещенията им в държавни, общински, здравни, образователни и други институции.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма № 10 “Интеграция на хората с увреждания”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	9 349 635	7 988 536	7 186 882	-801 654	6 567 589	-619 293	6 567 589	0	6 567 589	0
Персонал	6 855 028	6 836 635	6 423 192	-413 443	5 947 661	-475 531	5 947 661	0	5 947 661	0
Издръжка	2 484 331	1 141 901	757 490	-384 411	613 928	-143 562	613 928	0	613 928	0
Капиталови разходи	10 276	10 000	6 200	-3 800	6 000	-200	6 000	0	6 000	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	193 568 639	146 060 000	131 454 000	-14 606 000	145 650 000	14 196 000	145 650 000	0	145 650 000	0
1. Обезщетения и помощи за домакинствата по ЗИХУ (§42-00)	1 458 100	1 400 000	1 260 000	-140 000	1 630 800	370 800	1 630 800	0	1 630 800	0
2. Субсидии за нефинансови предприятия по ЗИХУ (§43-00)	4 119 674	3 800 000	3 420 000	-380 000	3 430 000	10 000	3 430 000	0	3 430 000	0
3. Субсидии за организации с нестопанска цел по ЗИХУ (§45-00)	310 293	300 000	270 000	-30 000	260 000	-10 000	260 000	0	260 000	0
4. Месечни добавки за деца по ЗИХУ (§42-00)	40 329 520	40 320 000	36 288 000	-4 032 000	27 397 440	-8 890 560	27 397 440	0	27 397 440	0
5. Целеви помощи за хора с увреждания по ЗИХУ (§42-00)	97 513 258	63 440 000	57 096 000	-6 344 000	82 192 320	25 096 320	82 192 320	0	82 192 320	0
6. Медицински изделия и	47 842 597	36 800 000	33 120 000	-3 680 000	30 739 440	-2 380 560	30 739 440	0	30 739 440	0

помощни средства, приспособления и съоръжения по ЗИХУ (§42-00)										
7. Други обезщетения помощи по ЗИХУ (§42-00)	495 947	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Капиталови разходи (ПМС № 33 от 2008 г. §52-00)	1 499 250	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Администрирани разходи параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	193 568 639	146 060 000	131 454 000	-14 606 000	145 650 000	14 196 000	145 650 000	0	145 650 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	202 918 274	154 048 536	138 640 882	-15 407 654	152 217 589	13 576 707	152 217 589	0	152 217 589	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	202 918 274	154 048 536	138 640 882	-15 407 654	152 217 589	13 576 707	152 217 589	0	152 217 589	0
Численост на щатния персонал	759	760	760	0	760	0	760	0	760	0
Численост на извънщатния персонал	51	60	60	0	61	1	61	0	61	0

Описание на администрираните параграфи по програмата:

- Обезщетения и помощи за домакинствата по Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ);
- Субсидии за нефинансови предприятия по ЗИХУ;
- Субсидии за организации с нестопанска цел по ЗИХУ;
- Месечни добавки за деца по ЗИХУ;
- Целеви помощи за хора с увреждания по ЗИХУ;
- Целеви помощи за покупка и ремонт на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения по ЗИХУ.

ПРОГРАМА № 11: Равни възможности

Цели на програмата

- Повишаване на информираността и чувствителността на обществото към проблемите за осигуряване на условия за равен достъп до права, блага, стоки и услуги и равноправно участие в общественния живот;
- Консултиране на държавната политика за равни възможности;
- Постигане на равни възможности на жените и мъжете и на групи в неравностойно положение при участието им в общественния живот;
- Осъществяване на дейности, свързани с международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”
- Координация и мониторинг на изпълнението на Националния план за действие по инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”
- Координация участието на Р България в Програма ПРОГРЕС (секции „Равенство на жените и мъжете” и „Антидискриминация”).
- Координация и мониторинг на изпълнението на Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеност на жените и мъжете (2009 – 2015).

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата са Дирекция „Демографска, семейна политика и равни възможности”, Национален статистически институт, общини, неправителствени и граждански структури и организации.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложена на г-жа Валентина Симеонова, заместник-министър. Дирекция „Демографска и семейна политика, етнически въпроси и равни възможности” в МТСП извършва общ мониторинг по програмата, предоставя методологическа подкрепа по изпълнението на политиките и извършва логистиката по нейното изпълнение.

Целеви стойности на показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
		Целева стойност					
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Европейски инициативи за равни възможности и антидискриминация	Брой дейности, проекти	1	1	1	1	2	2
2. Дейност на Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към МС	Брой дейности, проекти	3	4	4	4	4	4
3. Консултации, анализи, проучвания, разработване на проекти и програми, обучения, предприемане на насърчителни мерки.	Брой проведени заседания	16	10	10	10	15	20
4. Координация и мониторинг на изпълнението на Националния план за действие по инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”	Брой анализи, проучвания и обучения	5	12	12	12	12	15
5. Координация и мониторинг на изпълнението на националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете (2009-2015)*	Брой проведени срещи и мероприятия	0	10	10	12	12	12

* Забележка: Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете ще обхваща периода 2009-2015 г.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните са на НСИ и на МТСП.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

- **Продукт/ услуга № 1:** Реализирани проекти за повишаване на информираността и чувствителността на обществото към проблемите за осигуряване на условия за равен достъп и равнопоставено участие в обществения живот;
- **Продукт/ услуга № 2:** Участие на Република България в европейски инициативи за равни възможности и антидискриминация.
- **Продукт/ услуга № 3:** Координиране и подкрепа на разработване на проектите за финансиране от Европейската Комисия;
- **Продукт/ услуга № 4:** Изпълнение на функциите на Националния Съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към МС, съгласно Постановление № 313 на Министерския съвет от 17.11.2004 г. за създаване на Национален съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет.
- **Продукт/ услуга № 5:** Анализи, проучвания, разработване на проекти и програми, обучение, предприемане и разработване на временни насърчителни мерки за постигане на равни възможности на жените и мъжете при достъпа им до обществения живот;
- **Продукт/ услуга № 6:** Осъществяване на дейности по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”, участие в работата на Международния управителен комитет и в планираните дейности на инициативата;

- **Продукт/ услуга № 7:** Осъществяване на координацията и мониторинга на изпълнението на Националния план за действие по инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата

Програма №1 „Равни възможности”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Общо ведомствени разходи:	667 275	699 069	629 162	-69 907	90 032	-539 130	90 032	0	90 032	0
Персонал	212 158	89 069	82 032	-7 037	90 032	8 000	90 032	0	90 032	0
Издръжка	455 117	610 000	547 130	-62 870	0	-547 130	0	0	0	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Администрирани разходни параграфи										
Администрирани разходни параграфи по бюджета	637 570	200 000	180 000	-20 000	20 000	-160 000	20 000	0	20 000	0
1. Национален план за действие по инициатива "Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г."	637 570	200 000	180 000	-20 000	20 000	-160 000	20 000	0	20 000	0
Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	637 570	200 000	180 000	-20 000	20 000	-160 000	20 000	0	20 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	1 304 845	899 069	809 162	-89 907	110 032	-699 130	110 032	0	110 032	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	1 304 845	899 069	809 162	-89 907	110 032	-699 130	110 032	0	110 032	0
Численост на щатния персонал	5	5	5	0	5	0	5	0	5	0
Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Описание на администрираните параграфи по програмата

По програмата се администрат разходи за координацията на международната инициатива „Десетилетие на ромското включване”

ПРОГРАМА № 12: Запазване жизнения стандарт на населението при отчитане ръста на работните заплати, доходите на домакинствата и регионалните специфики във формиране на доходите

Цели на програмата

- Запазване жизнения стандарт на българските граждани, запазване ръста на доходите на населението при отчитане финансово икономическата ситуация, регионалните различия
- Гарантиране изпълнението на икономическата и социалната функции на минималната работна заплата;

Организационните структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата са дирекция “Жизнен стандарт и социална сигурност”, Национален осигурителен институт, организациите на социалните партньори.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложено на г-жа Христина Митрева, заместник-министър. Дирекция „Жизнен стандарт и социална сигурност” в МТСП извършва общ мониторинг по изпълнението на целите на програмата и осъществява дейността по предоставяне на продуктите/ услугите.

Целеви стойности на показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Номинален ръст на общия доход на домакинствата	Процент	17.2	6.0	6.0	4.0	5.0	6.0
2. Минимален номинален ръст на средната работна заплата в бюджетния сектор (50% ПТ + 100% ИПЦ)	Процент	17.8	8.1	8.1	0	3.8	4.8
3. Минимален номинален ръст на средната работна заплата в частния сектор (50% ПТ + 100% ИПЦ + международния индекс по оценка на конкурентоспособността на страната)	Процент	20.5	12.9	12.9	4	6.3	6.3
4. Ръст на покупателната способност на реалната работна заплата за основни стоки и услуги	Процент	8.2	8.0	8.0	2	4	4
5. Номинален ръст на общия доход на бедните домакинствата	Процент	-	10	10	10	10	10
6. Брой социални оценки за влиянието на доходите върху жизнения стандарт	Брой	-	1	1	2	2	2
7. Брой социални оценки за формирането на доходите на домакинствата по териториален признак -село и град -28 области	Брой	-	1	1	2	3	4

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Върху изпълнението на целевите показатели на програмата влияние могат да окажат най-вече обективни макроикономически процеси и явления, а именно реалната динамика на БВП и на производителността на труда, инфлацията, наличието на обща финансова устойчивост, инвестиционната активност и др.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните са на НСИ и на ведомството.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги

По програмата ще бъдат предоставени следните продукти/ услуги:

- **Продукт/ услуга № 1:** Стратегически, програмни и нормативни документи в областта на доходите от труд;
- **Продукт/ услуга № 2:** Методологически инструменти в областта на доходите от труд;
- **Продукт/ услуга № 3:** Прогнози и социални оценки за въздействие на доходите от труд върху жизнения стандарт и държавния бюджет;
- **Продукт/ услуга № 4:** Координация на дейността по договаряне на минималните осигурителни прагове;
- **Продукт/ услуга № 5:** Аналитични материали при изготвяне на мониторинг на минималната работна заплата;
- **Продукт/ услуга № 6:** Анализ на различията в доходите по области.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани параграфи на програмата

Програма № 12 "Запазване на жизнения стандарт на населението при отчитане ръста на работните заплати, доходите на домакинствата и регионалните специфики във формиране на доходите, както и защитените минимални плащания"	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	129 627	149 654	134 689	-14 965	66 921	-67 768	66 921	0	66 921	0
Персонал	127 477	110 354	103 334	-7 020	66 921	-36 413	66 921	0	66 921	0
Издръжка	2 150	39 300	31 355	-7 945	0	-31 355	0	0	0	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Администрирани разходни параграфи										
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	129 627	149 654	134 689	-14 965	66 921	-67 768	66 921	0	66 921	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	129 627	149 654	134 689	-14 965	66 921	-67 768	66 921	0	66 921	0
Численост на щатния персонал	9	9	9	0	9	0	9	0	9	0
Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите
 Дирекция "Жизнен стандарт и социална сигурност" не администрира средства по програмата.

ПРОГРАМА №13 : Защитени минимални плащания

Цели на програмата

- Ежегодно определяне и актуализиране на линията на бедност;
- Запазване и подобряване адекватността на системата от минимални плащания.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата са дирекция "Жизнен стандарт и социална сигурност", Национален осигурителен институт, Комисия за финансов надзор, организациите на социалните партньори.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложено на г-жа Христина Митрева, заместник-министър. Дирекция „Жизнен стандарт и социална сигурност” в МТСП извършва общ мониторинг по изпълнението на целите на програмата и осъществява дейността по предоставяне на продуктите/ услугите.

Целеви стойности на показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ								
		Целева стойност						
Показатели за изпълнение	Мерна	Отчет	Закон	Ревизиран	Проект	Прогноза	Прогноза	

	единица	2008 г.	2009 г.	бюджет 2009г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
1. Размер на официалната линия на бедност	Лева	166	194	194	211	240	266
2. Съотношение размер на минималната работна заплата (МРЗ) и размер на средната работна заплата	Процент	42	44	44	42	46	48
3. Съотношение МРЗ/ Линия на бедност	Процент	1.32	1.15	1.15	1.14	1.15	1.15
4. Съотношение минимална пенсия за осигурителен стаж и възраст за пълен осигурителен стаж/ минимална работна заплата,	Процент	51.6	50	50	57	57	57
5. Съотношение социална пенсия за старост/ линия на бедност	Процент	-	52	52	48	48	48
6. Брой аналитични материали за подготовка на 2010 година – Европейска година за борба с бедността	Брой	-	3	3	3	0	0

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Върху изпълнението на програмата влияние ще окажат макроикономически процеси и явления като: равнище на производителността на труда, нарастването на цените на потребителските стоки, финансовата устойчивост на пенсионната система, навлизането на чужди инвеститори, търсенето на работна сила и удължаването на трудовия живот, режима и параметрите на пенсионното осигуряване, Оценката за вероятността за прояви на значителна лабилност и отклонения от прогнозираните стойности на споменатите фактори е ниска.

Информация за наличността и качеството на данните
Данните са на НСИ, НОИ и на ведомството.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги

- **Продукт/ услуга № 1:** Прилагане на механизмите в Методиката за определяне и актуализиране на линията на бедност за страната за нуждите на политиката в областта на защитените минимални плащания;
- **Продукт/ услуга № 2:** Предложения за усъвършенстване на механизмите в Методиката за определяне и актуализиране на линията на бедност за страната;
- **Продукт/ услуга № 3:** Изготвяне на аналитични материали, свързани с определяне динамиката на разходите за социална защита по класификацията на европейската система за интегрирана статистика в областта на социалната защита (ESSPROS);
- **Продукт/ услуга № 4:** Краткосрочни прогнози за социалноикономическите ефекти от политиката на доходите в областта на защитените минимални плащания;
- **Продукт/ услуга № 5:** Аналитични материали свързани с наблюдение на изпълнението на покритието на минималните стандарти в областта на социалната сигурност;
- **Продукт/ услуга № 6:** Аналитични материали в областта на жизнения стандарт на получаващите минимални доходи.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №13 „Защитени минимални плащания”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	98 705	132 922	119 630	-13 292	93 595	-26 035	93 595	0	93 595	0
Персонал	93 785	95 922	89 795	-6 127	93 595	3 800	93 595	0	93 595	0
Издръжка	4 920	37 000	29 835	-7 165	0	-29 835	0	0	0	0

Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Администрирани разходни параграфи										
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	98 705	132 922	119 630	-13 292	93 595	-26 035	93 595	0	93 595	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	98 705	132 922	119 630	-13 292	93 595	-26 035	93 595	0	93 595	0
Численост на щатния персонал	7	7	7	0	7	0	7	0	7	0
Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите
Дирекция “Жизнен стандарт и социална сигурност” не администрира средства по програмата.

ПРОГРАМА № 14: Свободно движение на хора

Цели на програмата

- Ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на свободното движение на хора;
- Гарантирана възможност на всички български граждани да ползват пълния набор от права на социална сигурност при движение в ЕС и Европейското икономическо пространство, както и осигуряване на възможността за пълен достъп до българската система за социална сигурност на гражданите на ЕС и Европейското икономическо пространство при пребиваването им в България.

Изпълнението на политиката по СДХ е пряк ангажимент на страната като член на ЕС, касае прилагане на Договора за ЕО и ЕС, както и на регламентите за координация на системите за социална сигурност и свободно движение на работници и на директивите в областта на пребиваването. Т.е. изпълнението на тази политика е задължение на държавата, не неин избор.

По програмата се реализират приоритетите на държавната политика в областта на реализирането на правото на свободно движение на хора. Основна цел на програмата е предоставяне на продукти и услуги, които да улеснят българските граждани за упражняване на правото им на свободно движение в Общността във всичките му аспекти и осигуряване свободно движение на гражданите на ЕС в България.

Координацията на всички мерки, засягащи или произтичащи от политиката по свободно движение на хора, се осъществява от РГ 2 “Свободно движение на хора” към Съвета по европейски въпроси, която се администрира от дирекция “Свободно движение на хора, миграция и интеграция” в МТСП. За подпомагане на дейността на РГ 2 в специализираната материя от компетентност на МТСП (координация на социалната сигурност и свободно движение на работници) към нея функционират още две междуведомствени групи – по координация на социалната сигурност и по спогодби за заетост. Чрез тези групи се координира дейността на всички български институции, имащи отношение към законодателството на ЕО относно свободното движение на хора – МЗ, МВР, МП, НАП, НОИ, НЗОК, АСП, АЗ, АХУ, ИА „ГИТ” и социалните партньори.

Чрез програмата се гарантира възможността на българските граждани да ползват пълния набор от права на социална сигурност при движение в ЕС и Европейското

икономическо пространство, както и осигуряване на възможността за пълен достъп до българската система за социална сигурност на гражданите на ЕС и Европейското икономическо пространство при пребиваването им в България, в обема и при реда, предвидени от европейското законодателство.

Организационни структури, участващи в програмата

Оперативното изпълнение на програмата се осъществява основно от специализираната дирекция “Свободно движение на хора, миграция и интеграция”, вкл. Службите по трудови и социални въпроси към посолствата на Р България в чужбина в състава на дирекцията, със съдействието на изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика (Агенция по заетостта, АСП, АХУ, ИА ГИТ), на Министерството на външните работи, Министерството на здравеопазването, както и други институции – НАП, НСИ, НОИ, НЗОК и др.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорни за изпълнението на програмата са заместник-министрите, отговарящи за социалната сигурност и за европейските въпроси. Специализираната дирекция “Свободно движение на хора, миграция и интеграция” извършва общ мониторинг на изпълнение на целите на програмата, осъществява координацията и предоставя методическа подкрепа при реализиране на държавната политика в областта на свободното движение на хора.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Държави-членки с облекчен режим на достъп за определени области или съкратено/премахнато прилагане на преходни периоди за свободно движение на български работници.	Брой	3	2	2	4	4	-
2. Намалена недекларирана заетост на български граждани в държави-членки на ЕС (относително намаление в %)	Процент		50	50	50	60	50
3. Обем на предоставени здравни услуги за български граждани в други държави-членки на ЕС/ЕИП (стойност на предоставените услуги за бюджетна година)	Млн.евро		8	8	10	12	12
4. Обем на предоставени здравни услуги на граждани на други държави-членки на ЕС/ЕИП в България (стойност на предоставените услуги за бюджетна година)	Хиляди лева		600	600	700	800	800
5. Пенсии от България на лица в ЕС/ЕИП (брой на пенсионери в ЕС)	брой		5000	5000	6000	7000	7000
6. Пенсии от други държави-членки на лица в България (брой пенсионери от други държави-членки в България)	брой		4000	4000	5000	6000	6000
7. Обезщетения за болест, майчинство и безработица, изплащани от България на лица в ЕС/ЕИП (брой получатели)	Брой		550	550	600	700	800
8. Обезщетения за болест, майчинство и безработица, изплащани от другите държави-членки на лица в България (брой получатели)	Брой		200	200	300	400	400
9. Консултирани физически и юридически лица чрез СТСВ на МТСП	Брой		600	600	650	700	800
10. Съдействие по конкретни случаи за уреждане ползването на социални права при трансгранични ситуации	Брой	100	100	100	100		
11. Сключени двустранни договори за социална сигурност с трети държави	Брой	1	3	3	1	1	1
12. Интервюта, брифинги и	Брой		12	12	15	20	25

пресконференции в тази област, давани от министъра и ръководни длъжностни лица (мин. брой)							
13. Разпространение на подготвени и отпечатани информационни материали в тази област (мин. брой издания)	Брой		4	4	4	5	6
14. Проведени информационни кампании в България за повишаване на правната култура на българските граждани по отношение заетост в чужбина	Брой	1	2	2	2	2	2
15. Проведени информационни трудови борси за български граждани в държави-членки на ЕС и ЕИП за информиране и посредничество за работа в България	Брой	1	3	3	3	3	3
16. Проведени информационни форуми (срещи, кръгли маси) от СТСВ в приемащите държави за информиране на местни граждани и фирми, както и на български, за условията за заетост/опериране в България	Брой		7	7	8	9	10
17. Създадени взаимоотношения и обмен на информация със съответните звена към министерствата на труда и социалните въпроси на други държави	Брой		6	6	7	9	10
18. Представени Рамкови позиции/ позиции на България и Указания в тази област	Брой		12	12	15	20	25
19. Ефективни участия в работни групи, комитети, комисии на ЕК и на Съвета международни форуми в тази област	Брой		43	43	45	50	55

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Върху изпълнението на Програмата влияние ще окаже развитието на общностната политика в областта на свободното движение на хора, която към момента се характеризира с пълно прилагане на правото на ЕС в областта на социалната сигурност и с частично прилагане за новите държава – членка на свободното движение на работници. България като държава – членка участва в процеса на формиране на тази политика и тази дейност осъществява чрез настоящата Програма. Постепенното либерализиране на достъпа на всички граждани на ЕС, вкл. на българските работници, до пазарите на труда в държавите-членки ще окаже влияние в положителен смисъл на изпълнението на програмата.

Оценката за вероятността за отклонения от прогнозираните стойности на споменатите фактори е ниска, предвид изложеното по-горе и общата политика на ЕС в тази област.

Информация за наличността и качеството на данните

Данни за изпълнението на програмата се осигуряват от Национална агенция за приходите, Национален осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, Агенцията по заетостта, Министерство на здравеопазването, Агенция за социално подпомагане, Националния статистически институт, СТСВ в съответните приемащи държави. Данните се събират по методики, осигуряващи сравнимост с данните, събирани от ЕВРОСТАТ.

Предоставяни по програмата продукти/ услуги (ведомствени разходни параграфи)

- **Продукт/ Услуга № 1:** Облекчен режим на достъп за определени области или съкращаване/ премахване на прилагани от държави-членки на ЕС преходни периоди за свободно движение на български работници;

- **Продукт/ Услуга № 2:** Предоставени съответни услуги и обезщетения (лечение и лекарства, дългосрочни грижи, пенсии, парични обезщетения при болест, майчинство, безработица, семейни обезщетения), без забавяне и качествено, от страна и за сметка на България на български граждани, движещи се в ЕС и Европейското икономическо пространство;
- **Продукт/ Услуга № 3:** Предоставени на територията на България съответни услуги и обезщетения, без забавяне и качествено, за сметка на другите държави - членки, на граждани на ЕС и ЕИП, пристигащи в България;
- **Продукт/ Услуга № 4:** Бързо уреждане на конкретни случаи относно ползване на социални права при трансгранични ситуации чрез изграждане и разширяване на сътрудничеството с другите държави-членки по въпросите на социалната сигурност;
- **Продукт/ Услуга № 5:** Улеснено осъществяване на СДХ чрез мрежата от Службите по трудови и социални въпроси на МТСП към посолства на Р България в други държави-членки на ЕС, както и чрез двустранни механизми за сътрудничество и обмен на информация и опит;
- **Продукт/ Услуга № 6:** Уреждане на конкретни случаи относно ползване на социални права при трансгранични ситуации чрез разширяване на двустранното сътрудничество с трети страни в областта на социалната сигурност на основата на сключване и прилагане на двустранни договори в тази област;
- **Продукт/ Услуга № 7:** Осигурено информиране на българските граждани по въпроси в областта на СДХ в ЕС;
- **Продукт/ Услуга № 8:** Защита на позицията на България в областта на СДХ, свързана с националния интерес, в процеса на взимане на решения на общностно равнище в тази област чрез участие в дейността на работни групи, комитети и комисии към институциите на ЕС и на двустранно равнище;
- **Продукт/ Услуга № 9:** Поддържане на база данни в областта на СДХ
- **Продукт/ Услуга № 10:** Поддържане на рубрика в областта на СДХ на интернет – страницата на МТСП.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и администирани параграфи на програмата

Програма №14 „Свободно движение на хора”	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	192 413	88 182	79 364	-8 818	49 624	-29 740	49 624	0	49 624	0
Персонал	107 290	51 182	47 824	-3 358	49 624	1 800	49 624	0	49 624	0
Издръжка	85 123	37 000	31 540	-5 460	0	-31 540	0	0	0	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Администирани разходни параграфи										
II. Администирани разходни параграфи по бюджета	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Администирани разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо администирани разходи (II.+III.):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	192 413	88 182	79 364	-8 818	49 624	-29 740	49 624	0	49 624	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	192 413	88 182	79 364	-8 818	49 624	-29 740	49 624	0	49 624	0
Численост на щатния персонал	5	6	6	0	6	0	6	0	6	0

Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-----------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Описание на администрираните параграфи по програмата, вкл. проектите
По програмата не се административат средства.

ПРОГРАМА № 15: Миграция и интеграция на имигранти

Цели на програмата

- Ефективно участие, обвързано с националния интерес, в процеса на вземане на решение, формиране и осъществяване на политиката на ЕС в областта на миграцията и интеграцията на граждани на трети държави;
- Изпълнение на заложените цели в Европейския фонд за интеграция по Общата програма за солидарност и управление на миграционните потоци с цел улесняване интеграцията на граждани на трети държави;
- Ефективно участие в работата на Европейския комитет по миграция към Съвета на Европа, изпълнение функциите на звено за контакт по подготовка и организиране на Глобалния форум по миграция.

По програмата се реализират приоритетите на държавната политика в областта на трудовата миграция и интеграцията на граждани на трети държави в съответствие с приетата през месец май 2008 г. Национална стратегия на Р България по миграция и интеграция 2008-2015 г. и със съответните годишни планове – в частта им, която е от компетенции на МТСП и в изпълнение на Плана за действие по изпълнение на НСМИ за 2009 г.

От една страна, се анализират възможностите за завръщане в България на български граждани, установили се в други държави, а от друга, се работи по механизми за осъществяване на балансиран прием на граждани на трети страни с цел икономическа заетост – като решенията се вземат в рамките на Националния съвет за трудова миграция към министъра на труда и социалната политика.

В рамките на Програмата „Миграция и интеграция” се предвижда предоставяне на продукти и услуги, които да стимулират интеграцията на граждани от трети страни в българското общество в съответствие с миграционната политика на ЕС и с ангажиментите на страната като външна граница на съюза, както и развиване на дейността по изпълнение на заложените цели в Европейския фонд за интеграция по Общата програма за солидарност и управление на миграционните процеси. Водещо ведомство в България по въпросите на интеграция на имигранти е МТСП, дирекция „СДХМИ” е Отговорен орган за България по изпълнение на целите на Европейския фонд за интеграция.

Програмата се изпълнява с оглед осъществяване на обмен в тази област с другите държави – членки, като се прилагат най-добрите практики и се споделя българският опит в управлението на миграционните процеси. Програмата допринася за по-ефективно участие в процеса на формиране и осъществяване на общата политика на ЕС в областта на миграцията и интеграцията на имигранти, обвързано с националния интерес, увеличаване на капацитета за успешно управление на трудовата миграция и за разработване, прилагане, наблюдение и оценка на политиките и мерките за интеграция на граждани на трети страни.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури, участващи в програмата, са специализираната дирекция „Свободно движение на хора, миграция и интеграция”, Службите по трудови и социални въпроси към посолствата на Р България в чужбина, изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика - Агенция по заетостта, ИА „ГИТ”, АСП, звената с компетенции в областта на миграцията в Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи и други министерства, както и други институции - НАП, НСИ, НОИ, НЗОК и др.

Координацията на всички мерки, засягащи или произтичащи от политиката по трудова миграция и интеграция на граждани на трети държави, се осъществява в рамките на РГ 2 към Съвета по европейски въпроси, която се администрира от дирекция “Свободно движение на хора, миграция и интеграция” в МТСП.

За подпомагане на дейността на РГ 2 в областта на трудовата миграция и интеграция на граждани на трети държави към нея функционират още две междуетадиеви групи – по миграция и интеграция на работниците-мигранти и членовете на техните семейства и по спогодби за заетост. Чрез тези групи се координира дейността на всички български институции, имащи отношение към законодателството на ЕО в тази област – МВнР, МВР, МП, МЗ, МОН, ДАБЧ, ДАБ, НАП, НОИ, НЗОК, НСИ, АЗ, АСП, АХУ, ГИТ, НСОРБ и социалните партньори.

Отговорност за изпълнение на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата е възложена на г-н Красимир Попов, заместник-министър. Специализираната дирекция “Свободно движение на хора, миграция и интеграция” в МТСП извършва общ мониторинг на изпълнението на целите на програмата, осъществява координацията и предоставя методическа подкрепа при реализиране на държавната политика в областта на миграцията и интеграцията.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Представени Рамкови позиции, позиции и указания по нови досиета в областта на МИ на общностно равнище (мин. брой)	Брой	9	16	16	17	18	19
2. Ефективни участия на общностно равнище в работни групи, комитети, комисии на Европейската комисия и на Съвета, както и международни форуми в тази област	Брой	10	10	10	12	14	16
3. Създадени взаимоотношения и обмен на информация със съответните звена към министерствата на труда и социалните въпроси в други държави (общо)	Брой	5	6	6	7	8	9
4. Създадени Служби по трудови и социални въпроси (СТСВ) на МТСП в посолства на РБ в ДЧ на ЕС (за съответната година)	Брой	1	1	1	2*	2*	2*
5. Проведени информационни трудови борси в областта на МИ в трети държави	Брой	-	-	-	1	1	1
6. Консултирани чужденци и фирми от СТСВ в изпращащата държава	Мин. брой	150	150	150	150	200	250
7. Изготвен годишен отчет за изпълнението на Плана за действие по изпълнение на НСМИ в предходната година, както и следващ План за действие	Срок	-	февруари (одобрен от МС)	февруари (одобрен от МС)	февруари (одобрен от МС)	февруари (одобрен от МС)	февруари (одобрен от МС)
8. Процентно увеличение броя на българските граждани с предоставено посредничество за работа в ДЧ на ЕС в рамките на EURES (годишно нарастване)	Процент		10	10	10	10	10
9. Процентно увеличение броя на българските граждани с предоставено	Процент		10	10	10	10	10

посредничество за работа в ДЧ на ЕС в рамките на двустранните спогодби за заетост (годишно нарастване)							
10. Издадени разрешения за работа в България на чужденци	Брой	1 000	1 000	1 000	1 000	1 200	1 500
11. Брой чужденци с получени зелени карти	Брой	-	-	-	20	50	80
12. Проведени информационни кампании за български граждани и фирми за условията за заетост/ опериране на чужденци в България	Брой		3	3	4	5	6
13. Интервюта, брифинги и пресконференции в тази област, дадени от министъра и ръководни длъжностни лица	Брой	12	12	12	15	20	25
14. Разпространение на подготвени и отпечатани информационни материали в тази област (издания)	Брой		4	4	5	7	9
15. Брой консултирани физически и юридически лица в България в областта на МИ	Брой		200	200	250	300	350
16. Информационни кампании за запознаване с целите и рамката за усвояване на средствата по ЕИФ (минимум една за всяка стартирана схема по годишна програма)	Брой	-	3	3	3	3	3
17. Изготвена Годишна програма на ЕИФ за България и актуализация (при необходимост) на Многогодишната програма на ЕИФ	Срок	-	ноември	ноември	ноември	ноември	ноември
18. Реализирани проекти по годишните програми на ЕИФ за България (минимален брой проекти/ годишно)	Мин. брой		10	10	8	8	8
19. Проведени дискусии на форуми по въпросите на интеграция на граждани от трети държави	Брой	-	1	1	2	3	4
20. Изследвания и анализи на политиката по миграция и интеграция на чужденци и на административната практика в тази област, както и на законодателството в областта	Брой изследвания	2	5	5	5	6	6
21. Ръководство/наръчници за работа на администрацията по въпросите на интеграция на граждани на трети държави	Брой	-	1	1	1	1	1
22. Създадени/поддържани Центрове за консултиране на граждани от трети държави в България	Брой центрове	-	2	2	2	3	4
23. Пренесен/представен опит на България като <i>Добра практика</i> в областта на управление на миграционните процеси – в друга държава	Брой държави	-	2	2	2	1	1
24. Създадена и актуализирана текущо информационна система за управление на програмите по ЕИФ	Срок	-	Създ. - ноември, Актуал. - текущо	Създ. - ноември, Актуал. - текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо
25. Създадена и актуализирана Интернет-базирана счетоводна система за целите на ЕИФ	Срок	-	Създ. - ноември, Актуал. - текущо	Създ. - септ, Актуал. - текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо
26. Създадена и актуализирана интернет-страница на ЕИФ	Срок	създадена	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо
27. Създадена и актуализирана интернет-страница с рубрики за СТСВ на МТСП	Срок	-	Създ. - ноември, Актуал. - текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо	Актуал. текущо

* Включва създаване на 1 нова СТСВ и на още 1 чрез разширяване акредитацията на съществуваща СТСВ на МТСП към посолство на Р България в чужбина

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

Върху изпълнението на Програмата влияние ще окаже развитието на общностната политика в областта на миграцията и интеграцията, както и политически и макроикономически процеси и явления в държавите, участващи в миграционния процес като държави по произход, респективно, държави на дестинация, с отчитане на реалностите на световната икономическа криза и тенденциите на развитие в следкризисния период. Постепенното либерализиране на достъпа на всички граждани на ЕС, вкл. на българските работници, до пазарите на труда в държавите-членки ще окаже

влияние в положителен смисъл на изпълнението на програмата. Планираните целеви стойности за изпълнение на програмата са за по една цяла година. Окончателни данни за изпълнението й по някои показатели се предоставят през първото тримесечие на следващата бюджетна година. Би могло да се очаква спад в броя на редица показатели, като например брой консултирани юридически и физически лица – чужденци в Р България, или брой разрешения за работа на чужденци, обусловен от глобалната икономическа криза, засегнала и България. Кризата определено влияе и върху броя на българските граждани, желаещи да се включат в изпълнението на действащите спогодби за заетост, също така и върху броя на нуждаещите се от консултация български и чуждестранни лица както в България, така и в държавите, в които са налице Служби по трудови и социални въпроси.

Оценката за вероятността за отклонения от прогнозираните стойности на споменатите фактори е средна за държавите-членки на ЕС, вкл. за България, и относително висока за трети държави.

Информация за наличността и качеството на данните

Данни за изпълнението на програмата се осигуряват от НАП, НОИ, НЗОК, Агенцията по заетостта, МЗ, АСП, НСИ, СТСВ в съответните държави. Данните се събират по методики, осигуряващи сравнимост с данните, събирани от ЕВРОСТАТ.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

- **Продукт/ Услуга № 1:** Защита на позицията на България в областта на миграцията и интеграцията в процеса на вземане на решения на общностно равнище в тази област;
- **Продукт/ Услуга № 2:** Ефективно осъществяване на политиката по миграция и интеграция чрез разширяване на мрежата от Службите по трудови и социални въпроси на МТСП към посолства на България в други държави и чрез двустранните механизми за сътрудничество и обмен на информация и опит;
- **Продукт/ Услуга № 3:** Координация и оценка на изпълнението на годишните Планове за действие по изпълнение на Националната стратегия по миграция и интеграция 2008-2015 г.;
- **Продукт/ Услуга № 4:** Посредничество за работа в ДЧ на ЕС на български граждани в рамките на двустранните спогодби за заетост/стажуване и в рамките на EURES;
- **Продукт/ Услуга № 5:** Осигурен балансиран прием на чужденци в България (вкл. чужденци от български произход със зелена карта);
- **Продукта/ Услуга № 6:** Консултиране и информизиране на българската общественост и на пребиваващи в България граждани на трети държави по въпроси в областта на МИ, вкл. в новосъздадени информационни центрове в страната;
- **Продукт/ Услуга № 7:** Интегриране на законно пребиваващите граждани на трети държави в българското общество в съответствие с Общите основни принципи за интеграция чрез реализирани проекти по годишните програми на Европейския интеграционен фонд за България;
- **Продукт/ Услуга № 8:** Провеждане на информационни кампании за повишаване осведомеността на българското общество за миграционния феномен;
- **Продукт/ Услуга № 9:** Анализи на българското законодателство, на прилаганата политика и на административната практика в страната по миграция и интеграция на граждани на трети държави;

- **Продукт/ Услуга № 10:** Изследвания на добра практика в държавите-членки по прилагане на политиката по интеграция на граждани от трети държави;
- **Продукт/ Услуга № 11:** Наръчник за работа на администрацията по въпросите на интеграция на граждани на трети държави;
- **Продукт/ Услуга № 12:** Създадени информационни центрове в страната за консултация на граждани от трети държави;
- **Продукт/ Услуга № 13:** Поддържане на интернет-базирана счетоводна система за управление на финансовите средства по програмите на ЕИФ;
- **Продукт/ Услуга № 14:** Поддържане на интернет-базирана информационна система за управление на програмите по ЕИФ;
- **Продукт/ Услуга № 15:** Поддържане на база данни в областта на миграцията и интеграцията;
- **Продукт/ Услуга № 16:** Поддържане на интернет-базирана страница за дейността на Службите по трудови и социални въпроси на МТСП;
- **Продукт/ Услуга № 17:** Поддържане на интернет-страницата на ЕИФ в портала на МТСП.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма № 15 „Миграция и интеграция“	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	364 746	341 524	307 372	-34 152	187 072	-120 300	187 072	0	187 072	0
Персонал	339 094	201 024	184 772	-16 252	187 072	2 300	187 072	0	187 072	0
Издръжка	25 652	140 500	122 600	-17 900	0	-122 600	0	0	0	0
Капиталови разходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	300 751	1 100 000	990 000	-110 000	1 050 000	60 000	1 050 000	0	1 050 000	0
1. Съфинансиране за Европейски интеграционен фонд	300 751	306 000	275 400	-30 600	450 000	174 600	450 000	0	450 000	0
2. Дейности на служби по трудови и социални въпроси	0	794 000	714 600	-79 400	600 000	-114 600	600 000	0	600 000	0
III. Административни разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо административни разходи (II.+III.):	300 751	1 100 000	990 000	-110 000	1 050 000	60 000	1 050 000	0	1 050 000	0
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	665 497	1 441 524	1 297 372	-144 152	1 237 072	-60 300	1 237 072	0	1 237 072	0
Общо разходи (I.+II.+III.):	665 497	1 441 524	1 297 372	-144 152	1 237 072	-60 300	1 237 072	0	1 237 072	0
Численост на щатния персонал	9	9	9	0	9	0	9	0	9	0
Численост на извънщатния персонал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Описание на административните параграфи

С Решение на Съвета на Европейския съюз 2007/435/ЕО от 25 юни 2007 г. като част от Общата програма “Солидарност и управление на миграционни потоци” се създаде Европейският фонд за интеграция на граждани на трети страни за периода 2007-2013 г. (Европейски интеграционен фонд - ЕИФ). Дирекция „СДХМИ” е определена със Заповед на министъра на труда и социалната политика – национален координатор по ЕИФ за България, за Отговорен орган по управлението на фонда.

ЕИФ е предназначен да подпомага усилията на държавите-членки в разработването и прилагането на политики за интеграция, които позволяват на граждани на трети страни да изпълнят условията за пребиваване и за улесняване на интеграцията

им в европейските общества, в съответствие с Общите основни принципи, приети през 2004 г. от Съвета. Целите на ЕИФ се осъществяват в рамките на многогодишен програмен период 2007 г. – 2013 г. Одобрената от Европейската комисия Многогодишна програма за България се изпълнява чрез годишни програми, финансирани от ЕИФ с безвъзмездни помощи. Участието на фонда за България е 75% от общите разходи за подпомаганите проекти.

Предвидените средства по фонда за финансиране на приоритетите по Многогодишната програма за България са съответно: за 2009 г. – 833 хил. евро, за 2010 г. – 904 хил. евро, прогноза (с очаквано бъдещо завишение) за 2011 г. – 536 хил. евро и за 2012 г. – 546 хил. евро, вкл. техническа помощ.

ПРОГРАМА №16: Администрация

Цели на програмата

Постигането на стратегическата цел за изграждане на нов тип администрация налага осъществяването на следните оперативни цели:

- Модернизация и организационно развитие на административните структури на МТСП;
- Управление, обучение и развитие на човешките ресурси;
- Повишаване качеството на административното обслужване;
- Увеличаване на прозрачността и почтеността в държавната администрация;
- Развитие на електронното правителство;
- Изграждане на информационно общество в МТСП;
- Осигуряване на единен стандарт при протоколното обслужване в системата на МТСП;
- Формиране на готовност в администрацията за извършване на дейности в условия на криза и за защита на служебната и държавната тайна;
- Оптимизиране на разходите за издръжка на структурите на МТСП;
- Ефективно и ефикасно управление на дълготрайните и краткотрайни материални активи в структурата на МТСП.
- Координиране на цялостната международна дейност на министерството, на въпросите в областта на социална политика и заетост, свързани с членството на Република България в Европейския съюз и на задачите, свързани с участието на Република България в международни организации и международни инициативи в областите от компетентност на министерството и произтичащите от това задължения.

Организационни структури, участващи в програмата

Организационните структури в системата на МТСП, участващи в програма „Администрация” са:

- Обща администрация;
- Специализирана администрация:
 - Дирекция “Европейски въпроси и международно сътрудничество” – специализирана администрация на МТСП;
 - Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти”
- Инспекторат;
- Звената за вътрешен одит и финансови контрольори;
- Служби по сигурността на информацията

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорни за изпълнението на програмата са:

- Министърът на труда и социалната политика и ресорни заместник-министри;
- Главен секретар;
- Директори на дирекции.

Отговорност за осъществяване на мониторинг на изпълнението на целите на програмата имат структурите, участващи в изпълнението на програмата.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ							
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност					
		Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Проект 2010 г.	Прогноза 2011 г.	Прогноза 2012 г.
1. Проекти за изменения на Устройствени правилници в системата на МТСП /при необходимост/	Брой	1	3	1	0	0	0
2. Публикувани обяви	Брой	46	25	25	20	20	20
3. Обработени постъпили молби за участие в обявения конкурс	Брой	234	100	80	80	80	80
4. Лица, допуснати до конкурса;	Брой	220	100	100	190	230	240
5. Подготовка на материали за конкурса – тестове, протоколи и др.;	Брой	440	450	370	370	370	370
6. Лица, участвали в конкурсите;	Брой	23	100	80	80	80	80
7. Лица, спечелили конкурсите;	Брой	23	20	18	18	18	18
8. Отговори до лица, оспорващи конкурсни процедури	Брой	0	0	0	0	0	0
9. Уведомителни писма изпратени до участници в конкурса	Брой	80	100	100	80	80	80
10. Обучени служители	Брой	300	300	300	300	350	350
11. Назначени стажанти в системата на МТСП	Брой	20	20	20	20	20	20
12. Изготвени УП-3	Брой	123	150	150	150	150	150
13. Обслужени организации	Брой	191	85	85	85	85	85
14. Предоставени служебни книжки на администрацията	Брой	3511	3500	3500	3500	3500	3500
15. Издадени служебни книжки на служители от МТСП	Брой	70	70	70	70	70	70
16. Изготвени заповеди за назначаване, преназначаване, прекратяване, отпуск и заместване на служители	Брой	3500	3500	3500	3500	3500	3500
17. Разработени вътрешни правила и процедури	Брой	7	8	8	8	8	8
18. Предоставени консултации и обслужени клиенти	Брой	15 000	15 000	15 000	15 000	13 000	12 000
19. Изготвени УП-2	Брой	48	60	60	65	60	50
20. Участия в съдебни дела/ спечелени съдебни дела	Брой	46/20	50/25	50/25	40/20	40/20	40/20
21.. Становища при междуведомствено съгласуване от МТСП	Брой	1265	1000	1000	900	900	900
22.. Получени сигнали и предложения;	Брой	1 475	500	500	600	500	300
23. Обслужени клиенти на принципа „едно гише”	Брой	30 874	25000	25000	10 000	15 000	20000
24. Изградена обща комуникационна свързаност на звената в системата на МТСП	Брой свързани точки	-	-	-	300	150	30
25. Създаден интегриран уеб портал на МТСП	Брой	-	-	-	0	0	1
26. Въведени нови практики на административно обслужване в териториалните звена	Процент обхванати звена	-	-	-	0	0	35
27. Обучени служители да предоставят информации, консултации и услуги.	Брой	-	-	-	0	1000	1000
28. Внедрени електронни услуги	Брой	-	-	-	0	2	3
29. Намаляване времето за обслужване на един клиент	%	-	-	-	0	5	5

30.Обработени преписки по електронен път	Брой	2 274	3 000	3 000	2 000	3 000	4 000
31.Редовни участия на служители в заседания на работни групи, комитети и комисии към ЕК и Съвета на ЕС на всички нива в областта на социалната политика и заетостта	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
32.Изработени и съгласувани позиции за участия на експерти в работни групи, комитети и комисии към ЕК и Съвета на ЕС в областта на социалната политика и заетостта	Брой позиции	40	45	45	50	50	50
33.Редовни участия в заседанията на Съвета по европейски въпроси - подготовка за тези заседания, следене на инициативи на общностно равнище, съгласуване на рамкови позиции, позиции и указания към основни документи	Брой участия	52	52	52	52	52	52
34.Изработени материали за участия в заседанията на Съвета по европейски въпроси (СЕВ)	Брой материали	9	30	30	30	30	30
35.Изработен анализ по прилагането на правото на ЕС социалната политика	Брой	Не е планиран за 2008 г.	2	2	3	4	4
36.Нотификации на новоприети национални правни актове за въвеждане на актове на ЕС в националното законодателство	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
37.Информационни материали за редовно актуализиране на официалната интернет страница на МТСП в съответните рубрики („Евроинтеграция”, „Прогрес” и други)	Брой	Създаване на база данни	95	95	105	110	110
38.Информационни материали с оглед редовно актуализиране на информацията на неофициалната интернет страница на МТСП в съответните рубрики („Въпроси и отговори” и други)	Брой	Създаване на база данни	12	12	12	12	12
39.Подготвени и разпространени материали в медиите	Брой	8	8	8	10	11	12
40.Организиран брифинг за представяне на позиции на Р България за участие в заседания и форуми по заетост и социална политика	Брой	20	около 4	около 4	около 6	около 6	около 6
41.Осъществени командировки на ръководния и експертния състав на МТСП в мероприятия в чужбина	Брой лица	400	550	550	500	500	500
42.Реализирани посещения на чуждестранни делегации в страната	Брой	20	25	25	30	35	40
43.Проведени форуми с международно участие (конференции, симпозиуми, семинари, кръгли маси и др.) в страната, организирани от системата на МТСП	Брой	10	Около 5	Около 5	Около 5	Около 5	Около 5
44.Участие на представители на МТСП в дейността на комитети, комисии и експертни групи към Съвета на Европа	Брой	20	Около 20	Около 20	Около 20	Около 20	Около 20
45.Участие в дейността на МОТ и в нейните ръководни структури – МКТ (редовни сесии веднъж годишно) и АС на МБТ (3 пъти годишно)	Брой	4	4	4	4	4	4
46.Участия в дейността на световните международни организации – ООН, ИКЕ, форуми на ООН, инициативи на ЦЕИ и ПСЮЕ	Брой	5	5	5	5	5	5
47.Подготвени презентации, опорни точки и други материали, свързани с участие на министъра и членове на политическия кабинет в международни форуми на високо равнище в страната и в чужбина	Брой	100	100	100	100	100	100
48.Подготвени ратификации с цел привеждане на националното законодателство в съответствие с международните стандарти на ООН, МОТ и СЕ	Брой	2	2	2	След политическо решение за нова ратификация	След политическо решение за нова ратификация	След политическо решение за нова ратификация
49.Изготвяне на национални доклади за	Брой	20	25	25	Според	Според	Според

ратифицирани/нератифицирани конвенции на МОТ					списъка на МБТ за 2010 година	списъка на МБТ за 2011 година	списъка на МБТ за 2012 година
50.Изготвяне на национален доклад по приложение на разпоредбите на ЕСХ-ревизирана от Р България	Брой	1	1	1	1	1	1
51.Участия в двустранни срещи/семинари при изпълнението на сключени Работни програми за двустранно сътрудничество със сродни министерства	Брой	20	15	15	Около 15	Около 15	Около 15
52.Изготвяне на годишен доклад за дейността на дирекция „Вътрешен одит”	Брой	1	1	1	1	1	1
53.Изготвяне на становище по годишен доклад за СФУК в МТСП	Брой	1	1	1	1	1	1
54.Осъществяване на одитни ангажменти за даване на увереност ¹	Брой	9	18	18	31	19	2
55.Осъществяване на одитни ангажменти за консултиране	Човекодни (брой)	50 ч.д. (средно 100 бр.становища мнения, обучения и консултации)	50 ч.д. (средно 100 бр.становища мнения, обучения и консултации)	50 ч.д. (средно 100 бр.становища мнения, обучения и консултации)	50 ч.д. (средно 100 бр.становища мнения, обучения и консултации)	50 ч.д. (средно 100 бр.становища мнения, обучения и консултации)	-
56.Повишаване на квалификацията на вътрешните одитори чрез обучение	Човекодни (брой)	21 бр. обучения	80 ч.д 10 бр. ³ обучения	80 ч.д 10 бр. ⁴ обучения	160 ч.д 20 бр. обучения	160 ч.д 20 бр. обучения	160 ч.д 20 бр. обучения
57.Изпълнение на Индикативната годишна работна програма на ОП „РЧР”	Процент	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

По своя характер програма „Администрация” включва дейностите, които подпомагат изпълнението на дейностите на всички останали програми, изграждащи структурата на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2010 – 2012 г. на МТСП. Тези дейности се характеризират като „междинни”, подпомагащи и обслужващи предоставянето на продуктите/услугите за постигане на стратегическите цели при изпълнение на политиките от компетентността на министъра на труда и социалната политика. При изпълнение на основните политики от компетентността на министъра на труда и социалната политика чрез тези дейности и предоставянето на продуктите/услугите по тях се реализират общите стратегически цели на министерството. По този начин изпълнението на програма „Администрация” е в пряка зависимост от степента на изпълнение на основните политики и програми, включени в прогнозния програмен бюджет за 2010 – 2012 г.

Разходите по програма „Администрация” се считат като остатъчни, тъй като те включват всички разходи, които не могат да бъдат отнесени към разходите по програмите, изпълнявани в системата на МТСП.

Предоставяни по програмата продукти/услуги

¹ Съгласно стратегически план на дирекция „ВО” за периода 2009 – 2011 г.;

² Броят на одитните ангажменти за даване на увереност за 2012 г. ще бъде определен след оценка на риска в стратегическия план на дирекция „ВО” за периода 2010-2012 г. Аналогично за одитните ангажменти за консултиране

³ Съгласно определения Ефективен фонд работно време /ЕФРВ/ на служителите от дирекцията за 2009 г. Предвидени са минимум по 2 обучения на служителите.

⁴ За период 2010 – 2012 г. се залага пълен капацитет на дирекцията – 10 служителя в т.ч. и директора на дирекция „ВО/

- **Продукт/ услуга № 1:** Информирание и консултиране на физически и юридически лица по техни заявления от звеното за административно обслужване на Дирекция “АПИО” на МТСП чрез различните канали за достъп до услугата;
- **Продукт/ услуга № 2:** Обслужване на клиенти на МТСП чрез ИСУД “МИКСИ”:
 - постоянен мониторинг и контрол от страна на всеки служител по движението на документите чрез деловодната система;
 - създаване и развитие на условия за преход към електронен документооборот в системата на МТСП и към външни потребители;
 - изграждане на Административна информационна система, отговаряща на изискванията на ЗЕУ, даваща възможност за участие на администрацията на МТСП в електронното управление и за предоставяне на електронни услуги на гражданите.
- **Продукт/ услуга № 3:** Предоставяне на услуги на вътрешни клиенти – администрацията на министерството:
 - абонамент на служителите за печатни издания, АПИС;
 - антивирусен софтуер;
 - непрекъснато актуализиране на информацията, публикувана на вътрешната (неофициална) електронна страница на МТСП;
 - пощенски услуги и бързи куриерски услуги.
- **Продукт/ услуга № 4:** Изграждане и поддържане на обща комуникационна свързаност между структурните звена на МТСП;
- **Продукт/ услуга № 5:** Изграждане и поддържане на конфиденциална комуникационна свързаност между МТСП и второстепенните разпоредители с цел използване възможностите на информационното общество за преодоляване на социалната изолация и създаване на условия за информирание и обслужване на граждани и фирми чрез използване на съвременни информационни и комуникационни технологии;
- **Продукт/ услуга № 6:** Изграждане на интегрирана информационна система на Министерство на труда и социалната политика – Създаването на “Интегрирана информационна система” ще даде възможност за генериране на персонална „Социална карта” и интегриране към информационната система на електронното правителство /ИИСЕП/;
- **Продукт/ услуга № 7:** Изграждане на информационно-консултативен център на МТСП:
 - предоставяне на консултации и услуги на граждани и потенциални бенефициенти; изграждане на помещения, оборудване и обзавеждане, обучение на служители, въвеждане на информационни системи с цел обединяване на услугите предоставяни от МТСП и структурите му на национално и регионално ниво;
 - предоставяне на комплексни услуги/ телефонни, гласови, уеб-ориентирано предлагане на услуги, събеседване и др./
- **Продукт/ услуга № 8:** Изграждане на регистър на производства, по които МТСП е страна;
- **Продукт/ услуга № 9:** Подготовка за участие на министъра на труда и социалната политика и ресорните заместник-министри в заседания на Съвета на Европейския съюз, неформални министерски срещи, конференции и други форуми и координиране на тяхното участие, в това число – подготовка на позиции, на пакет от документи за одобряване на позициите от Министерския съвет, организация и провеждане на брифинги с участието на представители на дипломатическите представителства на държавите – членки в България;

- **Продукт/ услуга № 10:** Регулярен обмен на информация с представителите на министерството към Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз в Брюксел с оглед провеждането на политиките от компетентността на Работна група 13 "Социална политика и заетост";
- **Продукт/ услуга № 11:** Извършване на нотификация на българското законодателство;
- **Продукт/ услуга № 12:** Проучване на развитието на правото на ЕО, съдебната практика и добрите практики на ЕС и информиране относно нови нормативни актове на ЕО, документи и инициативи на общността и/или държавите-членки по глава 13 "Социална политика и заетост";
- **Продукт/ услуга № 13:** Ръководене и администриране на Работна група 13 „Социална политика и заетост“, която се състои от девет сектора и три под-сектора;
- **Продукт/ услуга № 14:** Разработване и координиране на дейностите, свързани с участието на Република България в Международната организация на труда (МОТ) и в нейните ръководни органи - Международната конференция на труда (МКТ) и Административния съвет на Международното бюро по труда (АС на МБТ);
- **Продукт/ услуга № 15:** Осигуряване участието на представители на МТСП в междуправителствените дейности на Съвета на Европа и неговите комитети, съвети и експертни групи с цел въвеждане на добри практики в съответните области на труда и социалната политика.
- **Продукт/ услуга № 16:** Осигуряване на приважването на националното законодателство в съответствие с международните стандарти чрез инициране на ратификационната политика на Република България по отношение на международноправните документи на МОТ и Съвета на Европа (СЕ);
- **Продукт/ услуга № 17:** Осигуряване на изпълнението на задълженията на правителството във връзка с контролния механизъм на МОТ и СЕ;
- **Продукт/ услуга № 18:** Осигуряване участието на представители на МТСП в световните международни организации (ООН, ИКЕ, ИКОСОС и други форуми на ООН), както и в инициативи на ЦЕИ (Централно-европейска инициатива) и на стартиралия от началото на 2008 г. Съвет за регионално сътрудничество (СРС) - на мястото на трансформирания Пакт за стабилност за ЮИЕ (ПСЮИЕ);
- **Продукт/ услуга № 19:** Развиване на взаимноизгодно сътрудничество в областта на труда и социалната политика със сродните чуждестранни министерства;
- **Продукт/ услуга № 20:** Разширяване и актуализация на договорната база на МТСП;
- **Продукт/ услуга № 21:** Осигуряване участието на министъра и членове на политическия кабинет в международни форуми на високо равнище в страната и чужбина;
- **Продукт/ услуга № 22:** Подготовка на визити в Р България на чуждестранни министри и други високопоставени гости на МТСП, поканени от министъра;
- **Продукт/ услуга № 23:** Извършване на специфични дейности във връзка с осигуряването на участие на ръководния и експертен състав на министерството в мероприятия в чужбина;
- **Продукт/ услуга № 24:** Подготовка на представителни международни форуми в България, организирани от МТСП, както и двустранни семинари в изпълнение на подписаните Работни програми със сродните чуждестранни министерства.
- **Продукт/ услуга № 25:** Водене на международната кореспонденция на министъра и на заместник-министрите и поддържане на база данни за осъществяваните международни контакти;

- **Продукт/ услуга № 26:** Извършване на одитни ангажменти за даване на увереност;
- **Продукт/ услуга № 27:** Осъществяване на одитни ангажменти за консултиране.

Тригодишна бюджетна прогноза по ведомствени и административни параграфи на програмата

Програма №16 "Администрация"	Отчет 2008 г.	Закон 2009 г.	Ревизиран бюджет 2009 г.	Разлика к. 3-к. 2	Проект 2010 г.	Разлика к. 5-к. 3	Прогноза 2011 г.	Разлика к. 7-к. 5	Прогноза 2012 г.	Разлика к. 9-к. 7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Общо ведомствени разходи:	17 589 423	13 241 244	10 920 878	-2 320 366	6 709 120	-4 211 758	7 270 320	561 200	6 831 620	-438 700
Персонал	5 422 291	4 707 809	4 504 259	-203 550	5 051 859	547 600	5 051 859	0	5 051 859	0
Издръжка	5 296 873	4 933 744	4 172 737	-761 007	937 072	-3 235 665	1 498 272	561 200	1 059 572	-438 700
Капиталови разходи	6 870 259	3 599 691	2 243 882	-1 355 809	720 189	-1 523 693	720 189	0	720 189	0
Административни разходни параграфи										
II. Административни разходни параграфи по бюджета	828 836	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Разходи за лихви по заеми от международни организации и институции (§26-00)	828 836	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Административни разходни параграфи по други бюджети, фондове и сметки	165 491	0	0	0	51 955 914	51 955 914	34 871 828	-17 084 086	25 959 744	-8 912 084
1. Предприсъединителни фондове на ЕС-Програма ФАР	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС-Европейски социален фонд	140 667	0	0	0	44 162 527	44 162 527	29 641 053	-14 521 474	22 065 782	-7 575 271
3. Съфинансиране от НФ-за програма ФАР	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Съфинансиране от НФ за Европейски социален фонд	24 824	0	0	0	7 793 387	7 793 387	5 230 775	-2 562 612	3 893 962	-1 336 813
Общо административни разходи (II.+III.):	994 327	0	0	0	51 955 914	51 955 914	34 871 828	-17 084 086	25 959 744	-8 912 084
Общо разходи по бюджета (I.+II.):	18 418 259	13 241 244	10 920 878	-2 320 366	6 709 120	-4 211 758	7 270 320	561 200	6 831 620	-438 700
Общо разходи (I.+II.+III.):	18 583 750	13 241 244	10 920 878	-2 320 366	58 665 034	47 744 156	42 142 148	-16 522 886	32 791 364	-9 350 784
Численост на щатния персонал	183	238	238	0	249	0	249	0	249	0
Численост на извънщатния персонал	24	19	19	0	19	0	19	0	19	0

Описание на административните параграфи по програмата, вкл. проектите

По програмата ще се административат средства по **Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"**.

За периода 2010-2012г. по програма „Администрация”, в качеството си на управляващ орган на ОП „РЧР”, ГД „ЕФМПП” ще реализира операции по Приоритетна ос 6 „Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги” и Приоритетна ос 8 „Техническа помощ”.

Приоритетна ос 6 „Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги” цели подобряване на ефективността на институционалните системи в сферата на пазара на труда, условията на труд, социалните и здравните услуги. За тази приоритетна ос са отделени 6% от бюджета на Оперативната програма и като бенефициенти в нейните рамки са на първо място МТСП и второстепенните му разпоредители, включително институции на пазара на труда на

национално и регионално равнище (МТСП, АЗ), контролни органи, институции, осъществяващи контрол върху условията на труд в предприятията (ИА „ГИТ“), АСП, Държавната агенция за закрила на детето, Министерство на здравеопазването и второстепенните му разпоредители. При реализирането на тази приоритетна ос се използва институционален подход. Предвидени са дейности, свързани с институционалните и функционалните структури на системите, материално-техническите условия, както и човешките ресурси.

За периода 2010-2012г. по Приоритетна ос 6 „Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги” ще бъдат реализирани, обявените към настоящия момент 7 схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 67 912 469 лева, която представлява 56,79% от общия бюджет на приоритетната ос:

- BG051PO001-6.1.01 **"Специализирано изследване и анализ на възможностите за интервенции върху уязвимите групи на пазара на труда, неактивните и обезкуражените лица"** с бюджет 1 564 664 лева.
- BG051PO001-6.1.02 **"Изграждане на интегрирана информационна система на МТСП"** с бюджет 24 917 274 лева.
- BG051PO001-6.1.03 **"Модернизирание на системата за предоставяне на услуги"** с бюджет 7 400 000 лева.
- BG051PO001-6.2.01 **"Разработване и внедряване на информационни системи и бази-данни, обслужващи системата за социално подпомагане, предоставяне на социални услуги и социално включване"** с бюджет 16 624 555 лева.
- BG 051PO001-6.2.02 **"Повишаване професионалната квалификация чрез въвеждане на добри клинични практики в системата на спешната медицинска помощ"** с бюджет 6 258 656 лева.
- BG051PO001-6.2.03 **"Подкрепа за акредитацията на лечебните заведения, специализацията и продължителното надграждащо обучение на медицинския персонал"** с бюджет 7 823 320 лева.
- BG 051PO001-6.1.04 **"Укрепване капацитета на Агенция по заетостта за провеждане на ефективна активна политика на пазара на труда чрез изграждане на съвременна система за телекомуникационен и информационен пренос на данни и вътрешна мрежа за консултации"** с бюджет 3 324 000 лева.

В края на април 2009 г. Комитета за наблюдение гласува критериите за избор на още 7 операции, които се очаква да стартират в края на 2009 г. и също да се реализират за периода 2010-2012 г.:

- **„Повишаване ефективността на контролната дейност на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”** с общ бюджет 6.5 млн.лв.;
- **„Подобряване качеството и повишаване ефективността на услугите в социалната сфера в България”** с общ бюджет 10.0 млн.лв.;
- **„Подобряване ефективността и ефикасността на инструментариума, чрез който се реализират политиките за социално включване и социални услуги”** с общ бюджет 6.5 млн.лв.;
- **„Развиване на умения за планиране на алтернативни услуги в подкрепа на детето и семейството”** с общ бюджет 925.0 хил.лв.;
- **„Модел за координационен механизъм на органите по закрила на детето”** с общ бюджет 1.8 млн.лв.;
- **„Подобряване на здравните услуги чрез изграждане платформа за информация и дистанционно обучение”** с общ бюджет 10.0 млн.лв.;

- **„Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България” с общ бюджет 2.0 млн.лв.;**

Към момента по приоритетна ос 8 „Техническа помощ” обявените схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са на стойност 94 964 901 лева, които представляват 100% от бюджета на приоритетната ос.

Сключени са 8 договора на обща стойност 74 746 867 лева, съответно:

- BG051PO001-8.1.01. **„Подкрепа на дирекция "СФМОП" в МОН за управлението на приоритетни оси 3 и 4 от ОП "РЧР"** – договор на стойност 17 932 360 лв.
- BG051PO001-8.1.02. **„Подкрепа на АСП за управлението на приоритетна ос 5 от ОП "РЧР"** – два договора на стойност 16 350 839 лв.
- BG051PO001-8.1.03. **Подкрепа на АЗ за управлението на приоритетни оси 1 и 2 от ОП "РЧР"** – два договора на стойност 7 306 110 лв.
- BG051PO001-8.1.04. **Подкрепа на ГД "ЕФМПП" за управлението на ОП "РЧР"** – два договора на стойност 17 510 919 лв.
- BG051PO001-8.2.01. **Подкрепа за информационно осигуряване на ОП "РЧР"** договор на стойност 15 646 640 лв.

Отговорност за изпълнението на програмата

Отговорността за изпълнението на програмата носят министърът на труда и социалната политика, заместник-министрите на труда и социалната политика, главният секретар и директорите на дирекции

ЗА МИНИСТЪР:

ХРИСТИНА МИТРЕВА

Съгласували:

Димитър Марков, началник на кабинета на министъра
 Красимир Попов, заместник-министър
 Валентина Симеонова, заместник-министър
 Иван Пенев, главен секретар
 Начко Радев, директор на дирекция „ЖССС”
 Елка Димитрова, директор на дирекция „ППТ”
 Емил Мирославов, директор на дирекция „ИО”
 Зорница Русинова, главен директор на Главна дирекция „ЕФМПП”
 Ася Чолашка, директор на дирекция „ЕВМС”
 Лиляна Станкова, директор на дирекция „СДХМИ”
 Емилия Войнова, директор на дирекция „ДСПРВ”
 Йоана Петрова, и.д. директор на дирекция „СЗСВ”
 Юлия Каменова, директор на дирекция „АПИО”
 Нина Рачинска, директор на дирекция „ЧРОР”
 Аглика Липчева, директор на дирекция „ВО”
 Наталия Нинова, директор на дирекция „ФСДПО”

Изготвили:

Диана Арнаудова, държавен експерт в отдел „Бюджет”, дирекция „ФСДПО”
 Цонко Кучев, старши експерт в дирекция „ПС”